

ทฤษฎีการทางจิตวิทยาของนักเขียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในตำบลข้างเขื่อน และตำบลป่าค้อ
อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

พระวินทร์ กิตติไธยโส (ขบ.เกษร)

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๖

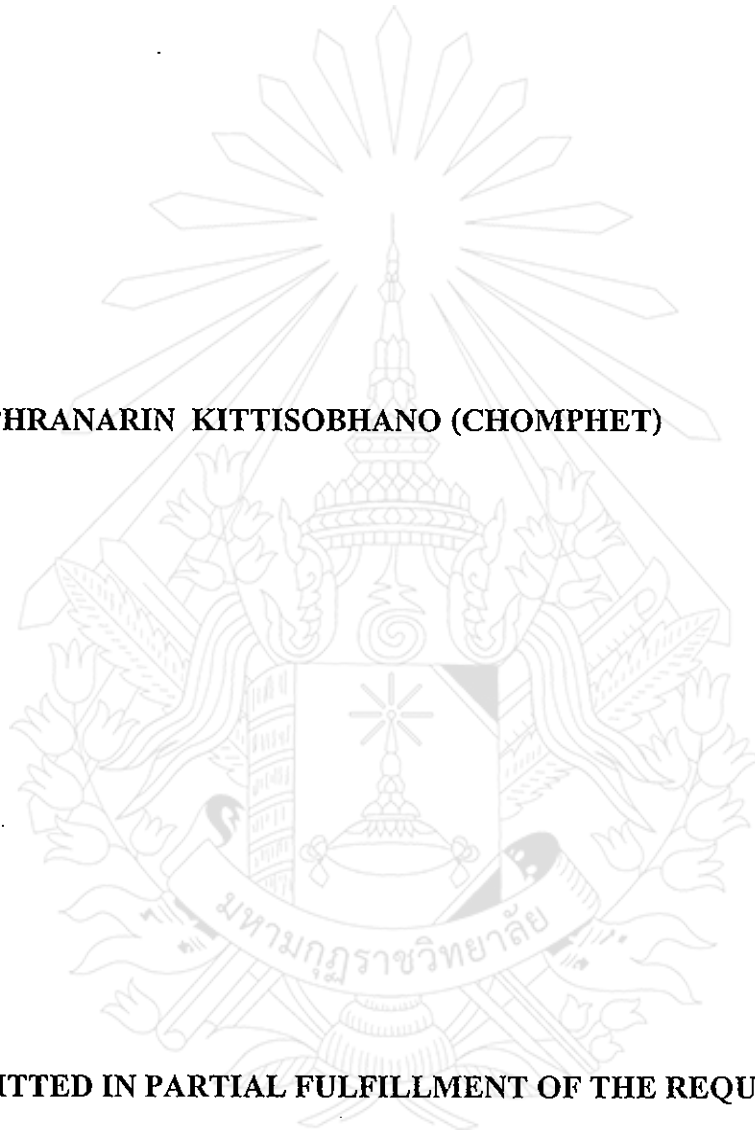
พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 :
ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในตำบลข้างเฟือก และตำบลป่าตัน
อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมวิทยา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2552

**ETHICAL BEHAVIOR OF STUDENTS OF PRATHOMSUKSA 6 :
A CASE STUDY OF SCHOOLS IN CHANG PHUEAK AND
PA TUN SUB-DISTRICTS, MUEANG CHIANG MAI
DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE**

PHRANARIN KITTISOBHANO (CHOMPHEET)

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIRMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF SOCIOLOGY
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E 2552 (2009)**

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในตำบลข้างเผือก และตำบลป่าตัน อำเภอเมือง เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อนักศึกษา : พระนรินทร์ กิตติโสภโณ (ชมเพชร)

สาขาวิชา : สังคมวิทยา

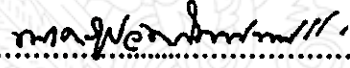
อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร. ส้งเสริม แสงทอง

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ดร. ตระกูล ชำนาญ

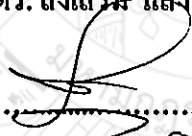
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

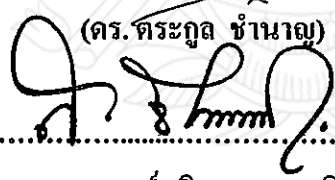

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

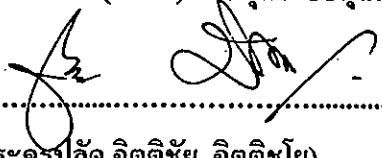
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร. ส้งเสริม แสงทอง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร. ตระกูล ชำนาญ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. สุกิจ ชัยมุสิก)

..... กรรมการ
(พระครูปลัด จิตติชัย จิตติขโย)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thesis Title : Ethical Behavior of Students of Prathomsuksa 6 : A Case Study of
Schools in Chang Phueak and Pa Tun Sub-districts, Mueang Chiang Mai
District, Chiang Mai Province

Student's Name : Phra Narin Kittisobhano (Chomphet)

Department : Sociology

Advisor : Dr. Songserm Saengthong

Co-Advisor : Dr. Trakoon Chamnan

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P. Sampipattanavirajarn
..... Dean of Graduate School
(PhrakhrupaladSampipattanaviriyajarn)

Thesis Committee

P. Sampipattanavirajarn
..... Chairman
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

Dr. Songserm Saengthong
..... Advisor
(Dr. Songserm Saengthong)

Dr. Trakoon Chamnan
..... Co-Advisor
(Dr. Trakoon Chamnan)

S. Chaimusik
..... Member
(Asst. Emeritus Prof. Dr. Sukit Chaimusik)

Jittichai
..... Member
(Phrakhrupalad Jittichai Jittichayo)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	: พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในตำบลข้างเมือก และตำบลป่าตัน อำเภอเมือง เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อนักศึกษา	: พระนรินทร์ กิตติโสภโณ (ชมเพชร)
สาขาวิชา	: สังคมวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ดร. ส่งเสริม แสงทอง
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ดร. ตระกูล ชำนาญ
ปีการศึกษา	: 2552

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีเพศ รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ถิ่นที่พักอาศัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 131 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t -test และ F -test ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least-Significant Different) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า

พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก ได้แก่ พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม ร่องลงมาคือด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักชาติตนธรรมประเพณี ด้านความเมตตากรุณา เสียสละ กตัญญูกตเวทิตี ด้านความประหยัด ขยันอดทน และด้านความใฝ่รู้ อยู่ในระดับมากตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมทางจริยธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนนักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษา

ของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ถิ่นที่พักอาศัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างก็มีพฤติกรรมทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

ปัญหา พบว่า นักเรียนเลือกดูรายการ โทรทัศน์ที่ไม่มีสาระ ใช้จ่ายเงินที่ได้มาจนหมดไม่มีเหลือไว้เก็บออม ชอบลอกข้อสอบเพื่อนเสมอ และไม่ช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียน

แนวทางแก้ไข พบว่า นักเรียนต้องการให้รายการ โทรทัศน์มีสาระมากยิ่งขึ้น นักเรียนควรที่จะใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดเพื่อที่จะได้เหลือเงินไว้สำหรับออม เมื่อถึงเวลาสอบครูควรที่จะตรวจตรานักเรียนให้เข้มงวด และนักเรียนเองควรที่จะมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นให้มากกว่านี้

Thesis Title : **Ethical Behavior of Students of Prathomsuksa 6 : A Case Study of Schools in Chang Phueak and Pa Tun Sub-districts, Mueang Chiang Mai District, Chiang Mai Province**

Student's Name : **Phra Narin Kittisobhano (Chomphet)**

Department : **Sociology**

Advisor : **Dr. Songserm Seangthong**

Co-Advisor : **Dr. Trakoon Chamnan**

Academic Year : **B.E. 2552 (2009)**

ABSTRACT

The objectives of this thesis were 1) to study ethical behavior of Prathomsuksa 6 students, 2) to compare ethical behavior of Prathomsuksa 6 students with difference in sex, family income, level of father's education, level of mother's education, residence location, educational effectiveness, and 3) to study suggestions on problems and solutions to the problem of ethical behavior of Prathomsuksa 6 students. The study sampling subjects included ethical behavior of Prathomsuksa 6 students in academic year 2551, totally 131. Tools for data collection were questionnaires, and the research statistics included frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test and F-test. If statistically significant difference was found, it will be tested in pair by method of LSD (Least-Significant Difference), and presented in descriptive tables.

Results of the research were as follows:

The ethical behavior of Prathomsuksa 6 students in overall picture was rated at high level. When considering by aspect, it was found that the topmost ranking included honesty and justice, followed by discipline, punctuality, harmony, culture preserving, loving kindness and compassion, sacrifice, gratitude, thrifty, diligence, perseverance, and curiosity at high level, respectively.

The hypothesis test showed that the students with sex difference had difference in ethical behavior with statistical significance at 0.05, while students with difference in family income, father's education, mother's education, residence location, educational effectiveness had no difference in ethical behavior.

The encountered problem was that the students preferred watching useless TV program, spent up all the money earned, copying exam answers from classmates, and not giving hands in cleaning the classroom.

The solution was that the students wanted TV program had more essence; the students should spend money thriftily to leave it for saving. In time of examination, the teachers should inspect students strictly, and the students themselves should be helpful to others more than this.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะความอนุเคราะห์จากทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา และคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนให้คำแนะนำเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ขอขอบคุณอนุโมทนาอาจารย์ ดร.สงเสริม แสงทอง ที่รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร.ตระกูล ชำนาญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ท่านทั้งสองได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำคำปรึกษา และตรวจแก้ไข อันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย จึงขออนุโมทนาขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และพระครูปลัดจิตติชัย จิตติชโย ขออนุโมทนา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. สุกิจ ชัยมุสิก ที่ได้เมตตาเป็นกรรมการตรวจสอบแก้ไข รูปแบบและรูปเล่ม จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์

กราบขอบพระคุณ พระปลัดบุญธรรม บุญธรรมโม พระครูปลัดจิตติชัย จิตติชโย และขออนุโมทนา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัครชัย ชัยแสง ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณผู้อำนวยการคณะครูอาจารย์ และนักเรียน โรงเรียนบ้านท่าเมืองสิง โรงเรียนวัดป่าตัน โรงเรียนวัดช่วงสิงห์ โรงเรียนวัดเจ็ดยอด และโรงเรียนวัดช่างเคี่ยน ทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในด้านการให้ข้อมูล และการเก็บข้อมูลจนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ที่เกิดขึ้นด้วยประการใด ๆ ก็ตามผู้วิจัยขอน้อมไว้เพื่อเป็นเครื่องสักการะและบูชาคุณของพระพุทธศาสนา อันมี พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ บิดา มารดา ครู อาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนถึงผู้ที่มีส่วนร่วมทุกท่านที่ทำให้ผู้วิจัยได้ทำวิทยานิพนธ์สำเร็จลงได้ด้วยดี

พระนรินทร์ กิตติโสภโณ (ชมเพชร)

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ต
สารบัญแผนภูมิ	ถ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 สมมติฐานการวิจัย	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 ความหมายของจริยธรรม	7
2.2 องค์ประกอบของจริยธรรม	12
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรม	17
2.4 การพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมในสังคมไทย	34
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	55

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	56
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	56
3.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง	57
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	58
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล	60
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	60
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
4.2 ขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูล	62
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	62
ตอนที่ 2 พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	66
ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย	72
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขพฤติกรรมทาง จริยธรรมของนักเรียน	108
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	114
5.1 สรุปผลการวิจัย	115
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	117
5.3 ข้อเสนอแนะ	124
บรรณานุกรม	127
ภาคผนวก	132
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	133
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	135
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	139
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม	146

ภาคผนวก จ วิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	153
ประวัติผู้วิจัย	157

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 3.1	แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในตำบลช้างเผือก และตำบลป่าตัน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่	57
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	62
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้ของครอบครัว	63
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา	63
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	64
ตารางที่ 4.5	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย	64
ตารางที่ 4.6	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคเรียนที่ผ่านมา	65
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน โดยรวม 5 ด้าน	66
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของ นักเรียน ด้านความใฝ่รู้	67
ตารางที่ 4.9	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวที	68
ตารางที่ 4.10	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความประหยัด ขยัน อดทน	69
ตารางที่ 4.11	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม	70
ตารางที่ 4.12	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี	71

ตารางที่ 4.13	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรม โดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามเพศ	72
ตารางที่ 4.14	แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรม โดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามเพศ	72
ตารางที่ 4.15	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้จำแนกตามเพศ	73
ตารางที่ 4.16	แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้จำแนกตามเพศ	73
ตารางที่ 4.17	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญูกตเวที จำแนกตามเพศ	74
ตารางที่ 4.18	แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญูกตเวที จำแนกตามเพศ	74
ตารางที่ 4.19	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความประหยัด ขยัน อดทน จำแนกตามเพศ	75
ตารางที่ 4.20	แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความประหยัด ขยัน อดทน จำแนกตามเพศ	75
ตารางที่ 4.21	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม จำแนกตามเพศ	76
ตารางที่ 4.22	แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม จำแนกตามเพศ	76
ตารางที่ 4.23	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี จำแนกตามเพศ	77
ตารางที่ 4.24	แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี จำแนกตามเพศ	77

ตารางที่ 4.25	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน โดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามรายได้ของครอบครัว	78
ตารางที่ 4.26	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน โดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามรายได้ของครอบครัว	78
ตารางที่ 4.27	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้ จำแนกตามรายได้ของครอบครัว	79
ตารางที่ 4.28	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้ จำแนกตามรายได้ของครอบครัว	79
ตารางที่ 4.29	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตา จำแนกตามรายได้ของครอบครัว	80
ตารางที่ 4.30	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตา จำแนกตามรายได้ของครอบครัว	80
ตารางที่ 4.31	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความประหยัด ขยัน อดทน จำแนกตามรายได้ของครอบครัว	81
ตารางที่ 4.32	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความประหยัด ขยัน อดทน จำแนกตามรายได้ของครอบครัว	81
ตารางที่ 4.33	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม จำแนกตามรายได้ของครอบครัว	82
ตารางที่ 4.34	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม จำแนกตามรายได้ของครอบครัว	82
ตารางที่ 4.35	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม จำแนกตามรายได้ของครอบครัว	83

ตารางที่ 4.36	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี จำแนกตามรายได้ของครอบครัว	83
ตารางที่ 4.37	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน โดยรวม 5 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา	84
ตารางที่ 4.38	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน โดยรวม 5 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา	84
ตารางที่ 4.39	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้ จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา	85
ตารางที่ 4.40	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้ จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา	85
ตารางที่ 4.41	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวที จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา	86
ตารางที่ 4.42	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความเมตตา เสียสละ กตัญญู กตเวที จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา	86
ตารางที่ 4.43	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความประหยัด ขยัน อดทน จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา	87
ตารางที่ 4.44	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความประหยัด ขยัน อดทน จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา	87
ตารางที่ 4.45	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา	88
ตารางที่ 4.46	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา	88

ตารางที่ 4.47	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา	89
ตารางที่ 4.48	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา	89
ตารางที่ 4.49	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน โดยรวม 5 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	90
ตารางที่ 4.50	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน โดยรวม 5 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	90
ตารางที่ 4.51	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้ จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	91
ตารางที่ 4.52	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้ จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	91
ตารางที่ 4.53	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวที จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	92
ตารางที่ 4.54	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้ จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	92
ตารางที่ 4.55	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความประหยัด ขยัน อดทน จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	93
ตารางที่ 4.56	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความประหยัด ขยัน อดทน จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	93

ตารางที่ 4.57	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	94
ตารางที่ 4.58	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	94
ตารางที่ 4.59	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความถี่ระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	95
ตารางที่ 4.60	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความถี่ระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	95
ตารางที่ 4.61	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรม โดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย	96
ตารางที่ 4.62	แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรม โดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย	96
ตารางที่ 4.63	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความใฝ่รู้ จำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย	96
ตารางที่ 4.64	แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความใฝ่รู้ จำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย	97
ตารางที่ 4.65	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวที จำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย	97
ตารางที่ 4.66	แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวที จำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย	97
ตารางที่ 4.67	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความประหยัด ขยัน อดทน จำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย	98

ตารางที่ 4.68	แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความประหยัด ขยัน อดทน จำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย	98
ตารางที่ 4.69	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทาง จริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม จำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย	99
ตารางที่ 4.70	แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม จำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย	99
ตารางที่ 4.71	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทาง จริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรม ประเพณี จำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย	100
ตารางที่ 4.72	แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความมีระเบียบ วินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี จำแนกตามถิ่นที่พัก อาศัย	100
ตารางที่ 4.73	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทาง จริยธรรมของนักเรียน โดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน	101
ตารางที่ 4.74	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน โดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	101
ตารางที่ 4.75	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทาง จริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	102
ตารางที่ 4.76	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	102
ตารางที่ 4.77	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทาง จริยธรรมของนักเรียน ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิต์ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	103
ตารางที่ 4.78	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิต์ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	103

ตารางที่ 4.79	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความประหยัด ขยัน อดทน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	104
ตารางที่ 4.80	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความประหยัด ขยัน อดทน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	104
ตารางที่ 4.81	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	105
ตารางที่ 4.82	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	105
ตารางที่ 4.83	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	106
ตารางที่ 4.84	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	106
ตารางที่ 4.85	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยวิธีการ LSD (Least-Significant Different)	107
ตารางที่ 4.86	แสดงค่าความถี่ (Frequency) ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้	108
ตารางที่ 4.87	แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้	109
ตารางที่ 4.88	แสดงค่าความถี่ (Frequency) ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนด้านความเมตตากรุณา เสียสละ กตัญญูกตเวที	109

ตารางที่ 4.89	แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนด้านเมตตากรรณา เสียสละ กตัญญู กตเวที	110
ตารางที่ 4.90	แสดงค่าความถี่ (Frequency) ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของ นักเรียนด้านความประหยัด ขยัน อดทน	110
ตารางที่ 4.91	แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนด้านความประหยัด ขยัน อดทน	111
ตารางที่ 4.92	แสดงค่าความถี่ (Frequency) ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของ นักเรียนด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม	111
ตารางที่ 4.93	แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม	112
ตารางที่ 4.94	แสดงค่าความถี่ (Frequency) ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของ นักเรียนด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรม ประเพณี	112
ตารางที่ 4.95	แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี	113

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่ 2.1 แสดงองค์ประกอบของจริยธรรม

หน้า

13

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

55

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา เป้าหมายในการพัฒนาจะมุ่งพัฒนาในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้มีความเจริญเทียบเท่าอารยประเทศ ทั้งในด้านเทคโนโลยี การสื่อสารสมัยใหม่ เศรษฐกิจ การเมืองและสังคมในกรอบของโลกาภิวัตน์ (Globalization) หรือ โลกที่ไร้พรมแดน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงขนบธรรมเนียมประเพณี และค่านิยมบางประการอันเนื่องจากการยอมรับเอาอารยธรรมของตะวันตกเข้ามา มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันมากขึ้น ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตอย่างเห็นได้ชัด ขณะที่สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ในลักษณะของความนิยมในด้านวัตถุ ได้มีผลกระทบอย่างสำคัญต่อระดับคุณธรรม จริยธรรมเด็ก และเยาวชนให้ถดถอยลดน้อยลงเรื่อย ๆ โดยเด็กและเยาวชนเหล่านี้มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ กระทำความคิดในลักษณะต่าง ๆ เช่น ก่อเหตุทะเลาะวิวาทข่มขืน ทำร้ายร่างกาย เล่นการพนัน เสพสิ่งมีพิษ และก่อคดีอาชญากรรมต่าง ๆ¹ สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่นและสังคม โดยเฉพาะพ่อแม่ผู้ปกครอง ซึ่งน่าเป็นห่วงและควรมีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่บุคคลในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กซึ่งถือเป็นพลังสำคัญของชาติและเป็นความหวังใหม่ในสังคมปัจจุบันเยาวชน

ในการพัฒนาประเทศชาตินั้นหากเด็ก หรือเยาวชนซึ่งเป็นกำลังสำคัญของชาติถูกปล่อยปละละเลย และผู้ใหญ่ให้ความสำคัญน้อย ก็เสมือนเป็นการลดพลังของชาติลง และสังคมอาจจะเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาในไม่ช้าได้ การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมควรทำตั้งแต่เด็ก โดยเริ่มตั้งแต่เด็กชั้นประถมศึกษา เพราะเป็นวัยที่เริ่มเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางสังคม โดยนักสังคมวิทยาได้กล่าวถึงการพัฒนาจริยธรรมของเด็กว่าเด็กในวัย 6-12 ปี จะสามารถคิดได้อย่างมีเหตุผล และรู้จักแก้ปัญหาในสิ่ง

¹สุชา จันทร์เอี่ยม, จิตวิทยาเด็กเกร, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2544), หน้า 6.

ที่เป็นรูปธรรมได้ เริ่มเข้าใจกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ว่าสามารถยืดหยุ่นได้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กด้วย²

การพัฒนาทางด้านจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ การพัฒนาจริยธรรมตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ที่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่ต้องเน้นให้เด็กต้องมีพฤติกรรมเหล่านี้ และยังเกี่ยวเนื่องมาถึงการจัดการศึกษา ในยุคปฏิรูปการศึกษาที่มีแนวทางการจัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วย

จากสภาพปัญหาพฤติกรรมทางจริยธรรมดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะ ทำการศึกษา พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้รับจากการศึกษานำไปเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปประยุกต์ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อสร้างกลยุทธ์ ในการพัฒนาเด็ก และเยาวชนให้เผชิญหน้ากับวิกฤติการณ์ของปัญหาสังคมที่รุมล้อมอยู่รอบด้าน อย่างรู้เท่าทันกับปัญหา และสร้างเกราะป้องกันตนเองของเด็ก และเยาวชนในเชิงคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรม ได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีเพศ รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ถิ่นที่พักอาศัย และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขพฤติกรรมทางจริยธรรมของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมทางจริยธรรมแตกต่างกัน

1.3.2 นักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกันมีพฤติกรรมทางจริยธรรมแตกต่างกัน

1.3.3 นักเรียนที่มีระดับการศึกษาของบิดาต่างกันมีพฤติกรรมทางจริยธรรมแตกต่างกัน

² ภาวะเกิด ดวงดาว, “การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดอนมูล (สุวรรณสารราษฎร์บำรุง) จังหวัดแพร่”, การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2546, หน้า 1.

1.3.4 นักเรียนที่มีระดับการศึกษาของมารดาต่างกันมีพฤติกรรมทางจริยธรรมแตกต่างกัน

1.3.5 นักเรียนที่มีถิ่นที่พำนักต่างกันมีพฤติกรรมทางจริยธรรมแตกต่างกัน

1.3.6 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีพฤติกรรมทางจริยธรรมแตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในตำบลข้างเผือก และตำบลป่าตัน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่” เป็นการศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัยไว้ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ศึกษาอยู่โรงเรียนในตำบลข้างเผือก และตำบลป่าตัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 5 โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 195 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ พฤติกรรมทางจริยธรรมตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 จำนวน 4 ประการ คือ ความมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีเมตตา กรุณา และความประหยัด ประกอบกับพฤติกรรมทางจริยธรรมตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จำนวน 5 ด้าน ดังนี้

- 1) ความใฝ่รู้
- 2) ความเมตตา กรุณา ความเสียสละ ความกตัญญู กตเวทิตะ
- 3) ความประหยัด ความขยัน ความอดทน
- 4) ความซื่อสัตย์สุจริต ความยุติธรรม
- 5) ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา ความสามัคคี ความเป็นผู้มีวัฒนธรรมและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ โรงเรียนในตำบลข้างเผือก และตำบลป่าตัน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 1 ซึ่งประกอบไปด้วยโรงเรียนจำนวน 5 แห่ง ดังนี้

- 1) โรงเรียนบ้านท่าเมืองตั้ง
- 2) โรงเรียนวัดป่าตัน
- 3) โรงเรียนวัดช่างสิงห์
- 4) โรงเรียนวัดช่างเตียน
- 5) โรงเรียนวัดเจ็ดยอด

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.5.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีเพศ รายได้ของครอบครัว การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา ถิ่นที่พักอาศัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

1.5.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.5.4 ทำให้ทราบข้อมูลเพื่อนำไปปรับประยุกต์ใช้กับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือไม่กระทำของนักเรียนทั้งทางกายและวาจา

จริยธรรม หมายถึง แนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของสังคมนั้น ๆ เป็นหลักการที่ว่าด้วยกระทำความดี ละเว้นความชั่วที่มีลักษณะเป็นสากล มีเป้าหมายสูงสุดคือประโยชน์สุขทั้งของตนและผู้อื่น

พฤติกรรมทางจริยธรรม หมายถึง การกระทำที่สังคมนิยมชมชอบหรืองดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ หรือค่านิยมในสังคมนั้น เพื่อเสริมสร้างจริยธรรม คุณธรรมให้กับเยาวชน เพื่อให้เยาวชนมีความประพฤติปฏิบัติลักษณะนิสัย บุคลิกที่ดีงามตามมาตรฐานของสังคม

นักเรียน หมายถึง กลุ่มประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ตั้งอยู่ในตำบลช้างเผือก และตำบลป่าตัน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 1

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 2 เพศ คือ

1) เพศหญิง และ 2) เพศชาย

รายได้ของครอบครัว หมายถึง รายได้ของครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 3 ระดับคือ 1) ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน 2) 10,001-20,000 บาทต่อเดือน และ 3) 20,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป

ระดับการศึกษาของบิดา หมายถึง ระดับการศึกษาของบิดาของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ 1) ประถมศึกษา 2) มัธยมศึกษา 3) อนุปริญญา หรือปริญญาตรี และ 4) สูงกว่าปริญญาตรี

ระดับการศึกษาของมารดา หมายถึง ระดับการศึกษาของมารดาของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 4 ระดับคือ 1) ประถมศึกษา 2) มัธยมศึกษา 3) อนุปริญญา หรือปริญญาตรี และ 4) สูงกว่าปริญญาตรี

ถิ่นที่พำนักอาศัย หมายถึง ถิ่นที่พำนักอาศัยของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 2 เขต คือ 1) เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ และ 2) นอกเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ 1) เกรดเฉลี่ย 1.00 – 2.00 2) เกรดเฉลี่ย 2.01 – 3.00 และ 3) เกรดเฉลี่ย 3.01 – 4.00

ความใฝ่รู้ หมายถึง ความสนใจและความพยายามในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์อยู่เสมอ

ความเมตตา กรุณา หมายถึง การปฏิบัติเพื่อปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข หรือ พ้นทุกข์

ความเสียสละ หมายถึง การสละความเห็นแก่ตัว การแบ่งปันให้คนอื่นที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังปัญญา โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

ความกตัญญู กตเวทิตา หมายถึง การปฏิบัติตนเพื่อเป็นการตอบแทนผู้มีบุญคุณต่อตนเอง เช่น บิดามารดา ครูบาอาจารย์

ความประหยัด หมายถึง การใช้จ่ายเงินทอง วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ตามความจำเป็น เพื่อให้ได้รับประโยชน์มากที่สุด รู้จักยับยั้งความต้องการให้อยู่ในกรอบศีลธรรมอันดีงาม

ความขยัน หมายถึง ลักษณะของการทำงานหรือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความแข็งขันอย่างสม่ำเสมอ ไม่ทอดทิ้งกลางคัน มีเป้าหมายการทำงานชัดเจน

ความอดทน หมายถึง การปฏิบัติตนเป็นผู้มีความหมั่นเพียรในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความอดทน เอาใจใส่ และต่อสู้กับอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ อย่างไม่ย่อท้อ

ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การปฏิบัติอย่างถูกต้อง ตรงตามความเป็นจริงทั้งกาย วาจา และใจ ต่อตนเอง ต่อหน้าที่ ต่อผู้อื่น ต่อสังคม ต่อประเทศชาติ

ความยุติธรรม หมายถึง การปฏิบัติตนได้ถูกต้อง เทียบตรงตามหลักการ สอดคล้องกับความจริงและเหตุผล ไม่ลำเอียง

ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การควบคุมพฤติกรรมให้ถูกต้อง เหมาะสมกับจรรยาบรรณวิชาชีพ ขอบบังคับ กฎ ระเบียบ ขนบธรรมเนียมประเพณีและศีลธรรมของสังคม

ความตรงต่อเวลา หมายถึง ความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเอง และงานที่ได้รับมอบหมายและข้อตกลงต่าง ๆ และสามารถปฏิบัติงานได้ตรงตามเวลาที่กำหนด

ความสามัคคี หมายถึง การกระทำที่แสดงถึงการร่วมแรงร่วมใจกันเพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จ
ลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ

การรักษาวัฒนธรรมประเพณี หมายถึง การปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบแบบแผน แนวทาง
ปฏิบัติ ที่สังคมยอมรับว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ประจำ
ท้องถิ่น ชุมชนและของชาติ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในตำบลช้างเผือก และตำบลป่าตัน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่” ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจาก ตำรา เอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางใช้ในการวิจัยตามลำดับดังนี้

- 2.1 ความหมายของจริยธรรม
- 2.2 องค์ประกอบของจริยธรรม
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรม
- 2.4 การพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมในสังคมไทย
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ความหมายของจริยธรรม

จริยธรรม มาจากคำ 2 คำ คือ จริยะ + ธรรม ซึ่งแปลตามศัพท์ คือ จริยะ แปลว่า ความประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติ ธรรม แปลว่า คุณความดี คำสั่งสอนในศาสนาหลักปฏิบัติในทางศาสนา ความจริง ความยุติธรรม ความถูกต้อง เมื่อนำเอาคำจริยะมาต่อกับคำว่า ธรรม เป็น จริยธรรม แปลเอาความหมาย กฎเกณฑ์แห่งความประพฤติหรือหลักความจริงที่เป็นแนวทางแห่งความประพฤติ มีนักการศึกษา นักจิตวิทยา นักศาสนา นักปฏิบัติ ได้ให้ความหมายของคำว่า “จริยธรรม” ไว้ในลักษณะแตกต่างกัน ดังนี้

พระเมธีธรรมภรณ์ (ประยูร ฐมฺมจิตฺโต) ได้ให้ความหมายของคำว่า “จริยธรรม” มาจากคำว่า จริยะ+ธรรม คำว่า จริยะ หมายถึง ความประพฤติหรือกิริยาที่ควรประพฤติ ส่วนคำว่า ธรรม มีความหมายหลายอย่าง เช่น คุณความดี หลักคำสอนของศาสนา หลักปฏิบัติ เมื่อทั้งสองคำมารวมกันมาเป็น “จริยธรรม” จึงได้ความหมายว่า “หลักแห่งความประพฤติ หรือแนวทางของการประพฤติ”¹

¹พระเมธีธรรมภรณ์ (ประยูร ฐมฺมจิตฺโต), ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรม จริยศาสตร์ และจริยศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), หน้า 88.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้คำนิยามว่า “จริยธรรม คือ ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ, ศีลธรรม, กฎศีลธรรม”²

ไสว มาลาทอง ให้ความหมายไว้ว่า จริยธรรม (Morality) หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ หรือหลักธรรมคำสอนอันเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติของมนุษย์³

พนัส หันนาครินทร์ กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง คุณสมบัติทางความประพฤติที่สังคมมุ่งหวังให้สมาชิกของสังคมนั้นประพฤติตามจริยธรรม เกี่ยวข้องโดยตรงกับความถูกต้องในความประพฤติ ซึ่งมีความหมายถึงการกระทำอย่างเสรีภาพในขอบเขตของมโนธรรม⁴

นิธิ เอียวศรีวงศ์ ให้ความหมายว่า จริยธรรม คือ เกณฑ์หรือมาตรฐานความประพฤติทางวาจา ใจ เกี่ยวกับความดี-ความชั่ว, ถูก-ผิด⁵

สุชีพ ปุณฺณานุภาพ กล่าวว่า “จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่ควรประพฤติ ได้แก่ พฤติกรรมหรือการกระทำทางกาย วาจา และใจอันดีงาม ที่ควรประพฤติปฏิบัติตรงข้ามกับสิ่งที่ควรละเว้น”⁶

วิทย์ วิศทเวทย์ กล่าวว่า “จริยธรรม คือ ความประพฤติตามค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยใช้วิชาจริยศาสตร์ศึกษาพฤติกรรมด้านคุณค่า สามารถวิเคราะห์ค่านิยมที่เป็นคู่กัน (Dichotomy) สามารถแยกแยะได้ว่าสิ่งใดดี ควรกระทำ และสิ่งใดควรละเว้น”⁷

เทพวิกรณ์ มณีวงศ์ ได้สรุปไว้ว่า จริยธรรมเป็นแนวทางในการประพฤติตน โดยจะเป็นตัวควบคุมความประพฤติของบุคคลให้เหมาะสมกับความต้องการของสังคม อันเป็นการกระทำให้เกิด

²ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์ จำกัด, 2546), หน้า 291.

³ไสว มาลาทอง, การศึกษาจริยธรรมสำหรับนักเรียน นักศึกษา นักบริหาร นักปกครองและประชาชนผู้สนใจทั่วไป, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศาสนา, 2542), หน้า 5.

⁴พนัส หันนาครินทร์, การสอนค่านิยม, (พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพิษณุโลก, 2523), หน้า 19.

⁵นิธิ เอียวศรีวงศ์, สภาพเศรษฐกิจสังคมไทยยุคใหม่จริยธรรมในการศึกษาสำหรับอนาคต, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2536), หน้า 6.

⁶สุชีพ ปุณฺณานุภาพ, พระไตรปิฎกฉบับประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2524), หน้า 55.

⁷วิทย์ วิศทเวทย์, จริยศาสตร์เบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2528), หน้า 13.

ความดีงามทั้งทางกาย วาจา และทางใจอันจะก่อเกิดประโยชน์ ความสงบสุขของผู้อื่นและตนเอง ทำให้สังคมพัฒนาเจริญก้าวหน้าต่อไป⁸

สุภา ศิริमानนท์ ให้ความหมายไว้ว่า “จริยธรรม คือ ธรรมจริยา ซึ่งหมายถึง คำสอนเกี่ยวกับความประพฤติ และท่านใช้คำว่า “จริยธรรมของหนังสือพิมพ์” แทนคำว่า “จรรยาบรรณของหนังสือพิมพ์” ในหนังสือของท่าน ซึ่งกล่าวถึงหลักความประพฤติของนักหนังสือพิมพ์”⁹

จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ ให้ความหมายไว้ว่า “จริยธรรม” หมายถึง “กฎเกณฑ์หรือแนวทางที่พึงปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงคุณงามความดี หรือเพื่อให้เกิดคุณธรรม กฎเกณฑ์หรือแนวทางที่พึงปฏิบัติได้รับการประเมินค่าว่าสิ่งที่ดี สามารถนำผู้ประพฤติปฏิบัติให้บรรลุผลที่หวังไว้ได้ ขณะเดียวกันก็ไม่สร้างความทุกข์ความเดือดร้อนแก่บุคคลดี หรือสุจริตชนทั้งหลาย การปฏิบัติตาม จริยธรรม ย่อมให้ผลดีแก่ผู้ปฏิบัติ สังคม และสิ่งแวดล้อม ผู้ปฏิบัติตามจริยธรรมย่อมได้ชื่อว่าเป็นคนดี หากบุคคลในสังคมทุกคนปฏิบัติตามหลักจริยธรรมสังคมสิ่งแวดล้อมจะไม่ถูกเบียดเบียนและถูกรบกวนจนเกิดสภาพทางสังคม และระบบนิเวศวิทยา”¹⁰

พระธรรมปิฎก ได้กล่าวว่า “จริยธรรม คือ การดำเนินชีวิตที่ดีงาม ที่ประเสริฐเป็นพรหมะทั้งนี้ต้องมีการศึกษา คือ ฟัง ฟัง เรียนรู้ และพัฒนา มีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ศีล สมาธิและปัญญา”¹¹ และกล่าวว่า “จริยธรรมเป็นระบบการดำเนินชีวิตที่ดีงามหรือระบบการปฏิบัติธรรมทั้งหมดใน พุทธศาสนา ครอบคลุมศีลธรรม การฝึกอบรมจิต การปลูกฝังวางรากฐานคุณธรรมในจิตใจและการสร้างฐานทัตสนะต่าง ๆ ที่เป็นเรื่องของปัญญาภาวนาในขั้นสูง มองในแง่ใดตรสิกขา คือ มีทั้งศีล สมาธิ และปัญญา ครอบคลุม”¹²

ไพบูลย์ วัฒนศิริ, “การสร้างเครื่องมือวัดจริยธรรมของผู้ปกครองและนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2538, หน้า 9.

⁹สุภา ศิริमानนท์, จริยธรรมของหนังสือพิมพ์, (กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พรินต์ติ้งกรุ๊ป จำกัด, 2530), หน้า 11.

¹⁰จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ, สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548), หน้า 152.

¹¹พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), ถึงเวลามารื้อปรับระบบพัฒนาคนกันใหม่, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2543), หน้า 1.

¹²พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), พุทธธรรม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2542), หน้า 593.

วศิน อินทสระ กล่าวว่า จริยธรรมมีทั้งความหมายกว้างและความหมายแคบ ซึ่งกล่าวเฉพาะความหมายที่เห็นใกล้ชัดและที่จะนำไปปรับใช้ จริยธรรมที่มีความหมายกว้างมาก อาจจะรวมไปถึงค่านิยม คือ สภาพหรือการกระทำบางประการที่เราเชื่อ ยึดมั่นถือมั่น เพื่อจะได้บรรลุถึงวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของสังคม หรือของตัวเอง เช่น ความดี ความซื่อสัตย์สุจริต และอื่น ๆ เหล่านี้เป็นค่านิยมฝ่ายดี แต่อาจจะมีค่านิยมฝ่ายชั่ว เช่น การคัมสุรายาเมา การเป็นชู้กับเมียเขา การแต่งกายนิยมใช้ของที่ผลิตจากต่างประเทศ การใช้ของราคาแพงและอื่น ๆ ค่านิยมที่จัดเป็นจริยธรรม คือ ค่านิยมฝ่ายดี ส่วนจริยธรรมที่มีความหมายอย่างแคบ หมายถึง ศีลธรรม คุณธรรม อันเป็นธรรมะที่ควรประพฤติ เช่น เบญจศีล เบญจธรรม หิริ โอตตปปะ อิทธิบาท 4 กุศลธรรมบท 10 อริยมรรคมีองค์ 8 เป็นต้น ฉะนั้นจริยธรรมก็คือ ค่านิยมในระดับต่าง ๆ ซึ่งสังคมและบุคคลต้องยึดมั่นถือมั่น¹³

ประกาศรี สืออำไพ ให้ความหมายจริยธรรมว่า หมายถึง หลักความประพฤติที่อบรมกิริยาและปลูกฝังลักษณะนิสัย ให้อยู่ในครรลองของคุณธรรมหรือศีลธรรม คุณค่าทางจริยธรรมชี้ให้เห็นความเจริญอกงามในการดำรงชีวิตอย่างมีระเบียบแบบแผนตามวัฒนธรรมของบุคคลที่มีลักษณะทางจิตใจที่ดีงาม อยู่ในสภาพแวดล้อมที่โน้มนำให้บุคคลมุ่งกระทำความดี ละเว้นความชั่ว มีแนวทางความประพฤติอยู่ในเรื่องของความดี ความถูกต้อง ในการปฏิบัติตนเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างสงบเรียบร้อย และเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น มีคุณธรรมและมโนธรรมที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดี โดยมีสำนึกที่จะใช้สิทธิและหน้าที่ของตนตามค่านิยมที่พึงประสงค์¹⁴

กรมวิชาการ ได้กล่าวว่า จริยธรรม คือ กิริยาที่ควรประพฤติ หมายถึง ประพฤติดี ประพฤติชอบ อยู่ในหลักธรรม 10 ประการ คือ กายชอบ 3 วาจาชอบ 4 และทางจิตใจหรือจิตชอบ 3 อันเป็นข้อควรทำหรือละเว้นทำชั่ว ทางกาย คือ เว้นจากการฆ่าการทำลายชีวิตทั้งคนและสัตว์ เว้นจากการถือเอาทรัพย์สินของที่เจ้าของไม่ได้ให้ และไม่ล่วงละเมิดของรักผู้อื่น ทางวาจา คือ งดเว้นการพูดปด พูดส่อเสียดยุยง พูดคำหยาบและพูดเหลวไหลไร้สาระ ส่วนทางใจ คือ ไม่คิดโลภอยากได้ของผู้อื่น ไม่คิดพยาบาทปองร้ายและมีความคิดถูกต้องตามทำนองคลองธรรม¹⁵

¹³วศิน อินทสระ, พุทธจริยศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณาคาร, 2539), หน้า 169.

¹⁴ประกาศรี สืออำไพ, พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543), หน้า 17.

¹⁵กรมวิชาการ, การบริหารทางจิตสำหรับเด็กเล็ก, (กรุงเทพมหานคร : คูรุสภาลาดพร้าว, 2544), หน้า 149.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน ให้ความหมายว่า จริยธรรม คือ ระบบการทำความดี ละเว้นความชั่ว ซึ่งคำว่าระบบนี้ หมายถึง ทั้งสาเหตุที่บุคคลจะกระทำหรือไม่กระทำ และผลของการกระทำหรือไม่กระทำนั้นตลอดจนกระบวนการเกิดและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเหล่านั้นด้วย¹⁶

พระมหานภด โฆสิตเมธี ได้กล่าวว่า จริยธรรม คือ หลักแห่งความประพฤติที่เห็นว่าดีงาม และถูกต้อง ในฐานะที่มีมนุษย์อยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อม และสิ่งแวดล้อมย่อมมีทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ดังนั้นมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมย่อมจะปะทะกันเกี่ยวข้องกันอยู่เสมอลักษณะของการปะทะกันเกี่ยวข้องกัน หรือสัมพันธ์กันระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมนั้น อาจจะเป็นไปในทางโหดร้าย บ่อนทำลาย หรือในทางสร้างสรรค์สันติสุขก็ได้ อีกทั้งจริยธรรมมิใช่กฎหมาย ทั้งนี้ เพราะกฎหมายเป็นสิ่งบังคับให้คนทำตาม และมีบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืน ดังนั้น สาเหตุที่คนเคารพเชื่อฟังกฎหมายเพราะกลัวถูกลงโทษ ในขณะที่จริยธรรมไม่มีบทลงโทษ ดังนั้น คนจึงมีจริยธรรมเพราะมีแรงจูงใจ แต่อย่างไรก็ตาม กฎหมายก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับจริยธรรมในฐานะเป็นแรงหนุนจากภายนอกเพื่อให้คนมีจริยธรรม¹⁷

สรุปได้ว่า จริยธรรมในความหมายของนักวิชาการชาวไทย หมายถึง “การดำเนินชีวิตที่ดีงาม โดยใช้แนวทางที่พึงประพฤติปฏิบัติของบุคคลที่อยู่ในครรลองของคุณธรรม หรือกรอบศีลธรรม การใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา และการตัดสินใจ เลือกหนทางที่ปฏิบัติอย่างเหมาะสมด้วยปัญญา ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการอยู่ร่วมกันของสังคม และเป็นวิถีทางที่ทำให้มนุษย์ได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข”

ประภาศรี สีหอำไพ กล่าวว่า คำว่าจริยธรรมนั้นตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Ethics” ซึ่งมาจากภาษากรีกว่า “Ethos” แปลว่า ลักษณะนิสัยที่สามารถตัดสินคุณค่าได้ตามความหมายของความดี ความงาม และความสุ¹⁸

จันทนา วงศ์ตะนา ได้สรุปความหมายจากแนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ (John dewey) ว่า จริยธรรม คือแนวปฏิบัติทางสังคมของบุคคล ได้แก่ การรับรู้ สังเกตและเข้าใจ สถานการณ์ เข้าใจใน

¹⁶ดวงเดือน พันธุมนาวิน, ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม : การวิจัยและพัฒนาบุคคล, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2544), หน้า 113.

¹⁷พระมหานภด โฆสิตเมธี, “จริยธรรมสำหรับผู้นำตามหลักพระพุทธศาสนา”, วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2550, หน้า 59.

¹⁸ประภาศรี สีหอำไพ, พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม, อ่างแก้ว, หน้า 18.

อำนาจของสังคม และความสามารถในการปรับตัวและควบคุมตัวเองในด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสังคม¹⁹

ปริญดา ตี๋ด้วง ได้สรุปความหมายจากแนวคิดของ Jean Piaget ไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง องค์ประกอบของกฎเกณฑ์ที่บุคคลยอมรับว่าถูกต้องควรเพื่อการยอมรับจากสังคม และมีความเห็นว่า จริยธรรมเป็นลักษณะของมนุษย์และหน้าที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการให้ความร่วมมือ การจัดเตรียมทางสังคม ความสัมพันธ์ในรูปของการกระทำร่วมกันและสิทธิ²⁰

วงพัทตร์ ภูพันธ์ศรี ได้สรุปความหมายจากแนวคิดของ Lawrence Kohlberg ไว้ว่า จริยธรรม เป็นความรู้ที่ฝึกคิดชอบชั่วดีเป็นกฎเกณฑ์และมาตรฐานของความประพฤติในสังคม ซึ่งบุคคล จะพัฒนาขึ้นจนกระทั่งมีพฤติกรรมเป็นของตนเองและสังคมจะตัดสินว่าการกระทำนั้น ถูกหรือผิด และยังกล่าวถึงจริยธรรมว่า มีพื้นฐานของความยุติธรรมถือเอาการกระจายสิทธิและหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน โดยมิได้หมายถึงเกณฑ์ที่บังคับทั่วไป แต่เป็นกฎเกณฑ์ซึ่งมีความเป็นสากลที่คนส่วนใหญ่รับไว้ในทุกสถานการณ์ ไม่มีการขัดแย้งเป็นอุดมคติ ดังนั้นพันธะทางจริยธรรมจึงเป็นการเคารพต่อสิทธิข้อเรียกร้องของบุคคลอย่างเสมอภาคกัน²¹

สรุปได้ว่า จริยธรรมในความหมายของนักวิชาการชาวตะวันตก หมายถึง เป็นองค์ประกอบของกฎเกณฑ์ที่คนในสังคมใช้เป็นมาตรฐานของความประพฤติในการรับรู้ถึงความรู้ที่ฝึกคิดชอบชั่วดี โดยมีความสัมพันธ์ในรูปของการกระทำร่วมกัน

2.2 องค์ประกอบของจริยธรรม

องค์ประกอบของจริยธรรมนั้น มีนักวิชาการหลายท่านได้จัดแบ่งไว้แตกต่างกัน ดังนี้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน ได้กล่าวถึงลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์ ที่เกี่ยวกับจริยธรรมหรือคุณลักษณะของจริยธรรมไว้ 4 ประการ คือ

¹⁹จันทะนา วงศ์ตะนา, “ความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมของนักเรียนชั้นต้น 1 ศูนย์ศึกษาพระพุทธรสถานวันอาทิตย์ เขตอำเภอเมืองเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543), หน้า 20.

²⁰ปริญดา ตี๋ด้วง, “การศึกษาเชิงจริยธรรมของมารดาที่มีแนวโน้มทอดทิ้งบุตร”, วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล), 2543, หน้า 11.

²¹วงพัทตร์ ภูพันธ์ศรี และศิรินันท์ ดำรงผล, จิตวิทยาพัฒนาการและการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทประชาชน, 2530), หน้า 26.

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ในสังคมของตนเองว่า การกระทำชนิดใดที่ควรทำไม่ควรทำพฤติกรรมใดเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ปริมาณความรู้เชิงจริยธรรม หรือค่านิยมเกี่ยวกับจริยธรรมทางสังคมนั้นขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลด้วย

2. เจตคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่เกี่ยวกับลักษณะ หรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบเพียงใด จะรวมถึงการมีความรู้สึกในเรื่องจริยธรรมเข้าด้วยกัน เจตคติเชิงจริยธรรมของคนส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคม แต่บุคคลบางคนในสภาพการณ์ปกติ อาจจะมีเจตคติที่แตกต่างกันออกไปจากสังคมได้

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลที่จะเลือกทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรืองดเว้นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับตนเอง เหตุผลที่กล่าวนี้จะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังของการกระทำนั้น ๆ ของบุคคลและใช้ในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนี้เป็นสิ่งตัดสินการกระทำต่าง ๆ ได้ดี

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรืองดเว้นพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมทางสังคมนั้น ๆ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่คนในสังคมให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ด้วยเหตุผลที่ว่า การกระทำที่ดีหรือเลวนั้น จะส่งผลต่อความสงบสุขของบุคคลและสังคมโดยตรง²²

องค์ประกอบทางจริยธรรมทั้ง 4 ด้านนี้ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่บุคคลแสดงออกมานั้นจะเป็นเครื่องชี้ว่า บุคคลมีจริยธรรมมากน้อยเพียงใด เป็นเหตุผลแสดงระดับของจริยธรรมด้วย สรุปเป็นองค์ประกอบของจริยธรรมและนำไปสู่พฤติกรรมดังภาพ

ภาพที่ 2.1 แสดงองค์ประกอบของจริยธรรม

²²ดวงเดือน พันธุมนาวิน, การพัฒนาจริยธรรม, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524), หน้า 3.

จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมเกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ คือ เมื่อมีความรู้เชิงจริยธรรม ก่อให้เกิดเจตคติเชิงจริยธรรมแล้วนำไปสู่พฤติกรรมจริยธรรมเป็นลักษณะหนึ่ง ส่วนลักษณะที่สอง เมื่อมีความรู้และเจตคติเชิงจริยธรรมทำให้เกิดเหตุผลเชิงจริยธรรม แล้วนำไปสู่พฤติกรรมจริยธรรม ซึ่งพฤติกรรมจริยธรรมในลักษณะที่สองนี้เป็นสิ่งที่ต้องการมากกว่า²³

สมบุรณ์ ศาลาชีวินและคณะ ได้ให้ความเห็นว่า จริยธรรมนั้นมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ด้านความคิด ด้านอารมณ์ความรู้สึก และด้านจริยธรรมการแสดงออก²⁴

กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอว่าองค์ประกอบของจริยธรรมมี 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Moral reasoning) ได้แก่ ความเข้าใจเหตุผลของความถูกต้องดีงาม โดยระบบการคิด

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Moral attitude and belief) ได้แก่ความพึงพอใจศรัทธา เลื่อมใสเกิดความนิยมยินดีที่จะรับจริยธรรมนั้นมาเป็นแนวปฏิบัติ

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรมแสดงออก (Moral conduct) คือ พฤติกรรมการกระทำที่บุคคลตัดสินใจกระทำถูกหรือกระทำผิดโดยสถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ กัน²⁵

กรมวิชาการ ได้สรุปองค์ประกอบของจริยธรรมว่า จริยธรรมของบุคคลประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ส่วนประกอบทางด้านความรู้ (Moral Reasoning) คือ ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้อง ดีงาม สามารถตัดสินใจแยกความถูกต้องออกจากความไม่ถูกต้องได้ด้วยความคิด

2. ส่วนประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก (Moral Attitude and Belief) คือ ความพึงพอใจ เลื่อมใสศรัทธาเกิดความนิยมยินดีที่จะรับนำจริยธรรมมาเป็นแนวประพฤติปฏิบัติ ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เคยปฏิบัติมาและจากการอบรมสั่งสอน

3. ส่วนประกอบทางด้านพฤติกรรมแสดงออก (Moral Conduct) คือ พฤติกรรมการกระทำที่บุคคลตัดสินใจกระทำถูกหรือผิดในสถานการณ์แวดล้อมต่างๆ เชื่อว่าอิทธิพลเป็นส่วนหนึ่งของการกระทำหรือไม่กระทำ ประพฤติแบบใดจะขึ้นกับอิทธิพลขององค์ประกอบทั้งสองที่

²³ นีออน พิณประดิษฐ์, จริยธรรม : ทฤษฎีและการพัฒนา, (ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2542), หน้า 10.

²⁴ สมบุรณ์ ศาลาชีวินและคณะ, “พัฒนาการใช้เหตุผลทางจริยธรรม”, รายงานการวิจัย, (เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2526, หน้า 17.

²⁵ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533), (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2533), หน้า 3.

กล่าวแล้ว แต่อาจจะมีการกระทำบางอย่างที่ตกอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่ยั่วบีบบังคับให้บุคคลนั้นต้องกระทำ²⁶

สมบูรณ สาลยาชีวันและคณะ มีความเห็นเช่นเดียวกันว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมก็เหมือนกับพฤติกรรมทั่วไป ซึ่งประกอบไปด้วย

1. องค์ประกอบด้านความคิด ปัญญา (Cognitive) คือ ความสามารถในการตัดสินใจ พิจารณาว่าอะไรถูกต้อง ไม่ถูกต้อง อะไรดีอะไรชั่ว ด้วยการใช้อนุญาและเหตุผล

2. องค์ประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึก (Affective) คือ ความนิยมศรัทธาพอใจที่จะทำความดี ความศรัทธาในธรรมะ ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการพร่ำสอนของพ่อแม่

3. องค์ประกอบด้านการกระทำ การแสดงออก (Moral Conduct) เช่นการปฏิบัติตามศีล 5 ซึ่งเชื่อว่าโดยปกติแล้วการปฏิบัติจะสืบเนื่องจากอิทธิพลขององค์ประกอบทั้ง 2 ประการที่กล่าวมาแล้ว แต่อาจมีการกระทำบางอย่างซึ่งตกอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่ยั่วบีบบังคับให้บุคคลนั้นต้องกระทำและตกอยู่ภายใต้พลังจิตของบุคคลด้วย ผู้ที่มีพลังจิตเข้มแข็งย่อมจะเอาชนะสิ่งยั่วได้²⁷

ประกาศรี สืออำไพ ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของจริยธรรมเป็นเครื่องกำหนดหลักปฏิบัติในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นแนวทางไปสู่ความสงบสุขในสังคม มี 3 ลักษณะดังนี้

1. ระเบียบวินัย (Discipline) เป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่ง สังคมที่ขาดกฎเกณฑ์ทุกคนสามารถทำทุกอย่างได้ตามอำเภอใจย่อมเดือดร้อน ขาดผู้นำขาดผู้ตามขาดระบบย่อมจะยากที่จะพัฒนาให้เท่าเทียมชาติอื่นได้

2. สังคม (Society) การรวมกลุ่มกันประกอบกิจกรรมอย่างมีระเบียบแบบแผนก่อให้เกิดขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมที่ดีงาม มีระเบียบวินัย และศีลธรรมอันดี

3. อิสระเสรี (Autonomy) ความมีสำนึกในมโนธรรมที่พัฒนาเป็นลำดับ ก่อให้เกิดความมีอิสระสามารถดำรงชีวิตตามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการศึกษา และประสบการณ์ชีวิต มีความสุขอยู่ในระเบียบวินัยและสังคมของตน บำเพ็ญตนตามเสรีภาพของตนสามารถปกครองตนเองได้²⁸

พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ฐมุนิจิตโต) ได้ให้มุมมองของจริยธรรมประกอบด้วยสาระสำคัญ 4 ประการ คือ

²⁶ กรมวิชาการ, “การศึกษาแนวทางการพัฒนาวินัยและจริยธรรมของข้าราชการครู”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), 2541, หน้า 3.

²⁷ สมบูรณ สาลยาชีวันและคณะ, “พัฒนาการให้เหตุผลทางจริยธรรม”, รายงานการวิจัย, อ้างแล้ว, หน้า 17.

²⁸ ประกาศรี สืออำไพ, พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม, อ้างแล้ว, หน้า 13.

1. ความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ ความเชื่อนี้มีส่วนกำหนด โครงสร้างของจริยธรรม เช่น ถ้ามีความเชื่อว่ามนุษย์เต็มไปด้วยความเห็นแก่ตัว ระบบจริยธรรมจะเป็นไปในลักษณะที่ห้ามมนุษย์เอาเปรียบกันเอง

2. ความเชื่อเกี่ยวกับอุดมคติหรือความดีสูงสุดข้อนี้ให้ความหมายหรือความสมเหตุสมผลแก่ระบบจริยธรรม เช่น ชาวพุทธฝ่ายมหายานบำเพ็ญตนเป็นพระโพธิสัตว์ เพราะถือว่าวิถีชีวิตเช่นนั้น ช่วยให้ตนตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าในภพนี้ความเป็นพระพุทธเจ้า จึงเป็นอุดมคติของเขา

3. ระเบียบปฏิบัติหรือแนวทางแห่งการดำเนินชีวิตที่ชี้แนะว่าอะไรควรทำอะไรไม่ควรทำ ทั้งนี้เพื่อพาชีวิตไปสู่จุดหมายสูงสุดหรืออุดมคติ

4. เหตุจูงใจให้คนปฏิบัติดีและละเลิกการปฏิบัติผิด เหตุจูงใจที่ทำให้คนดำเนินตามหลักจริยธรรมหรือกฏศีลธรรม 3 ประการ คือ ผลประโยชน์ส่วนตัว ความเคารพกฎกติกาจนเป็นนิสัย และความมีน้ำใจต่อผู้อื่น ซึ่งรวมถึงความรักเคารพผู้อื่น²⁹

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของจริยธรรมว่ามี 4 ประการ โดยสรุปดังนี้

1. ความเชื่อเกี่ยวกับ ธรรมชาติของมนุษย์ที่มีส่วนกำหนด โครงสร้างของจริยธรรมในการยึดถือกฎแห่งความดีว่าเป็นอย่างไร เช่น เชื่อว่า มนุษย์เต็มไปด้วยความเห็นแก่ตัว ระบบสังคมก็จะเป็นไปในลักษณะห้ามการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน

2. ความเชื่อเกี่ยวกับอุดมคติ หรือความดีสูงสุด ซึ่งจะให้ความสมเหตุสมผลแก่ระบบจริยธรรม เช่น การทำจิตให้แจ่มใส ทำใจให้ผ่องแผ้ว หรือ ความเป็นพระพุทธเจ้าเป็นอุดมคติของบุคคลในสังคม

3. ระเบียบปฏิบัติหรือแนวทางแห่งการดำเนินชีวิต ซึ่งจะชี้แนะว่า ควรทำอย่างไรที่จะทำให้ชีวิตสู่จุดหมายสูงสุด คือ ทางชี้แนะว่าการใดควร หรือ ไม่ควรกระทำ เพื่อเป็นทางไปสู่ความดี

4. เหตุจูงใจให้คนปฏิบัติดีและเลิกการปฏิบัติมิชอบ ทำให้คนดำเนินตามหลักจริยธรรมหรือกฏศีลธรรม มี 3 ประการ คือ

4.1 ผลประโยชน์ส่วนตัว อันเป็นเหตุจูงใจทำความดี มีจริยธรรม เช่น การไม่ยอมถูกลงโทษหรือตำหนิจากบุคคลและสังคม หรือหวังผลตอบแทนทางดีสุดตน เช่น หวังสวรรค์ในภายภาคหน้า

4.2 การปฏิบัติจนเป็นกิจนิสัยหรือความศรัทธา ตามระเบียบปฏิบัติในหลักธรรมที่นับถือ เช่น พฤติกรรมที่ถูกฝึกปฏิบัติที่ดีมาแต่เด็ก ๆ

²⁹ พระเมธีธรรมภรณ์ (ประยูร รมมจิตโต), พุทธศาสนากับปรัชญา, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด, 2537), หน้า 83-84.

4.3 ความเป็นผู้นำใจต่อผู้อื่น หรือ เป็นคนดื้อมีศีลธรรมประจำใจ³⁰

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของจริยธรรม คือ เป็นศาสตร์ หรือความรู้ เป็นหลักการ ระเบียบวิธีการ และกฎเกณฑ์ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับทัศนคติ การใช้เหตุผล มีการปฏิบัติต่อกันที่ดี ทั้งทางกายและทางจิตใจ อย่างมีอิสระเสรีของคนในสังคมนั้น ๆ

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรม

ก. กำเนิดและพัฒนาการทางจริยธรรม

โกศล มีคุณ ได้อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการเกิดจริยธรรมที่เป็นความดีความเลวในมนุษย์ของนักทฤษฎีต่างๆ แบ่งได้เป็น 3 แนวทางด้วยกัน คือ

1. มีความคิดว่า มนุษย์เกิดมาเลว เห็นแก่ตัว ความดีนั้นมาพัฒนาขึ้นในภายหลังโดยสังคม กลุ่มนี้เริ่มต้นจากแนวคิดของ Hobber และสืบทอดโดยกลุ่มนักจิตวิทยาวิเคราะห์ ได้แก่ Fromm, Freud และ Erikson

2. มีความคิดว่า มนุษย์เกิดมาดี ความเลวนั้นมีการเรียนรู้ในภายหลังจากสังคม นักทฤษฎีในกลุ่มนี้คือ “นักมนุษยนิยม” ซึ่งได้แก่ Maslow, Roger และ Patterson

3. มีความคิดว่า มนุษย์เกิดมาบริสุทธิ์เป็นเสมือนผ้าขาว ไม่ดี ไม่เลว ความดี ความเลวเกิดจากการเรียนรู้ โดยได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อม และพันธุกรรม นักทฤษฎีกลุ่มนี้ เช่น Watson, Lewin, Piaget และ Kohlberg

สรุปทั้ง 3 แนวคิด ได้เน้นสาระสำคัญเกี่ยวกับการเกิดจริยธรรมในบุคคล 3 ประการ คือ

1. อิทธิพลของสังคมมีความสำคัญต่อการเกิดและการพัฒนาจริยธรรมของบุคคล
2. จริยธรรมของบุคคลเกิดและพัฒนาได้ ด้วยการเรียนรู้
3. การเกิดและการพัฒนาจริยธรรมในส่วนบุคคล ขึ้นอยู่กับลักษณะทางพันธุกรรมอันได้แก่สติปัญญา และคุณลักษณะอื่นๆ ของบุคคลด้วย³¹

พรรณิ ช. เจนจิต ได้กล่าวถึงพื้นฐานของการกระทำโดยธรรมชาติของมนุษย์ แบ่งเป็น 3 ลักษณะ พอสรุปได้ดังนี้

³⁰ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, ความรู้คู่คุณธรรม, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), หน้า 91.

³¹โกศล มีคุณ, การวัดจริยธรรม, (ราชบุรี : วิทยาลัยครูจอมบึง, 2533), หน้า 31.

1. ลักษณะ Active คือ การกระทำของคน เกิดจากแรงผลักดันภายใน ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้คนแสดงพฤติกรรมออกมา ความคิดนี้ จะเชื่อ และให้ความสำคัญต่ออิทธิพลของพันธุกรรมที่ติดตัวมา มากกว่าสิ่งเร้าหรือสิ่งแวดล้อมภายนอกที่ได้รับ

2. ลักษณะ Passive หรือ Reactive คือ ธรรมชาติของมนุษย์เกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม มิใช่มาจากภายใน

3. ลักษณะ Interactive คือ ธรรมชาติการแสดงออกของมนุษย์ เป็นปฏิกริยาโต้ตอบระหว่างความต้องการภายในของแต่ละบุคคลกับสิ่งแวดล้อม พวกนี้จะยอมรับบทบาทการตัดสินใจของตนเอง และยอมรับในสิ่งแวดล้อม จะมองว่าการแสดงออกของมนุษย์นั้น ได้รับอิทธิพลจากความต้องการภายในตัวบุคคล และจากสิ่งแวดล้อมประกอบกัน

จากความเป็นธรรมชาติของมนุษย์ดังกล่าว ซึ่งประกอบด้วยจริยธรรม และการกระทำจะมีอิทธิพลต่อความคิดของผู้ใหญ่ในการมองเด็ก และได้มองเด็กออกเป็นลักษณะต่าง ๆ กัน เป็น 5 ลักษณะ ดังนี้

1. ลักษณะที่ 1 Bad – active กล่าวว่า เด็กเกิดมาพร้อมกับความไม่ดี จะหวังอะไรที่เป็นความดีไม่ได้เลย ถ้าปล่อยไว้ความดีจะไม่ปรากฏ ต้องอบรมสั่งสอน อาจใช้วิธีการเขียนตีรุนแรงเพื่อช่วยให้เด็กเป็นคนดี

2. ลักษณะที่ 2 Neutral – active มองว่าโดยธรรมชาติแล้วเด็กไม่มีความดีหรือความเลวแต่เป็นผู้มีเหตุผลพร้อมที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ตามความต้องการ ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่ที่จะช่วยอบรมฝึกฝนให้เป็นคนดี

3. ลักษณะที่ 3 Good – active มองว่าเด็กเกิดมาพร้อมกับความดี ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องจะดีหมด แม้จะอยู่ตามลำพัง ผู้ใหญ่ไม่จำเป็นต้องเข้าไปยุ่งมากนัก ควรปล่อยให้ตามธรรมชาติไม่ควรพยายามที่จะสอน ควรคอยให้เด็กแสดงความสามารถที่จะเรียนรู้เอง เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ที่ตนเองพึงพอใจที่สุด

4. ลักษณะที่ 4 Neutral – passive มองว่า เด็กเกิดมา ไม่มีทั้งความดีและความเลว แต่พร้อมที่จะเรียนรู้ ถ้าได้ช่วยจัดประสบการณ์ให้ เพราะถือว่า สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมของคน ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่ต้องช่วยเหลือแนะนำเด็กอย่างดีที่สุด

5. ลักษณะที่ 5 Neutral – interactive มองว่า เด็กไม่มีทั้งความดีความเลว แต่การแสดงออกทางพฤติกรรมนั้น ได้รับอิทธิพลทั้งจากความต้องการของตนเองและจากสิ่งแวดล้อม ฉะนั้นผู้ใหญ่

ควรเปิดโอกาส ให้เด็กได้ค้นคว้าตามลำพังด้วยวิธีการของแต่ละบุคคล โดยที่ผู้ใหญ่เพียงคอยช่วยเหลือจัดสิ่งต่าง ๆ ให้³²

ข. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Piaget และ Kohlberg

ธัญญารัตน์ พจนพิพิธธาน กล่าวว่า หลักการพัฒนาทางจริยธรรมนั้น มี 3 ประเภท ดังนี้

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของบุคคล (Psychoanalytic Theory) กล่าวถึงจริยธรรมกับมโนธรรม (Conscience) เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มนุษย์อยู่ในสังคมกลุ่มใดก็จะเรียนรู้ความผิดชอบชั่วดีจากสิ่งแวดล้อมในสังคมนั้นจนมีลักษณะพิเศษของแต่ละสังคมที่เรียกว่าเอกลักษณ์เป็นเกณฑ์ให้ประพฤติปฏิบัติตามข้อกำหนดโดยอัตโนมัติคนที่ทำชั่วแล้วรู้สึกเกิดหิริ โศดปละอายใจตนเองถึงว่าได้รับการลงโทษด้วยตนเอง เมื่อสำนึกแล้วพึงละเว้นไม่ปฏิบัติอีกโดยไม่ต้องมีสิ่งควบคุมจากภายนอก เป็นการสร้างมโนธรรมขึ้นมา โดยไม่จำเป็นต้องสนใจองค์ประกอบของลำดับขั้นพัฒนาการทางจริยธรรม

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) อธิบายถึง การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์เป็นผลมาจากการที่บุคคลได้รับอิทธิพลทางสังคมที่กว้างขวางทำให้เกิดการยอมรับลักษณะและกฎเกณฑ์ทางสังคมมาเป็นลักษณะของตน ซึ่งทฤษฎีนี้ได้นำเอาหลักการเสริมแรงและเชื่อมโยงหรือการทดแทนสิ่งเร้ามาใช้อธิบายปรากฏการณ์ทางสังคม นอกจากนั้น ทฤษฎีนี้ยังเห็นว่าการเรียนรู้ทางสังคมเป็นการเรียนรู้จากการสังเกตจากการเลียนแบบเป็นส่วนใหญ่ เด็กจะลอกเลียนแบบเฉพาะผู้ที่ตนรัก ผู้ที่มีอำนาจเหนือตนสามารถดัดสินลงโทษหรือให้รางวัลแก่ตนเองผู้อื่นได้ ฉะนั้นแรงจูงใจในการเลียนแบบจะเน้นที่ความต้องการเป็นที่ยอมรับเป็นที่ตนรักและเป็นพวกเดียวกันกับผู้ที่เป็นแบบอย่าง

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางพุทธิปัญญา (Cognitive Development Theory) นักจิตวิทยาในกลุ่มทฤษฎีมีความเชื่อเบื้องต้นว่า

3.1 พัฒนาการทางจริยธรรมมีโครงสร้างพื้นฐานทางพุทธิปัญญา (Cognitive) และมีองค์ประกอบทางการเลือกให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

3.2 แรงจูงใจเบื้องต้นเกี่ยวกับจริยธรรมคือ แรงจูงใจเกี่ยวกับการยอมรับ (Acceptance) การมีความสามารถ (Competence) การเคารพตนเองหรือเข้าใจตนเองอย่างดั่งแท้ (Self-esteem or self Actualization) มากกว่าจะเป็นความต้องการทางกายภาพหรือการลดความวิตกกังวลเกี่ยวกับความกลัว

³²พรณี ช. เจนจิต, จิตวิทยาการเรียนการสอน, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทคอมแพคท์พริ้นท์ จำกัด, 2538), หน้า 76.

3.3 ลักษณะสำคัญของพัฒนาการทางจริยธรรมคือพัฒนาการจะเป็นระบบมีขั้นตอนเหมือนกันทุกวัฒนธรรมเพราะมีการปฏิสัมพันธ์กันในสังคมการสวมบทบาท (Role Taking) และมีความสัมพันธ์แย้งในสังคมซึ่งต้องการบูรณาการทางจริยธรรม (Moral Integration) เช่นเดียวกัน

3.4 กฎและเกณฑ์ปกติเบื้องต้นของจริยธรรมเกิดจากประสบการณ์ที่ได้มาจากการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมากกว่าเกิดจากการสร้างกฎเกณฑ์ในตนเอง จึงไม่นิยมขั้นพัฒนาการ

3.5 สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางจริยธรรมพิจารณาจากคุณภาพและขอบเขตทั่ว ๆ ไปของสิ่งเร้าทางพุทธิปัญญาและทางสังคมตลอดช่วงการพัฒนาการของเด็กมากกว่าเกิดจากประสบการณ์เฉพาะอย่างจากพ่อแม่หรือประสบการณ์ที่ได้จากวินัยการลงโทษหรือให้รางวัล³³

กรมวิชาการ ได้กล่าวถึงการพัฒนาจริยธรรมว่าเป็นเรื่องของสติปัญญาและการเรียนรู้ของมนุษย์ในการปรับตัว และการสร้างความสมดุลระหว่างสติปัญญากับสภาวะแวดล้อม ที่จะทำให้อารมณ์ดีอยู่ จะต้องมีความต่อเนื่อง และพัฒนาขึ้นตามวุฒิภาวะของแต่ละบุคคลนั้น ๆ³⁴ ดังนั้น การพัฒนาการจริยธรรม จึงเป็นกระบวนการหนึ่งในการแก้ไขพฤติกรรมในตัวบุคคลให้ดีขึ้น มีแนวคิดทฤษฎีที่มีความแตกต่างกัน 3 ประเภท ดังนี้

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis) ทฤษฎีนี้เน้นถึงกฎระเบียบคำสั่งสอนของบิดามารดาหรือผู้ใหญ่ใกล้ชิด ถือว่าเป็นตัวแทนของสังคมที่มีอิทธิพลต่อเด็ก ทำให้เด็กเชื่อฟังและเอาแบบอย่าง เป็นแรงผลักดันให้เป็นคนมีจริยธรรม ทฤษฎีนี้เน้นที่ครอบครัว

2. ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการวางเงื่อนไขหรือการใช้เครื่องมือเสริมกำลัง (Classical Conditioning) ทฤษฎีนี้เห็นว่า จริยธรรมของบุคคลมาจากการฝึกหัดอบรมจนเป็นนิสัยทั้งจากโรงเรียน พ่อแม่และสังคม เอาหลักการเสริมแรงและหลักเชื่อมโยงสิ่งเร้า ซึ่งทฤษฎีนี้เชื่อกันว่าไม่ส่งผลกระทบยาวคือ เด็กจะไม่ใช้หลักการประจำใจแต่จะมุ่งผลตอบแทนต่อสิ่งที่กระทำแล้วในทางที่ดี

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Learning) ทฤษฎีนี้เห็นว่า Ego Strength สำคัญว่า Superego Strength คือ การพัฒนาจริยธรรมเป็นการพัฒนาสติปัญญาและอารมณ์ เช่น ความคิดเห็นและเหตุผล ความรอบคอบ ฯลฯ และคิดถึงเหตุการณ์ล่วงหน้า เข้าใจปฏิกิริยาของคนอื่น ซึ่งมีผลการวิจัยสนับสนุนมากมาย โดยเฉพาะทฤษฎีของเพียเจต์ (Piaget) ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มแนวคิดและมีผู้นำไปเป็นแนวทางในการศึกษามากมาย รวมทั้งได้รับความเชื่อถือกันมากที่สุด เช่นเดียวกับ

³³ ธีธัญญรัตน์ พงษ์พิตรทาน, “การศึกษา รูปแบบและวิธีการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม”, รายงานการวิจัย, (สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน : สำนักงาน ก.พ.), 2542, หน้า 14.

³⁴ กรมวิชาการ, คำบรรยายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เน้นความมีวินัยและความเป็นประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สภาลาดพร้าว, 2541), หน้า 2-3.

ทฤษฎีของโคลเบิร์ก (Kohlberg)³⁵

โกสท มีคูลม ได้กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Piaget มี 3 กลุ่ม คือ กลุ่มทฤษฎีที่เชื่ออิทธิพลของสังคม กลุ่มทฤษฎีที่เชื่อการเรียนรู้ส่วนบุคคล และกลุ่มทฤษฎีที่เชื่อเรื่องการพัฒนาลักษณะที่ส่งเสริมจริยธรรม และเขาได้กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางสังคม พอสรุปได้ว่า นักทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมยอมรับว่า จริยธรรมของมนุษย์จะมีการเจริญก้าวหน้าเป็นลำดับ จากวัยทารกเป็นวัยผู้ใหญ่ แม้มนุษย์แต่ละคนจะมีการพัฒนาทางจริยธรรมในอัตราที่แตกต่างกัน แต่การพัฒนาที่มีลำดับขั้นตอนเป็นแบบอย่างที่คล้ายคลึงกัน และต้นกำเนิดหรือแหล่งที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางจริยธรรมนั้น อยู่ที่การเรียนรู้ทางสังคมเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงแนวคิดของ Piaget พอสรุปได้ดังนี้

เพียเจท์ (Piaget) เจ้าของความคิดทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม เขามีความเชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้น ขึ้นอยู่กับความฉลาดในการที่จะรับรู้กฎเกณฑ์และลักษณะต่างๆ ทางสังคมพัฒนาการทางจริยธรรมจึงขึ้นอยู่กับพัฒนาการสติปัญญาของบุคคลนั้น Piaget แบ่งขั้นตอนจริยธรรมของมนุษย์เป็น 3 ลำดับ คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนจริยธรรม เริ่มตั้งแต่แรกเกิดถึง 2 ขวบ ซึ่งยังไม่ถือว่ามีความเป็นจริยธรรม เพราะไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมอย่างละเอียด แต่มีความอยากหรือความต้องการทางร่างกาย ซึ่งต้องการที่จะได้รับการตอบสนอง โดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะใด เมื่อเริ่มมีความสามารถในการพูด ก็เริ่มรู้สภาพแวดล้อมและบทบาทของตนต่อผู้อื่น

ขั้นที่ 2 ขั้นยึดคำสั่ง อยู่ในช่วง 2-8 ปี มีความเกรงกลัว และเห็นคำสั่งของผู้ใหญ่เป็นสิ่งที่เขาต้องทำตาม

ขั้นที่ 3 ขั้นยึดหลักแห่งตน จะอยู่ในช่วง 8-10 ปี จะพัฒนาเป็นการยึดหลักการแห่งตน Piaget เชื่อว่าการพัฒนาทางสติปัญญา และประสบการณ์ทางสังคมหรือกลุ่มเพื่อน ความเกรงกลัวหรืออำนาจภายนอกจะเป็นหลักภายในจิตใจของเด็ก เช่น ที่เกี่ยวกับความยุติธรรม หมายถึงการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน และความเท่าเทียมกัน³⁶

สุรางค์ ไคว์ตระกูล ได้กล่าวว่า Piaget เป็นต้นความคิดของทฤษฎีพัฒนาจริยธรรม เพราะเขามีความคิดว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้น ขึ้นอยู่กับความฉลาดในการที่จะรับรู้กฎเกณฑ์

³⁵มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, การสอนกลุ่มทักษะ (ภาษาไทย) หน่วยที่ 1-8, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2528), หน้า 333-334.

³⁶โกสท มีคูลม, การวัดจริยธรรม, อ้างแล้ว, หน้า 32.

และลักษณะต่าง ๆ ทางสังคม พัฒนาการทางจริยธรรมจึงขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคล Piaget ได้แบ่งขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์โดยที่แท้คือเป็น 2 ขั้น คือ

1. Heteronomous เป็นขั้นที่ผู้กระทำรับกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานทางจริยธรรมจากผู้มีอำนาจเหนือตน และถือว่ากฎเกณฑ์เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตาม เปลี่ยนแปลงไม่ได้ เด็กที่มีพัฒนาการทางจริยธรรมในขั้นนี้มีอายุระหว่าง 5-8 ขวบ เด็กจะเชื่อฟังคำสั่งสอนและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของผู้ใหญ่ โดยไม่มีข้อสงสัยและไม่ต้องการเหตุผล ลักษณะความคิดความเข้าใจเชิงธรรมชาติของเด็กจะมีความเชื่อในความดี เลว ถูก ผิด ของการกระทำอยู่ที่ความเสียหายที่เป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นผลของการกระทำ เด็กจะมีความเชื่อว่าเมื่อตนกระทำความผิดหรือไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่ก็จะได้รับการลงโทษ การถูกลงโทษเป็นการชดใช้ความผิด จริยธรรมในขั้นนี้จึงเป็นการยอมทำดีเพราะกลัวการลงโทษ

2. Autonomous เป็นขั้นที่ผู้กระทำเชื่อว่ากฎเกณฑ์ คือ ข้อตกลงระหว่างบุคคล กฎเกณฑ์อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ ความร่วมมือและการนับถือซึ่งกันและกันเป็นเรื่องสำคัญ และคิดถึงแรงจูงใจของผู้กระทำ เด็กที่มีพัฒนาการทางจริยธรรมขั้นนี้จะเป็นเด็กที่มีอายุ 9 ขวบขึ้นไป ความรู้ความเข้าใจของเด็กจะพัฒนามากขึ้น เข้าใจเรื่องนามธรรมมากขึ้น ใช้เหตุผลมากขึ้น เด็กจะเข้าใจเรื่องความร่วมมือ การตอบแทน การยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน การเข้าใจว่าข้อกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ไม่ใช่สิ่งตายตัวแต่เป็นเรื่องที่มีพื้นฐานมาจากการให้³⁷

ผลวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการทางจริยธรรมของ Piaget พบว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์เป็นไปตามขั้นและขึ้นกับวัย คล้ายคลึงกับพัฒนาการทางสติปัญญา เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อมทางสังคม Piaget ได้จัดลำดับขั้นตอนพัฒนาการทางสติปัญญาเป็น 4 ขั้นตอน พอสรุปได้ดังนี้

1. ขั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว คือ ระยะตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุประมาณ 2 ปี การรับรู้ทางประสาทสัมผัสในระดับง่าย ทำให้เกิดพัฒนาการทางสติปัญญา และความคิดเห็นเด็กจะค่อย ๆ มีโครงสร้างทางความคิดต่อสิ่งที่ตนได้พบเห็น

2. ขั้นก่อนเข้าสู่การคิด คือ ช่วงอายุ 2-7 ปี เด็กจะเริ่มใช้ภาพแทนวัตถุและเหตุการณ์สามารถเลียนแบบคนอื่น ๆ ได้ และพัฒนาอย่างรวดเร็วในช่วงอายุ 2-4 ปี เด็กจะยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ลักษณะนี้จะลดลงในตอนปลาย คือ ช่วงอายุ 6-7 ปี ซึ่งเป็นตอนแรก que เด็กเริ่มใช้ภาษาติดต่อทางสังคมกว้างขึ้น เด็กเริ่มพัฒนาความคิดหาเหตุผลแบบตรรกศาสตร์ แต่ความคิดส่วนใหญ่ยังอยู่ภายใต้อิทธิพลของการรับรู้

³⁷ สุรางค์ ไคว่ตระกูล, จิตวิทยาการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), หน้า 66-67.

3. ขั้นการคิดเชิงรูปธรรม คือ ในช่วงอายุประมาณ 7-11 ปี เป็นขั้นที่เด็กเกิดความคิดแบบตรรกศาสตร์ในสิ่งที่สามารถมองเห็นหรือจับต้องได้ พัฒนาการทางความคิดจะสูงขึ้น การค้นหาความจริงเกี่ยวกับวัตถุและสิ่งแวดล้อม จะมีแบบแผนไม่ติดอยู่กับการเรียนรู้

4. ขั้นการคิดอย่างมีระเบียบแบบแผน คือ ในช่วงอายุ 11-14 ปี พัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของเด็กถึงขั้นสุดยอด คือ เด็กสามารถคิดค้นหาเหตุผลนอกเหนือจากข้อมูลที่มีอยู่ สามารถแก้ปัญหาทั้งรูปธรรมและนามธรรมได้โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์³⁸

ลำเนาวิ ขจรศิลป์ กล่าวถึงความเชื่อเกี่ยวกับการพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg ไว้พอสรุปได้ ดังนี้

โคลเบอร์ก (Kohlberg) ได้ศึกษาทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม ที่ว่าด้วยการให้เหตุผลเชิงพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคล โดยมีการพิจารณาความถูกต้อง เมื่อบุคคลนั้นอยู่ในสถานการณ์ที่ทำให้ลำบากใจ เป็นเหตุผลทางจริยธรรม เขาเชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมจะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยการนำประสบการณ์ทางสังคม ความสามารถให้เหตุผลขั้นต่ำมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาความคิดเชิงเหตุผลขั้นสูงและการใช้เหตุผลขั้นต่ำก็จะถูกใช้น้อยลง โดยได้แบ่งระดับพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ ออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (อายุ 2-10 ปี) (Preconventional level) เป็นระดับต่ำกว่ากฎเกณฑ์สังคม ซึ่งเด็กจะยึดตนเองเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจกระทำ มี 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ยึดหลักหลบหลีกการโดนลงโทษทางกาย เพราะกลัวจะได้รับความเจ็บปวด (อายุ 2-7 ปี) คือ ยังไม่รู้ธรรมชาติ มีลักษณะพฤติกรรมเฉพาะระดับพัฒนาการ ดังนี้

1. ความถูกต้อง ความถูกต้องจะขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของตนเองเป็นสำคัญ โดยไม่รับรู้ความคิดเห็นของผู้อื่น บางครั้งความถูกต้องก็อยู่ที่เหตุการณ์เท่านั้น คนทำถูกต้องจะได้รับสิ่งที่ดี ส่วนคนทำผิดจะได้รับสิ่งที่เลวร้าย

2. บรรทัดฐาน การกระทำของบุคคลนั้นมีทั้งถูกและผิดอย่างชัดเจน
3. การแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ต้องแลกเปลี่ยนที่เท่าเทียมกัน
4. การแก้ไข ต้องลงโทษทันทีที่กระทำผิด

³⁸อาภา จันทรสกุล, คำบรรยายวิชาสารัตถทางจิตวิทยาการศึกษา, (คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545), หน้า 56.

ขั้นที่ 2 ยึดหลักการแสวงหารางวัลที่เป็นวัตถุประสงค์ของ คือ ชั้นธรรมจริยาขึ้นอยู่กับความต้องการที่เป็นรูปธรรมของตนเอง (อายุ 7-10 ปี) โดยจะมีลักษณะพฤติกรรมเฉพาะระดับพัฒนาการ ดังนี้

1. ความถูกต้อง ความถูกต้องอยู่ที่ตนเองกระทำเพื่อประโยชน์ของตนเองเป็นสำคัญและผลประโยชน์ของบุคคลสองคนนั้น อาจขัดแย้งกันได้ จะพยายามให้เกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด จุดเน้น จึงอยู่ที่ความต้องการที่เป็นรูปธรรม ไม่ใช่อยู่ที่ความตั้งใจ

2. บรรทัดฐาน ไม่มีแบบแผนสำหรับยึดถือที่แน่นอน หากสนองความต้องการของตนได้จะถือเป็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง

3. การแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เกิดขึ้นได้ จะยุติธรรมเมื่อมีการต่อรองเพื่อประโยชน์แก่ตนเองมากที่สุด

4. การแก้ไขบุคคล ยอมรับว่าบุคคลอาจเปลี่ยนความต้องการของตนเองให้กับคนบางคนได้

2. ระดับตามเกณฑ์ (อายุ 10-16 ปี) (Conventional level) เป็นระดับกฎเกณฑ์สังคม เด็กชั้นนี้จะเรียนรู้การกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อยของตนมี 2 ชั้น คือ

ขั้นที่ 3 ยึดหลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ เห็นแก่พวกพ้องเป็นสำคัญ (อายุ 10-13 ปี) คือ ชั้นธรรมจริยาระหว่างบุคคลในกลุ่มบุคคลซึ่งอยู่ในบรรทัดฐานเดียวกัน มีลักษณะพฤติกรรมเฉพาะระดับพัฒนาการของขั้นนี้ ดังนี้

1. ความถูกต้อง ขึ้นอยู่กับความคาดหวังและระเบียบแบบแผนของกลุ่ม ความเป็นและสมาชิกที่ดีของกลุ่ม ซึ่งอาจไม่ตรงกับผลประโยชน์ของต่างกลุ่ม

2. บรรทัดฐาน แบบแผนขึ้นอยู่กับความคาดหวังของกลุ่ม และกับสมาชิกของกลุ่ม เพื่อรักษาไว้ซึ่งความไว้วางใจ ความจงรักภักดี และ ความอาทรต่อกัน

3. การแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ก็เพื่อแสดงตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม มีความจงรักภักดีมีเอกลักษณ์ มีความไว้วางใจและมีความเอื้ออาทรต่อกัน และเพื่อความเหมือนกันในกลุ่ม

4. การแก้ไข การแก้ไขจะเป็นขั้นตอน

ขั้นที่ 4 ยึดหลักการทำตามหน้าที่เคารพกฎหมายปฏิบัติตามกฎระเบียบของศาสนา เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องที่ดีและสำคัญ (อายุ 13-16 ปี) คือ ธรรมจริยาตามระเบียบแบบแผน และวิธีปฏิบัติตามระบบของสังคม มีลักษณะพฤติกรรมเฉพาะระดับพัฒนาการ ดังนี้

1. ความถูกต้อง ขึ้นอยู่กับระเบียบแบบแผนของสังคมนั้น เปรียบเสมือนกฎหมาย และวิธีปฏิบัติใช้ขจัดขัดแย้ง และจรรโลงสังคม จะใช้ระเบียบแบบแผนของสังคมในการตัดสินความถูกต้อง

2. บรรทัดฐาน คือ แบบแผนสำหรับยึดถือเป็นแนวทาง คือ ใช้ความร่วมมือให้ความช่วยเหลือ

3. การแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสังคมก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการกระทำของบุคคลกับมาตรฐานของสังคม

4. การแก้ไขกฎหมายและวิธีการตามระบบของสังคม เพื่อปกป้องสังคมให้พ้นจากการล่มสลาย ผู้ละเมิดจะถูกกฎระเบียบสังคมลงโทษ

3. ระดับเหนือกฎหมาย (อายุ 16 ปีขึ้นไป) (Postconventional level) เป็นระดับสูงกว่ากฎหมายสังคม ในระดับนี้การตัดสินใจพฤติกรรมใด ๆ เป็นไปตามความคิด และเหตุผลของตนเอง มี 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 5 ยึดหลักการควบคุมตนเองภาคภูมิใจเมื่อคนทำดี และละอายใจเมื่อกระทำผิดมีหิริ (อายุ 16-ผู้ใหญ่ตอนต้น) คือ ธรรมจรรยาขั้นสิทธิมนุษยชน และสวัสดิการสังคม มีลักษณะเฉพาะดังนี้

1. ความถูกต้อง ขึ้นอยู่กับธรรมจรรยา ซึ่งเกี่ยวกับค่านิยม และสิทธิแห่งสากลที่ใช้สร้างธรรมชาติของสังคม สิทธิและค่านิยมแห่งสากลดังกล่าว ใช้เป็นเครื่องตัดสินสังคม สถาบันต่างๆ กฎ ระเบียบ วิธีการปฏิบัติของสังคม ความถูกต้องเกิดขึ้นอย่างอิสระ และป้องกันสิทธิมนุษยชน และส่งเสริมสวัสดิการ สนับสนุนสิทธิมนุษยชน แม้สิทธิจะขัดแย้งกับกฎระเบียบก็ตาม เช่น มีการป้องกันชนกลุ่มน้อย การดำรงชีวิตที่ก่อให้เกิดความสุขสูงสุด ของบุคคลทั้งหลายในสังคม

2. บรรทัดฐาน คือ แบบแผนสำหรับยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อส่งเสริม และป้องกันสิทธิมนุษยชน และสวัสดิการของสังคมสูงสุดของสังคม

3. การแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เน้นที่การมีภาระผูกพัน ในการส่งเสริมและปกป้องรักษาสิทธิมนุษยชน และสวัสดิการทางสังคม โดยปราศจากเงื่อนไข

4. การแก้ไข ไม่ใช่การลงโทษ ความถูกต้องในสังคมเกิดจากการตีความตามกฎระเบียบและข้อตกลงตามสิทธิมนุษยชน

ชั้นที่ 6 ยึดหลักการคติสากล มีอัตตัตปปะ คือ เกลียดกลัวความชั่ว เป็นธรรมจรรยาแห่งสากล และหลักจรรยาบรรณ สามารถแยกได้ชัดเจนระหว่างจริยธรรมที่แท้กับบัญญัติธรรมที่สังคมกำหนดขึ้น เช่น กฎหมาย เป็นต้น การพัฒนาเฉพาะชั้นมีลักษณะ ดังนี้

1. ความถูกต้อง อยู่เหนือความรู้สึกที่มีต่อสังคม ทุกคนปฏิบัติอย่างอิสระโดยอัตโนมัติในการดำเนินการต่าง ๆ เป็นขั้นอุดมคติ ยึดหลักแห่งความยุติธรรม

2. บรรทัดฐาน คือ แบบแผนสำหรับยึดถือ คือ การมีเจตคติที่ดี มีความสนใจ จะเป็นขั้นอุดมคติต่อบุคคลอื่น ไม่ใช่บุคคลเป็นเครื่องมือเพื่อให้บรรลุสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่ว่าจะกระทำนั้นจะกระทำ

เพื่อสังคม หรือ เพื่อความอยู่รอดของมนุษย์ แบบแผนและแนวทางปฏิบัติ จะเป็นหลักการที่มีความกระจ่างชัด ไม่ใช่กฎระเบียบหรือสิทธิ แต่ใช้ได้กับทุก ๆ คนในทุกสถานการณ์และครอบคลุมสังคมในชั้นที่ 6 นี้ หลักการโดยทั่วไปบางประการ ใช้กับบุคคล หรือ การกระทำที่เกิดผลประโยชน์ต่อส่วนรวม มีความสนใจต่อเพื่อนมนุษย์ มีเสรีภาพสูงสุด และมีความเท่าเทียมกันทุกคน มีความเอื้ออาทร และรับผิดชอบต่อกัน ทุกคนมีคุณค่า และเท่าเทียมกัน

3. การแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน บุคคลสามารถเปลี่ยนบทบาทซึ่งกันและกันได้ ไม่นิยมคนมีอำนาจ หรือมีชื่อเสียงในสังคม

4. การแก้ไข แก้ไขโดยไม่มีการลงโทษ บางครั้งอาจมีการกักขังเพื่อปกป้องสิทธิและสวัสดิภาพของผู้อื่นโดยไม่ใช่เพื่อเป็นการลงโทษผู้ขาดธรรมจริยา³⁹

Kohlberg มีความเชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์จะต้องเป็นไปตามลำดับขั้น ไม่มีการข้ามขั้น และพัฒนาการทางจริยธรรมจะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยการนำประสบการณ์ทางสังคมความสามารถให้เหตุผลขั้นต่ำมาเป็นพื้นฐาน ในการพัฒนาความคิดเชิงเหตุผลขั้นสูงและการใช้เหตุผลขั้นต่ำก็จะถูกใช้น้อยลง⁴⁰

โดยสรุป ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมและการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามแนวคิดของ Kohlberg นั้นเน้นพัฒนาการทางสติปัญญา มีจุดเริ่มต้นของแนวคิดดังกล่าวอิงอยู่กับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget ซึ่งระดับของการพัฒนาจริยธรรมของบุคคล พิจารณาจากการให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจทางจริยธรรม Kohlberg ได้สรุปว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลสามารถแบ่งได้เป็นลำดับและเป็นขั้น ทุกคนมีพัฒนาการเป็นไปตามลำดับขั้นที่เหมือนกัน แต่มีช่วงเวลาในการพัฒนาจากขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นไม่เท่ากัน ดังนั้น จากทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg ทั้ง 6 ขั้น จะเห็นได้ว่า นักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่จะมีอายุประมาณ 12-13 ปีตามเกณฑ์หรืออย่างมากไม่เกิน 15 ปี จึงจัดอยู่ในขั้นพฤติกรรมทางจริยธรรมขั้น 4 ของ Kohlberg

ก. ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน ได้เสนอทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม ซึ่งแสดงถึงสาเหตุของพฤติกรรมของคนดีและของคนแค้น ว่าพฤติกรรมเหล่านี้มีสาเหตุทางจิตใจอะไรบ้าง ที่ได้ข้อสรุปจากการวิจัย

³⁹ลำเนาวัลย์ ขจรศิลป์, มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2 : การพัฒนานักศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, 2538), หน้า 28-30.

⁴⁰มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, การสอนกลุ่มทักษะ (ภาษาไทย) หน่วยที่ 1-8, อ่างแก้ว, หน้า 334.

ในสังคมไทย ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นดอกและผล ไม้ของต้นไม้ ส่วนลำต้นและส่วนที่เป็นราก

ส่วนแรก คือ ดอกและผลบนต้น แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานที่ดีละเว้นชั่ว และพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวม ผลที่ออกมาเป็นพฤติกรรมต่าง ๆ ที่รวมเข้าเป็นพลเมืองดี

ส่วนที่สอง คือ ส่วนลำต้นของต้นไม้ อันเป็นสาเหตุทางจิตใจที่ทำให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ในส่วนแรก ส่วนของลำต้นนี้ประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ด้าน คือ เหตุผลเชิงจริยธรรมมุ่งอนาคต และควบคุมตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทศนคติ คุณธรรม และค่านิยม (ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น ๆ หรือสถานการณ์นั้น)

ส่วนที่สาม คือ รากของต้นไม้ ซึ่งเป็นจิตลักษณะกลุ่มที่สองมี 3 ด้าน คือ สติปัญญา ประสิทธิภาพทางสังคม และสุขภาพจิต จิตลักษณะทั้งสามนี้อาจใช้เป็นสาเหตุของการพัฒนาจิตลักษณะ 5 ประการที่ลำต้นของต้นไม้ก็ได้ กล่าวคือบุคคลจะต้องมีลักษณะพื้นฐานทางจิตใจ 3 ด้าน ในปริมาณที่สูงเหมาะสมกับอายุ จึงจะเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะพัฒนาจิตลักษณะทั้ง 5 ประการ ที่ลำต้นของต้นไม้ โดยที่จิตลักษณะทั้ง 5 ประการนี้จะพัฒนาไปเองอัตโนมัติ ถ้าบุคคลมีความพร้อมทางจิตใจ 3 ด้านดังกล่าว และอยู่ในสภาพแวดล้อมทางบ้าน ทางโรงเรียน และทางสังคมที่เหมาะสม นอกจากนั้นบุคคลยังมีความพร้อมที่จะรับการพัฒนาจิตลักษณะบางประการ 5 ด้านนี้โดยวิธีการอื่น ๆ ด้วย ฉะนั้นจิตลักษณะทั้ง 3 ประการ จึงเป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนดีและของคนเก่งนั่นเอง นอกจากนี้ จิตลักษณะ 3 ประการนี้อาจเป็นสาเหตุร่วมกับจิตลักษณะ 5 ประการที่ลำต้น เพื่อใช้อธิบายทำนาย และพัฒนาพฤติกรรมดังกล่าวมาแล้วด้วย⁴¹

ดวงเดือน พันธุมนาวิน กล่าวถึงทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม ซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน และองค์ประกอบทางจริยธรรมสำหรับการพัฒนาตามระดับวัยต่างๆ ของเด็ก มีรายละเอียดดังนี้

1. ระดับเด็กอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ช่วงอายุ 3-8 ปี) เป็นช่วงอายุที่เด็กมีความไวต่อการรับการปลูกฝัง ส่งเสริมจริยธรรมและวัฒนธรรมเป็นอย่างดี เข้าตำราไม้อ่อนหักง่าย แต่ต้องปฏิบัติต่อเด็กให้เหมาะสมกับพัฒนาการทางร่างกายทางจิตใจ และทางสังคม ซึ่งจะเป็นจิตลักษณะพื้นฐานทางจริยธรรม 3 ประการ ที่จะส่งเสริมให้เด็กเป็นคนดี คนเก่งเมื่อโตขึ้น จิตลักษณะที่เป็นพื้นฐานทางจริยธรรมดังกล่าวที่ต้องพัฒนาตามหลักวิธีการ มี 3 ประการ คือ สติปัญญา ประสิทธิภาพทางสังคม และสุขภาพจิต ส่วน จิตลักษณะทางจริยธรรมที่เหมาะสม และควรปลูกฝัง

⁴¹ดวงเดือน พันธุมนาวิน, ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม : การวิจัยและพัฒนาบุคคล, อ่างแล้ว, หน้า 2-3.

ในเด็กวัยนี้ คือ ทักษะคติต่อคุณธรรมและค่านิยม การเชื่อฟัง และการเตรียมความพร้อมในการรับจริยธรรม ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ทักษะคติต่อคุณธรรมและค่านิยม คือ การบอกกล่าวให้เด็กทราบว่าอะไรเป็นสิ่งดีควรทำอะไรเป็นสิ่งไม่ดีควรที่ละเว้น (คุณธรรม) และการปลุกฝังหรือให้ประสบการณ์ให้เด็กเห็นว่าสิ่งใดในสังคมของตนมีความสำคัญ (ค่านิยม) เช่น ด้านระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ เป็นต้น การปลุกฝังอาจเป็นการบอกเล่าโดยตรงจากผู้ใหญ่ จะโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม หรือ จากประสบการณ์ที่เด็กได้รับเอง หรือจากการจัดส่งเสริมขึ้นในระดับโรงเรียน เพื่อการพัฒนาทัศนคติคุณธรรมและค่านิยม จะทำได้ 2 วิธี คือ การบอกกล่าวให้เด็กรับรู้ รับทราบถึงผลดี ประโยชน์จากการทำดี ให้เกิดความพึงพอใจในการทำดีนั้น ๆ และอีกวิธีหนึ่ง เป็นการให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง จากการทำความดีในชีวิตจริง โดยให้ได้มีโอกาสทำและได้รับการยกย่องส่งเสริมการทำดีนั้น ๆ และเกิดความพึงพอใจ สิ่งที่คุณใหญ่ต้องเข้าใจธรรมชาติของเด็ก คือ เด็กยังมีอายุน้อยเท่าใดก็ยังมีข้อจำกัดในการรับรู้ รับทราบ เข้าใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว มักมีลักษณะยึดตนเองเป็นกลาง เช่น คิดว่าทุกคนจะคิดและมีความต้องการเหมือน ๆ ที่ตนคิดหรือต้องการ อีกประการหนึ่ง เด็กมักพิจารณาความผิดจากผลของการกระทำ

1.2 การเชื่อฟัง เป็นเรื่องของการสร้าง หรือ ควบคุมให้เด็กอยู่ในโอวาท เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการอบรมสั่งสอนเรื่องต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เพราะเด็กยังไม่ทราบว่าอะไรถูกหรือผิด ควรหรือไม่ควร ผู้ใหญ่ต้องเป็นผู้บอกแนะนำสั่งสอน เด็กควรได้รับการควบคุมจากผู้ใหญ่มากกว่าการให้เด็กควบคุมตนเอง การพัฒนาความเชื่อฟัง ทำได้ด้วยกระบวนการควบคุม โดยออกคำสั่งให้ทำสิ่งต่าง ๆ มีการตรวจสอบอย่างใกล้ชิด มีตักเตือน ลงโทษและให้รางวัล สำหรับการให้รางวัลและการลงโทษควรผสมผสาน มีผลชัดเจน เช่น รางวัลและคำชมที่เด็กพึงพอใจ การลงโทษให้รู้แต่ไม่ใช่อารมณ์ ให้ซึมซาบเสมอว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ชัดเจน ตั้งแต่เด็ก ๆ ในวัยนี้เป็นต้นไป ซึ่งจะเป็นขั้นแรกของความเจริญทางจริยธรรมขั้นสูงในวัยต่อไป

1.3 การเตรียมความพร้อมเพื่อการรับจริยศึกษาเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมทางจิตใจของเด็ก ต่อการเข้ารับการอบรมสั่งสอนจริยธรรมในโรงเรียน เช่น การรู้จักตนเอง และการยอมรับตนเอง การยอมรับแบบอย่างจากผู้อื่น และความพอใจที่ตนประสบความสำเร็จ ซึ่งบางครั้งควรมีขีดจำกัดในการพัฒนาความพร้อมเหล่านี้ และมักจะมีอิทธิพลบางประการ ที่ติดมาจากบ้าน ซึ่งมักเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาของโรงเรียน มีรายละเอียดแต่ละเรื่อง ดังต่อไปนี้

1.3.1 การรู้จักตนเองและการยอมรับตนเอง เป็นการชี้แจงแก่เด็ก รู้เกี่ยวกับตัวเด็กเอง เช่น เกิดเมื่อไร อย่างไร มีใครดีใจบ้าง นอกนั้นควรมีการให้รางวัลและการลงโทษต่อพฤติกรรมต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ทำให้เด็กทราบว่าตนเป็นใคร มีลักษณะความดีที่น่ายึดถือต่อไปอย่างไรบ้าง และมี

สิ่งใดที่ควรปรับปรุง เด็กควรปรับปรุงบางสิ่งที่เป็นของตน โดยที่ผู้อื่นจะต้องเคารพในความเป็นเจ้าของสิ่งนั้น ๆ จะทำให้เด็กเห็นว่า ตนก็เป็นบุคคลหนึ่งซึ่งแตกต่างจากคนอื่นมีความเข้าใจและยอมรับลักษณะของตน ในขณะที่เดียวกันก็มีความอยากที่จะปรับปรุงลักษณะที่ไม่ดีต่าง ๆ ของตนด้วย

1.3.2 การยอมรับแบบอย่างจากผู้อื่น คือการรู้จักยอมรับสิ่งดี ๆ มาเป็นแบบอย่าง จากผู้ใหญ่ เพื่อการเลียนแบบลักษณะนิสัยของผู้ที่เด็กพึงพอใจ เช่น จากพ่อ-แม่ หรือ ครู นั่นคือ เมื่อเด็กรู้จักตนเองและยอมรับลักษณะของตนแล้ว ขั้นต่อไป เด็กจะต้องการทราบว่าตนควรจะทำอย่างไร จึงจะเหมาะสม เป็นภาระที่ผู้ใหญ่จะต้องทำตนให้เด็กรักใคร่ เพื่อที่เด็กจะยอมรับผู้ใหญ่นั้นมาเป็นแบบอย่างโดยไม่รู้ตัว เด็กจะเลียนแบบนิสัยใจคอผู้ใหญ่โดยอัตโนมัติ พ่อแม่เป็นบุคคลสำคัญยิ่ง เพราะถ้าเด็กพอใจที่จะเรียนรู้ ที่จะยอมรับพ่อแม่ของตน เป็นแบบอย่างแล้วเด็กก็จะมีอุปนิสัยที่จะยอมรับครู อาจารย์ของตนเป็นอย่างดีโดยง่าย ขึ้นด้วย

1.3.3 การเปิดโอกาสให้ได้ประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เด็ก ได้กระทำสิ่งต่าง ๆ และส่งเสริมให้เกิดความมุ่งมั่นบากบั่น จนเกิดความสำเร็จด้วยตนเอง ควรมีการให้รางวัล ให้คำชมเชย จะทำให้เด็กเกิดความพึงพอใจ และต้องการกระทำสิ่งนั้นซ้ำ ถือเป็นส่งเสริมให้เด็ก ได้มีโอกาสรับผิดชอบ และปรับปรุงข้อบกพร่องการที่เด็กรู้จักตนเอง พร้อมทั้งจะรับแบบอย่างจากตัวแบบที่ตนรักและศรัทธา พร้อมทั้งจะทำงานที่ยากอย่างไม่ย่อท้อ ไม่กลัวความล้มเหลว และพึงพอใจที่จะประสบความสำเร็จในตน จะเป็นลักษณะความพร้อมทางจิตใจ ในการที่เด็กจะรับการพัฒนาทางจริยธรรมต่อไป

2. ระดับนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายถึงมัธยมศึกษาตอนต้น (ช่วงอายุ 9-13 ปี) เป็นช่วงอายุก่อนวัยรุ่น ควรมีการพัฒนาลักษณะทางจริยธรรม ด้านการควบคุมตน การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ความมีเหตุมีผล โดยจะต้องใช้วิธีการพัฒนาปลูกฝังที่เหมาะสมกับความสามารถทางการรับรู้ การคิด สติปัญญา และสุขภาพจิตของเด็กดังนี้

2.1 การควบคุมตนเอง คือความสามารถที่ดูแลตน โดยผ่านการคิดเอง ตัดสินใจเองในการกระทำหรือประพฤตีสสิ่งใด ๆ ที่เป็นประโยชน์ เป็นความสามารถที่สูงขึ้นจากวัยที่แล้ว ผู้ใหญ่ควรส่งเสริม ช่วยดูแล หากไม่สามารถควบคุมตนเองให้เหมาะสมได้ ต้องเข้าช่วยเหลือ หาทางแก้ไข ควรได้มีการอธิบายให้เห็นผลดีผลเสียก่อน สอนแนวทางปฏิบัติ และเป็นตัวแบบที่ดีให้เด็ก ตัดสินใจ การปล่อยปะละเลยจะทำให้เด็กไม่เรียนรู้ที่จะควบคุมตนเองได้ดีเท่าที่ควร เมื่อเด็กทำไม่ได้ ผู้ใหญ่ก็หมดความอดทน เข้าควบคุมอย่างเข้มงวดอีก ซึ่งจะเป็นผลร้ายแก่การพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเอง มากยิ่งขึ้น

2.2 การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา หรือเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทั้งที่เป็นบุคคลใกล้ชิดตนและที่เป็นสมาชิกในกลุ่มเดียวกัน เช่น ในโรงเรียนเดียวกัน คนในจังหวัด หรือในประเทศเดียวกันเป็น

ความสามารถในการรับรู้ เกี่ยวกับบุคคล และ เหตุการณ์รอบตัวที่เกิดจากประสบการณ์ทางสังคมที่สะสมทั้งทางตรงและทางอ้อม และสติปัญญาที่ดีพอ ที่จะเรียนหรือรับรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับนั้น ๆ และการที่จะรับรู้สิ่งใดได้มาก ลึกซึ้ง และถูกต้องแม่นยำ ที่ขึ้นอยู่กับสุขภาพจิตที่ดี สิ่งที่ดีก็ต้องมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น เพื่อการรู้จักเอาใจเข้ามาใส่ใจเรา มี 3 ประการ คือ ประการแรกเปลี่ยนจากยึดตนเองเป็นศูนย์กลางไปเป็นการรับทราบ ความคิด ความต้องการ การรับรู้ของผู้อื่นมากขึ้น ซึ่งเป็นความต้องการที่แตกต่างจากตน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการรู้จักเอาใจเขา มาใส่ใจเรา ประการที่สอง เปลี่ยนจากการพิจารณาที่ผลจากกระทำเท่านั้นมาเป็นการนำเอาเจตนาของผู้กระทำมาพิจารณาประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงสองด้านนี้ เนื่องจากเด็กโตขึ้น และได้รับประสบการณ์ทางสังคมที่แปลกใหม่มากขึ้น ทั้งทางตรงและทางอ้อม ประการที่สาม เป็นวัยที่เข้าใจกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับ กฎหมาย ตลอดจนปทัสถานของสังคม และระเบียบประเพณี มากขึ้น ซึ่งในช่วงวัยเด็ก จะมองว่าเป็นของตายตัว ไม่เข้าใจว่ามีความสำคัญอย่างไร ตั้งขึ้นทำไม เพราะเหตุใด รู้เพียงว่าสำคัญ และต้องปฏิบัติตามเท่านั้น

2.3 ความมีเหตุผล คือ การเข้าใจเหตุปัจจัย และผลที่เกิดขึ้น อย่างสมเหตุสมผล จะมองเห็นความแตกต่างระหว่างตนเองกับคนอื่นแต่จะเป็นความแตกต่างที่มีตัวตน จะยังยึดติดกับวัตถุ ยังไม่เข้าใจนามธรรมหรือสัญลักษณ์มากนัก ความดั่งใจต้องแปลงเป็นสิ่งของที่พอใจอยากได้ ความไม่ตีไม่งามที่เป็นวัตถุสิ่งของจะไม่พึงปรารถนา ฉะนั้นจะนิยมชมชอบ ยกย่องบุคคลที่หน้าตาการแต่งกาย มีของใช้ที่โก้หรู ยังไม่เข้าใจความงามทางจิตใจ หรือคุณค่าที่ลึกซึ้งทางศิลปะต่าง ๆ มากนัก แต่จะสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ของวัตถุต่างๆพร้อมกันที่หลายลักษณะ เช่น สี ขนาด และลักษณะ บอกประเภทโดยใช้ลักษณะที่หลายด้านของวัตถุเหล่านั้นพร้อมกันได้ นอกจากนี้ยังเข้าใจการเปลี่ยนรูปร่างไปของวัตถุได้ โดยที่ยังมีมวลสารหรือปริมาตรคงเดิม ซึ่งเป็นการเข้าใจสภาพแวดล้อมได้ลึกซึ้งกว่าเด็ก โดยเฉพาะการมองเห็นลำดับขั้นของการเปลี่ยนแปลง สภาพการเปลี่ยนในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ เด็กวัยนี้ยังเพียงเข้าใจแจ่มแจ้งเฉพาะสิ่งที่ใกล้ตัว และในสิ่งที่ปัจจุบันมากกว่าสิ่งที่ไกลตัว และสิ่งที่เป็นามธรรม ซึ่งมักจะพบคำว่า “พวกเรา” มากกว่า คำว่า “ส่วนรวม” ฉะนั้น จะเข้าใจเฉพาะความเป็นกลุ่มเพื่อน และเพื่อนรอบข้าง จะยังไม่ก้าวไกลไปถึงมนุษยชาติโดยรวม แนวการสอนต้องให้เขาได้ลดความเห็นแก่ตัวลง เห็นแก่ผู้อื่นมากยิ่งขึ้น และขยายวงกว้างออกไป ไม่ควรสอนนามธรรมมากเกินไป จากผลการวิจัย พบว่า การลงโทษ คำว่าและใช้เหตุผลเชิงนามธรรมมากเกินไป มากกว่าการให้รางวัล ยิ่งจะทำให้จริยธรรมของนักเรียนดูแย่ลง และยังพบอีกว่าแนวทางที่อาจประสบผลสำเร็จ คือ การที่ครูเป็นที่รักใคร่ศรัทธาของนักเรียน การอบรมสั่งสอนจริยธรรมจะมีผลต่อจริยธรรมของนักเรียนอย่างเด่นชัด

3. ระดับนักเรียนมัธยมปลาย (อายุ 14-19 ปี) เป็นวัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ตอนต้น เริ่มมีความสามารถทางการรู้ การคิด และสติปัญญาที่ใกล้เคียงกับผู้ใหญ่ที่พัฒนาตามปกติ มีความเป็นตัวของตัวเองอย่างเต็มที่ การส่งเสริมพัฒนาการทางจิตใจตามปกติ ควรเน้นที่ การเห็นแก่ส่วนรวม การมีมนุษยธรรมสูง ความสามารถควบคุมตนเองอย่างเต็มที่ และความเป็นประชาธิปไตย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 การเห็นแก่ส่วนรวมและมนุษยธรรมสูง เป็นคุณธรรมจริยธรรมขั้นสูงสุดในมนุษย์ อันพึงมีได้ในระดับ 14-19 ปี ซึ่งต้องอาศัยการพัฒนาอย่างมีระบบตั้งแต่เด็ก โดยจะเริ่มตั้งแต่ยังมีความเห็นแก่ตัว มาเห็นกับพวกพ้อง ท้ายสุดเป็นการเห็นแก่ส่วนรวม ประเทศชาติ และความเป็นเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน จะมีการพัฒนาการดังต่อไปนี้

- สติปัญญาถึงขั้นเข้าใจสิ่งที่ป็นนามธรรมและสัญลักษณ์ จะเป็นความสามารถในการรู้ การคิด เข้าใจสภาพแวดล้อมที่เป็นนามธรรมอย่างชัดเจน สามารถตั้งข้อทำนายและตรวจสอบคำทำนายได้โดยมีหลักฐานในการพิสูจน์คำทำนายนั้น รวมทั้งสามารถสร้างรูปแบบสร้างหลักและแบบต่างจากหลัก เช่น ทราบว่ามีพฤติกรรมอะไรบ้างที่หมายถึงการประหยัด ความสามารถทางสติปัญญาขั้นสูงนี้ทำให้บุคคลสามารถเข้าใจบุคคลอื่น สังคมและมนุษยชาติอย่างลึกซึ้ง

- ประสบการณ์ทางสังคมเป็นการเรียนรู้ทางสังคมทางตรงและทางอ้อม
- สุขภาพจิตดี เป็นสภาวะทางจิตที่จะรับรู้สภาพแวดล้อมได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

3.2 ความสามารถควบคุมตนเองอย่างเต็มที่ จะต้องประกอบด้วยลักษณะทางจิตหลายประการคือ

- การมองเห็นความสำคัญของประ โยชน์ที่จะมีมาในอนาคต มากกว่าประโยชน์ในปัจจุบัน

- การเลือกกระทำพฤติกรรมที่แสดงถึงการอดได้รอได้
- เชื่อในผลของความพยายามแห่งตน
- การไม่หวังผลจากภายนอก
- สามารถให้รางวัลตนเองและลงโทษตนเองได้

3.3 ความเป็นประชาธิปไตย เป็นจริยธรรมขั้นสูง พฤติกรรมที่ควรมีในตัวผู้เรียนและถือว่ามีผู้ที่มีประชาธิปไตย คือ

- การรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง และผู้อื่น
- เห็นแก่ส่วนรวมมากกว่า เห็นแก่ตัว หรือพวกพ้อง
- มีวินัยในตนเอง
- สามารถควบคุมตนเองได้

- มุ่งอนาคตมากกว่าปัจจุบัน
- รู้จักอดทน รอได้อย่างถูกกาลเทศะ
- รักความยุติธรรม และความเสมอภาค

4. ระดับนิสิต นักศึกษา จากการประมวลผลงานวิจัยเกี่ยวกับคนเก่ง คนดี คือ ผู้เป็นพลเมืองดี มีความซื่อตรงสุจริต ขยันขันแข็ง สามารถช่วยพัฒนาประเทศทางเศรษฐกิจและประชาธิปไตย ได้ พบลักษณะจิตของบุคคลเหล่านั้น มี 8 ประการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ลักษณะที่เป็นพื้นฐานทางจิตใจ 3 ประการ และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม อีก 5 ประการ แบ่งได้ดังนี้

4.1 ลักษณะจิตพื้นฐาน (ส่วนที่เรียกว่า รากไม้) คือ

- สติปัญญา ความเฉลียวฉลาด
- สุขภาพจิต
- ประสบการณ์ทางสังคม

4.2 จิตลักษณะที่เปรียบเสมือนลำต้นไม้ ประกอบด้วย

- ความสามารถในการเหตุผลเชิงจริยธรรม
- ลักษณะมุ่งอนาคต และควบคุมตนเอง
- ความเชื่อในอำนาจตน
- คุณธรรม ค่านิยม และทัศนคติ
- แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

จิตลักษณะทั้ง 8 ประการ ที่เปรียบเสมือนลำต้นและรากของต้นไม้ ทำให้เกิดเป็นผลไม้ซึ่งหมายถึง พฤติกรรมการเป็นคนดี และคนเก่ง⁴²

ในการศึกษารุ่นนี้ เป็นนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายถึงมัธยมศึกษาตอนต้น (ช่วงอายุ 9-13 ปี) ซึ่ง ดวงเดือน พันธุนาวิน ได้สรุปพัฒนาการทางจริยธรรมในช่วงนี้ไว้ว่า ระดับนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายถึงมัธยมศึกษาตอนต้น (ช่วงอายุ 9-13 ปี) เป็นช่วงอายุก่อนวัยรุ่น ควรมีการพัฒนาทักษะทางจริยธรรม ด้านการควบคุมตน การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา และความมีเหตุผล โดยจะต้องใช้วิธีการพัฒนาปลูกฝังที่เหมาะสมกับความสามารถทางการรู้ การคิด สติปัญญา และสุขภาพจิตของเด็ก ดังนี้

1. การพัฒนาการควบคุมตนเอง คือ ความสามารถที่ดูแลตนเอง โดยผ่านการคิดเอง ตัดสินใจเอง ในการกระทำหรือประพฤตีสั่งใด ๆ ที่เป็นประโยชน์ เป็นความสามารถที่สูงขึ้น ผู้ใหญ่

⁴² ดวงเดือน พันธุนาวิน, ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม : การวิจัยและพัฒนาบุคคล, (กรุงเทพมหานคร : โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการสถาบันจิตพัฒนาบริหารศาสตร์, 2538), หน้า 77-82.

ควรส่งเสริม ช่วยดูแล หากไม่สามารถควบคุมตนเองให้เหมาะสมได้ ต้องเข้าช่วยเหลือหาทางแก้ไข ควรได้มีการอภิปรายให้เห็นผลดีผลเสียก่อนสอนแนวปฏิบัติ และเป็นต้นแบบให้เด็กได้ตัดสินใจ การปล่อยปละละเลย จะทำให้เด็กไม่เรียนรู้ที่จะควบคุมตนเองได้ดีเท่าที่ควร เมื่อเด็กทำไม่ได้ ผู้ใหญ่ก็หมกความอดทนและเข้าควบคุมเด็กอย่างเข้มงวดอีก ซึ่งจะเป็นผลร้ายแก่การพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเองมากขึ้น

2. การฝึกให้รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา หรือการรู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่นทั้งที่เป็นบุคคล ใกล้ชิดตนเอง และที่เป็นสมาชิกในกลุ่มเดียวกัน เช่น ในโรงเรียนเดียวกัน ในจังหวัดเดียวกัน หรือคนในประเทศเดียวกัน เป็นความสามารถในการรับรู้ เกี่ยวกับบุคคลและเหตุการณ์รอบตัว ที่เกิดจากประสบการณ์ทางสังคมที่สะสมทั้งทางตรงและทางอ้อม และสติปัญญาที่ดีพอที่จะเรียนรู้หรือรับรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับรู้นั้น ๆ และการที่จะรับรู้สิ่งใดได้มาก ลึกซึ้ง และถูกต้องแม่นยำขึ้นอยู่กับสภาพจิตที่ดี สิ่ง que เด็กต้องมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นเพื่อการรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา มี 3 ประการ คือ ประการแรก เปลี่ยนจากยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ไปเป็นการรับทราบความคิด ความต้องการการรับรู้ของผู้อื่นมากขึ้น ซึ่งเป็นความต้องการที่แตกต่างจากตนเอง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ประการที่สอง เปลี่ยนจากการพิจารณาที่ผลจากการกระทำเท่านั้น มาเป็นการนำเอาเจตนาของผู้กระทำเข้ามาพิจารณาด้วย การเปลี่ยนแปลงสองด้านนี้เนื่องจากเด็กโตขึ้นและได้รับประสบการณ์ทางสังคมที่แปลกใหม่มากขึ้น ทั้งทางตรงและทางอ้อม ประการสุดท้าย เป็นวัยที่เข้าใจกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย ตลอดจนปทัสฐานของสังคมและระเบียบประเพณีมากขึ้น ซึ่งในช่วงวัยเด็กนี้จะมองว่าเป็นของตายตัว ไม่เข้าใจความสำคัญว่าตั้งขึ้นทำไม เพราะเหตุใด รู้แต่เพียงว่าสำคัญต้องปฏิบัติตามเท่านั้น

3. การฝึกความมีเหตุมีผล เป็นการเข้าใจเหตุปัจจัยและผลที่เกิดขึ้นอย่างสมเหตุสมผล จะมองเห็นความแตกต่างระหว่างตนเองกับคนอื่น แต่จะเป็นความแตกต่างที่มีตัวตน ยึดติดวัตถุ ยังไม่เข้าใจนามธรรมหรือสัญลักษณ์มากนัก ความดั่งามต้องแปลงเป็นสิ่งของที่พอใจอยากได้ ความไม่ดีไม่งามที่เป็นวัตถุดิบของจะไม่พึงปรารถนา ฉะนั้นจะนิยมชมชอบคนอื่นที่หน้าตา การแต่งกายมีของใช้ที่โก้หรู ยังไม่เข้าใจความงามทางจิตใจ หรือคุณค่าที่ลึกซึ้งทางศิลปะต่าง ๆ มากนัก แต่จะสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ของวัตถุต่าง ๆ พร้อมกันที่หลายลักษณะ เช่น สี ขนาดและลักษณะ จัดประเภทโดยใช้ลักษณะที่หลายด้านของวัตถุเหล่านั้นพร้อมกัน นอกจากนี้ยังเข้าใจว่าวัตถุที่เปลี่ยนรูปร่างไปนั้น ยังมีมวลสารหรือปริมาตรคงเดิม ซึ่งเป็นการเข้าใจสภาพแวดล้อมได้ลึกซึ้งกว่าเด็กเล็ก โดยเฉพาะการมองเห็นลำดับขั้นการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมนั้น เด็กจะทำได้ชัดเจนมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม เด็กในวัยนี้ยังแจ่มชัดแต่สิ่งที่เห็นอยู่รอบตัวและในปัจจุบัน มากกว่าที่จะเข้าใจสิ่งที่ไกลตัวและมีนามธรรมที่ลึกซึ้ง จะพบคำว่า “พวกเรา” มากกว่าคำว่า “ส่วนรวม” ฉะนั้น จะเข้าใจเฉพาะความเป็นกลุ่มเพื่อนและคนรอบข้าง ยังไม่ก้าวไกลไปถึงมนุษยชาติโดยรวม แนวการสอนต้องให้เขาได้ลดความเห็นแก่ตัวลง เห็นแก่ผู้อื่นมากยิ่งขึ้นและขยายวงกว้างออกไป ไม่ควรสอนนามธรรมมากเกินไป จากผลการวิจัยพบว่า การลงโทษ ค่า และใช้เหตุผลเชิงนามธรรมมากเกินไป มากกว่าการให้รางวัลเด็ก ยังทำให้จริยธรรมของนักเรียนยิ่งแย่ลง และยังพบอีกว่าแนวทางที่อาจประสบความสำเร็จคือการที่ครูเป็นที่รักใคร่และศรัทธาของนักเรียน การอบรมสั่งสอนจริยธรรมจะมีต่อจริยธรรมของเด็กอย่างชัดเจน⁴³

2.4 การพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมในสังคมไทย

การพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรม เป็นการกระทำเพื่อเสริมสร้างจริยธรรม คุณธรรมให้กับเยาวชน เพื่อให้มีความประพฤติปฏิบัติลักษณะนิสัย บุคลิกที่ดียิ่งตามมาตรฐานของสังคมไทย ดังนี้

2.4.1 การพัฒนาจริยธรรมตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุเนื้อความที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมไว้ดังนี้

หมวด 1 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 7 มุ่งปลูกฝังสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย รู้จักสิทธิและหน้าที่ ภายใต้อาณัติของกฎหมาย ความเสมอภาค ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ภูมิใจในความเป็นไทย รักษาประโยชน์ของประเทศชาติ ส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ สิ่งแวดล้อม ประกอบอาชีพและพึ่งตนเองได้ ริเริ่มสร้างสรรค์ เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

⁴³ดวงเดือน พันธุมนาวิน, ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม : การวิจัยและพัฒนาบุคคล, อ่างแก้ว, หน้า 83-85.

หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 (4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา⁴⁴

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อใช้เป็นกรอบในการประเมินคุณภาพภายนอก และเป็นแนวทางให้หน่วยงานและสถานศึกษามุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก จำนวน 14 มาตรฐานนั้น จำแนกได้เป็น 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านปัจจัย และมาตรฐานด้านกระบวนการ โรงเรียนประถมในสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ปฏิบัติตามนโยบายในการประกันคุณภาพการศึกษาของกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ นักเรียนมีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา สำหรับมาตรฐานที่ 1 ได้กำหนดให้ นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ได้แก่

1. ความมีวินัย มีความรับผิดชอบปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา
2. มีความซื่อสัตย์สุจริต
3. มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละเพื่อส่วนรวม
4. มีความประหยัด⁴⁵

สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้ให้คำอธิบายตัวบ่งชี้ดังต่อไปนี้

1. มีวินัย มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา หมายถึง นักเรียนสามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามอยู่ในระเบียบแบบแผนและข้อบังคับของโรงเรียนในสิ่งที่ดี มีประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม

⁴⁴สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพรักหวานกราฟฟิค, 2545), หน้า 1.

⁴⁵สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี, มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น, 2544), หน้า 5.

2. มีความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง นักเรียนพูดแต่ความจริง ไม่พูดเท็จหรือพูดเกินความจริง ไม่ลักขโมย ไม่คดโกง ไม่หลอกลวงตัวเองและผู้อื่น ทั้งต่อหน้าและลับหลัง กล่าวรับความจริงทั้งถูกและผิด ปฏิบัติตามคำพูดหรือข้อตกลงที่กำหนดไว้

3. มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หมายถึง นักเรียนแสดงความปรารถนาดีต่อผู้อื่น โดยการช่วยเหลือด้วยกำลังกายกำลังใจ กำลังความคิด รู้จักให้อภัย มีน้ำใจแบ่งปันทรัพย์สินสิ่งของให้เวลาให้โอกาสแก่ผู้อื่น และมีความเสียสละเพื่อส่วนรวม

4. ประหยัด หมายถึง นักเรียนใช้ทรัพย์สินและสิ่งของ ทั้งของตนเองและส่วนรวมอย่างคุ้มค่าตามความจำเป็นเลือกซื้อสิ่งที่มีประโยชน์ สิ่งที่จำเป็น และรู้จักการเก็บออม⁴⁶

2.4.2 การพัฒนาจริยธรรมตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

ในช่วงต้นของการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้มีการกำหนดคุณธรรมจริยธรรมทั้งหมด 30 ประการ ประกอบด้วย การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายของบุคคลและสัตว์ มีความเมตตากรุณา ไม่โลภ ไม่ขโมย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ไม่ละเมิดของรักผู้อื่น รู้จักความพอดี ไม่พูดปดบิดเบือนอำพรางความจริง หรือยุยงให้เกิดความแตกแยก และไม่พูดคำหยาบ มีสติจะ และความจริงใจ ไม่เสพสิ่งเสพยศคิด มีสติรู้สึกผิดชอบ ชั่วดี มีเหตุผล มีความละเอียดและความเกรงกลัวต่อบาป มีความขยันหมั่นเพียร อดทนอดกลั้น กล่าวหาญ และความเชื่อมั่นในตนเอง มีความกตัญญูกตเวที ซื่อสัตย์สุจริต รู้จักการทำใจให้สงบมีสมาธิ และมีอารมณ์แจ่มใส ไม่เห็นแก่ตัว มีความประณีตละเอียดถี่ถ้วน รับผิดชอบ มีใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง มีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา ยอมรับความเปลี่ยนแปลง มีมารยาทและนิสัย ส่วนบุคคลในการกินนอน ขับถ่าย การแต่งกาย และสังคมระหว่างเพศ มีมารยาทในการแสดงความเคารพ การขอร้อง การขอบุคคล มีความสามัคคี เสียสละ รู้จักให้อภัย มีความเอื้อเฟื้อ ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เห็นอกเห็นใจ เป็นผู้มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามประเพณีนิยม มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ รู้จักการแก้ไขข้อบกพร่องในการปฏิบัติตามจริยธรรม ศีลธรรม ระเบียบกฎหมาย และจารีตประเพณี⁴⁷ ต่อมา ได้มีการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตร และในส่วนจริยธรรมเห็นว่า คุณธรรมจริยธรรมหลายข้อมีความครอบคลุม คุณธรรมจริยธรรมข้ออื่นอยู่แล้ว จึงได้แก้ไข โดยมีการปรับปรุงรวมเหลือ 13 ด้าน

⁴⁶สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, คู่มือการประเมินมาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร, (กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2544), หน้า 11.

⁴⁷ประกาศรี สี่ห้าไฟ, พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม, อ่างแล้ว, หน้า 57.

คือ ความใฝ่รู้ ความขยัน ความอดทน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา ความสามัคคี ความเสียสละ ความเมตตากรุณา ความกตัญญูกตเวที ความยุติธรรม ความเป็นผู้มีวัฒนธรรมและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี⁴⁸ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความใฝ่รู้

เอกรินทร์ สีมหาศาล ได้กล่าวถึงความใฝ่รู้ของบุคคล สรุปได้ดังนี้

1. แนวทางการศึกษา แสวงหาความรู้ที่ถูกต้องมีดังนี้

1.1 ต้องคบค้าสมาคมกับบัณฑิต คือ การเลือกคบกับผู้มีความรู้

1.2 การเอาใจใส่ต่อการเรียน ตลอดเวลาขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

1.3 การอ่านและฟังให้ถูกวิธี คือ ทั้งฟังและอ่านมาก ๆ อย่างตั้งใจ อดทน ติดตาม คิดตาม ทำใจเป็นกลาง ไม่อคติจะปิดกั้นการฟังและการอ่าน สงสัยต้องไต่ถาม แล้วคิดใคร่ครวญ

1.4 ใช้การเรียนที่ถูกต้อง คือ รู้เป้าหมายว่าเรียนรู้ทำไม มีวิธีการเรียนรู้อย่างไร การจดบันทึกและสืบค้น ขยายความรู้เพิ่มเติมให้ลึกซึ้งมากขึ้น

1.5 มีการทบทวนความรู้อยู่เสมอ

2. หลักปฏิบัติตน ที่ผู้ใฝ่รู้จะต้องนำไปปฏิบัติ ให้เป็นนิสัย โดยสรุป ดังนี้

2.1 เป็นผู้มีเหตุและผล เป็นคนยอมรับความเป็นเหตุเป็นผล ไม่มงมงาย

2.2 เป็นผู้รู้จักตน คือ รู้ฐานะ รู้ระดับความรู้ความสามารถว่าปานใดจะไม่หลงตนเอง

2.3 รู้ประมาณตน หมายถึง รู้จักจัดการให้อยู่ในความพอดี สอดคล้องกับความรู้ความสามารถ และความถนัด

2.4 รู้จักกาล คือ รู้จักจังหวะที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติตนในมารยาททางสังคม

2.5 รู้ชุมชน คือ รู้ว่าสถานที่นั้นเป็นอะไร ควรปฏิบัติตนอย่างไร

2.6 รู้จักบุคคล คือ รู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่เป็นผู้รู้ รู้นิสัยใจคอคน เพื่อการปฏิบัติต่อกันอย่างเหมาะสม⁴⁹

สรุปได้ว่า ความใฝ่รู้ หมายถึง พฤติกรรมในการแสวงหาความรู้ว่าเป็นลักษณะนิสัยและสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม

⁴⁸ กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533), (กรุงเทพมหานคร : การศาสนา, 2534), หน้า 29.

⁴⁹เอกรินทร์ สีมหาศาล, จริยธรรมกับบุคคล, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทไทยร่วมเกล้าจำกัด, 2535), หน้า 74.

2. ความขยัน

ประภาศรี สีหอำไพ ได้กล่าวถึงความขยันว่าเป็นความพยายามในการปฏิบัติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างสม่ำเสมอ ไม่ทอดทิ้ง ด้วยความตั้งใจ ด้วยความอดทนต่อความยุ่งยากลำบากอย่างมีเป้าหมาย มุ่งให้งานสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ของงาน และได้กล่าวถึงลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความขยัน สรุปได้ดังนี้

1. การงานมักสำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้
2. จะได้ชื่อว่าเป็นมีความคิดริเริ่มและพยายามจนสำเร็จ
3. มักไม่มีพฤติกรรมผัดวันประกันพรุ่ง
4. กิจการงานมีความสมบูรณ์ มีความต่อเนื่อง ไม่ทอดทิ้งกลางคัน
5. ปรากฏพฤติกรรมมุ่งความสำเร็จในบุคคลผู้กระทำ
6. มองเห็นซึ่งความเป็นผู้อดทนต่ออุปสรรคในกิจการงานของบุคคล⁵⁰

สรุปได้ว่า ความขยัน หมายถึง ลักษณะของการทำงานหรือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความแข็งขันอย่างสม่ำเสมอ ไม่ทอดทิ้งกลางคัน มีเป้าหมายการทำงานชัดเจน

3. ความอดทน

พระสมชาย ฐานวุฑฺโฒ ได้กล่าวถึงความอดทนว่า หมายถึง การรักษาปกติภาวะของตนไว้ได้ไม่ว่าจะถูกกระทบกระทั่งอย่างไร โดยจำแนกประเภทและลักษณะของผู้มีความอดทนสรุปได้ดังนี้

1. ประเภทของความอดทน มีดังนี้ ประเภทที่หนึ่ง เป็นความอดทนต่อความทุกข์เวทนาซึ่งเกิดจากความเจ็บป่วย ได้แก่ การไม่แสดงความกระวนกระวาย หรือ ทูรันทุรายมากจนเกินไป ประเภทที่สอง คือ อดทนต่อความเหนื่อยยากตรากตรำ ได้แก่ ความอดทนต่อ ความยากลำบากในการทำงาน การศึกษาเล่าเรียน ความพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับชีวิตของเรา ประเภทที่สาม คือ อดทนต่อความเจ็บใจ ได้แก่ การอดทนต่อคำต่อว่า คำเหยียดหยาม ดูหมิ่นเหยียดหยันนินทา รวมทั้งคำวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ และประการที่สี่ คือ อดทนต่ออำนาจความอยากของตน ได้แก่ การรับสินบน เป็นต้น

2. ลักษณะพฤติกรรมของผู้มีความอดทน ลักษณะแรก จะเป็นผู้มีความอดกลั้น เป็นการควบคุมสภาวะทางจิต ลักษณะที่สอง เป็นผู้มีกิริยาอาการสงบ เป็นการควบคุมทางกาย เช่น อาการ

⁵⁰ประภาศรี สีหอำไพ, พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม, อ้างแล้ว, หน้า 65.

ไม่โกรธ ไม่ตีใจ ลักษณะที่สาม คือ ไม่ก่อทุกข์ความเดือดร้อนให้ผู้อื่น และลักษณะที่สี่ เป็นผู้ที่มีใจเบิกบานอยู่เสมอ คือ ไม่โทษใครไม่คิดพยายาบท รู้ในความเป็นจริงแห่งชีวิต ไม่โทษโชคชะตาชีวิต¹

สรุปได้ว่า ความอดทน หมายถึง ความเข้มแข็งทั้งทางกาย และจิตใจที่จะดำเนินการกิจการใดๆ หรือต่อสู้กับอุปสรรคปัญหาต่างๆ อย่างไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

4. การประหยัด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ได้ให้ความหมายความประหยัดว่า หมายถึง การรู้จักยับยั้ง ระวังระวังในการใช้จ่าย ให้พอควรแก่ฐานะ ไม่สุรุ่ยสุร่าย และพอเหมาะแก่รายได้ รู้จักจัดสัดส่วน ลดความฟุ่มเฟือยในชีวิตประจำวัน รวมทั้งการใช้จ่ายพลังงาน เวลาอันมีค่า และ การช่วยส่งเสริมการประหยัดของชาติพฤติกรรมที่แสดงถึงความประหยัด สรุปได้ดังนี้

1. ใช้จ่ายใช้สอย ชื้อของมีคุณภาพ เหมาะสมกับราคา
2. ใช้อุปกรณ์เครื่องใช้อย่างประหยัด ทะนุถนอมดูแลรักษา ไม่ทิ้งขว้างเปล่าประโยชน์
3. นำของเก่ามาปรับปรุงใช้ใหม่
4. มีการเก็บสะสมทรัพย์สินไว้ใช้ในคราวจำเป็น
5. มีการประหยัดเวลา หมายถึง การใช้เวลาให้คุ้มค่า ไม่ปล่อยเวลาให้เปล่าประโยชน์ เร่งรีบในการทำงานให้เสร็จตามเวลา เพื่อลดต้นทุนในการทำงาน
6. การใช้ชีวิตอย่างประหยัด หมายถึง การใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า เพราะชีวิตมีเวลาจำกัดต้องใช้ชีวิตอย่างประหยัด โดยไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นการบั่นทอนและทำลายชีวิต เช่น
 - 6.1 ไม่ใช้ชีวิตอย่างประมาททำให้อันตรายแก่สุขภาพ เสียอนาคต หรือเสียชีวิต
 - 6.2 ไม่เสพยาเสพติดให้โทษ เป็นการทำลายชีวิตทั้งทางตรงและทางอ้อม
 - 6.3 รักษาสุขภาพร่างกาย ออกกำลังกาย รักษาสุขภาพกาย และสุขภาพจิต
 - 6.4 เมื่อรู้สึกผิดหวัง ไม่ประชดชีวิต ด้วยการประพฤติตัวผิดในทางเสื่อมเสีย
 - 6.5 การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัด ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ไม่ตัดไม้ทำลายป่า นำของเก่ามาปรับปรุงใช้ใหม่ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แต่ละครั้งให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการประหยัดพลังงานและน้ำในบ้าน เช่น ประหยัดน้ำ ประหยัดกระแสไฟฟ้า

¹พระสมชาย จานวฑูโต, มงคลชีวิต ฉบับธรรมทายาท, (ปทุมธานี : บริษัทฐานการพิมพ์, 2541), หน้า 242.

6.6 ส่งเสริมการประหยัดของชาติ เช่น ร่วมใจกันประหยัดในส่วนคน กินของไทย ใช้ของไทย อยู่อย่างไทย เทียวเมืองไทย ช่วยอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมไทย เพื่อเป็นการดำรงเอกลักษณ์ของความเป็นไทย และเป็นช่องทางหารายได้ของชาติและคนในท้องถิ่น เช่น กิจการท่องเที่ยว⁵²

สรุปได้ว่า การประหยัด หมายถึง การใช้จ่ายอย่างรู้คุณค่าและให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเน้นที่ปัจจัย 4 เป็นสำคัญ รวมไปถึงการใช้เวลาเวลาและชีวิต สิ่งที่เป็นสาธารณะและทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์และคุณค่าสูงสุด

5. ความซื่อสัตย์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้ให้ความหมายความซื่อสัตย์ว่า หมายถึง ความประพฤติที่เหมาะสมต่อความเป็นจริง ความถูกต้องดีงาม คนที่มีความซื่อสัตย์ย่อมประพฤติตรงไป ตรงมา ทั้งกาย วาจา และใจทั้งต่อตนเอง หน้าที่การงาน เวลา ความดีและบุคคลอื่น โดยมุ่งรักษาความจริงอยู่เสมอและรักษาคำมั่นสัญญาไม่กระทำความชั่วทั้งปวง ความซื่อสัตย์เป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญสำหรับชีวิตของทุกคน⁵³

สิวลี ศิริไล ได้ให้ความหมายความซื่อสัตย์ว่า หมายถึง ความประพฤติอย่างเหมาะสม ตรงต่อความเป็นจริงประพฤติ และปฏิบัติตนอย่างตรงไปตรงมาทั้งทางกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น และได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ สรุปได้ดังนี้

1. พฤติกรรมทางวาจา คือ ไม่สับปลับกลั่นกลอก ไม่สอพลอหาประโยชน์ส่วนตัว
2. พฤติกรรมทางกาย เช่น ไม่คล้อยตามพวกในทางเสื่อมเสีย ทำตามทีพูด ไม่เอาเวลาในหน้าที่ หรืออำนาจหน้าที่ไปใช้ประโยชน์ต่อส่วนตัว ไม่ทำผิดกฎหมาย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่ทำให้วงศ์ตระกูล หรือผู้มีพระคุณเสื่อมเสีย ทะนุบำรุงชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ หมั่นประกอบอาชีพของตนเต็มความสามารถ รักษาเกียรติยศ ทำชื่อเสียงมาสู่ครอบครัว สถาบันวิชาชีพ และประเทศชาติ

⁵²สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี, คู่มือจัดกิจกรรมโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ, (สระบุรี : ศ.ศิริชัยการพิมพ์, 2544), หน้า 23.

⁵³สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, คู่มือครูชุดเตรียมความพร้อมด้านจริยศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : กุรุสภาลาดพร้าว, 2535), หน้า 83.

3. พฤติกรรมทางใจ เช่น มั่นคงในความดี ไม่คดโกง มีความตั้งใจจริง ร่วมมือทำงานด้วยความจริงใจ บริสุทธิ์ใจ ไม่คิดทำลายล้างผู้อื่น จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ เตือนสติตนเองเสมอ ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น ไม่ริษยา⁵⁴

สรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง พฤติกรรมหรือความประพฤติที่ถูกต้องเหมาะสม ตรงไปตรงมาทั้งทางกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

6. ความมีระเบียบวินัย

สิวลี ศิริไล ได้กล่าวถึงความมีระเบียบวินัยว่า เป็นเรื่องของการควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมกับจรรยาบรรณ ขอบบังคับ ข้อตกลง กฎหมายและศีลธรรม และได้อธิบายถึงลักษณะและประเภทของวินัยไว้ สรุปได้ดังนี้

1. ระเบียบวินัยภายนอก ได้แก่

- การรักษาระเบียบวินัยในการบริโภค หรือมารยาทในการรับประทานอาหาร
- การรักษาระเบียบวินัยเกี่ยวกับร่างกาย เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย และเครื่องใช้
- การรักษาระเบียบวินัยต่อสถานที่
- การรักษาระเบียบวินัยในการปกครอง เพื่อให้ทุกคนถือปฏิบัติ มีการปกครองที่ดี การปรับปรุงระเบียบต้องให้มีมาตรการ หรือมีผลบังคับ

ปรับปรุงระเบียบต้องให้มีมาตรการ หรือมีผลบังคับ

2. การมีระเบียบวินัยภายใน เป็นการควบคุมกริยา วาจา ให้หมดจดงดงามด้วยการละเว้นความชั่วทางใจ และวาจา แสดงออกทางความประพฤติที่ซอบทั้งต่อหน้าและลับหลัง รวมทั้งระเบียบแห่งที่ กริยาวาจา และระเบียบทางใจ⁵⁵

สรุปได้ว่า ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การยึดถือปฏิบัติในระเบียบปฏิบัติของสังคม เช่น ความมีระเบียบวินัยที่ใช้ในโรงเรียน รวมไปถึงสังคม ชุมชน ประเทศชาติ และการควบคุมวาจาใจในทางที่ซอบ

7. การตรงต่อเวลา

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ได้ให้ความหมายการตรงต่อเวลาไว้ว่า หมายถึง การปฏิบัติตนในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ได้ทันเวลาหรือ ภายในเวลาที่กำหนดนัดหมาย นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึงประโยชน์ และโทษของการไม่ตรงเวลา สรุปได้ดังนี้

⁵⁴สิวลี ศิริไล, จริยศาสตร์สำหรับพยาบาล, (มหาสารคาม : ปริดาการพิมพ์, 2528), หน้า 99-100.

⁵⁵เรื่องเดียวกัน, หน้า 85.

1. การตรงต่อเวลา เป็นการแสดงถึง ความมีวินัยในตนเอง ทำให้กิจการงานสำเร็จลุล่วงไป ด้วยดีตามกำหนด และทำให้มีเวลาว่างสามารถปฏิบัติภาระอื่น ให้เกิดประโยชน์ เป็นประสิทธิภาพ ในการบริหารเวลา ไม่พลาดโอกาส เพราะการผัดนัด

2. โทษของการเป็นผู้ไม่ตรงเวลา คือ เป็นสิ่งที่แสดงถึงความไม่มีวินัยในตนเอง ภาระกิจการ งานไม่สำเร็จตามกำหนด เป็นการบริหารเวลาที่ไร้ประสิทธิภาพ ไม่บรรลุผลสำเร็จของงานตาม วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ไร้คุณภาพ

ขอบข่ายหรือสาระที่ควรจะมีการส่งเสริมหรือปลูกฝังในระดับ โรงเรียน

1. การมาโรงเรียนและกลับบ้านตรงเวลา
2. เข้าเรียนและเลิกเรียนตรงเวลา
3. ส่งงานตรงเวลา
4. เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความพร้อมเพียง ตรงเวลา⁵⁶

สรุปได้ว่า การตรงต่อเวลา หมายถึง การปฏิบัติตนหรือกระทำการใดๆ ได้ตรงกับเวลาที่ กำหนดหรือตามเวลานัดหมายอย่างเคร่งครัด

8. ความสามัคคี

บุญสม เชนใจ ได้กล่าวถึงความสามัคคีว่า หมายถึง การรวมกันอย่างแนบสนิท ด้วยความ นึกคิด และความมุ่งหมายที่ตรงกัน เพื่อการทำกิจตามหน้าที่ของแต่ละคน อันจะเกิดผลในจุดเดียวกัน ความสามัคคี เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความสงบสุข เป็นพื้นฐานอันสำคัญที่สุด ของสังคมตั้งแต่ระดับ ครอบครัวขึ้นมา จนถึงระดับประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และเป็นกำลังต่อรองในสังคม ระดับโลก วิธีการสร้างความสามัคคี ให้เกิดขึ้น ต้องใช้หลักธรรม ที่มีชื่อว่า สาราณียธรรม คือหลัก ปฏิบัติอันมีผลทำให้ระลึกรู้ถึงกันสรุปได้ดังนี้

1. เมตตาทายกรรม คือ การแสดงความรักต่อกันด้วยพฤติกรรมทางกาย
2. เมตตาวจีกรรม คือ การแสดงความรักต่อกันด้วยพฤติกรรมทางวาจา
3. เมตตามโนกรรม คือ การแสดงความรักต่อกันด้วยพฤติกรรมทางใจ
4. อปปฏิวิรัตต โภคี คือ การแสดงความรักต่อกันด้วยการแบ่งปันประโยชน์สุขแก่กัน
5. สีลสามัญญตา คือ การแสดงควมมีศีลเสมอกัน

ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อกันและกันโดยตรงตามหลักธรรมดังนี้

1. สาราณียา คือ ทำให้ระลึกรู้ถึงกัน

⁵⁶สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี, คู่มือจัดกิจกรรมโครงการเยาวชนคนดี ศรีสุพรรณ, อ้างแล้ว, หน้า 68.

2. ปิยกรณา คือ ทำให้รักกัน
3. ครุกรณา คือ ทำให้เคารพนับถือกัน
4. สังคหายะ คือ ทำให้มีการสงเคราะห์กัน
5. อวิวาทายะ คือ ทำให้ไม่ทะเลาะวิวาทกัน
6. สามัคคิยา คือ ทำให้สามัคคีกัน
7. เอภิกวาายะ คือ ทำให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
8. ทิฏฐิสามัญญตา คือ การแสดงความเป็นผู้มีทิฏฐิเสมอกัน⁵⁷

สรุปได้ว่า ความสามัคคี หมายถึง พฤติกรรมของความพร้อมเพรียงกันของหมู่คณะทั้งทางกายและใจ ในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่วางไว้

9. ความเสียสละ

บรรทม มณีโชติ ได้ให้ความหมายที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้เสียสละไว้ดังนี้

1. การให้ปัน หมายถึง การช่วยเหลือหรือให้ผู้อื่นในด้านทรัพย์สินของความรู้และแรงงาน
2. การเห็นแก่ส่วนรวม หมายถึง การอุทิศตนเพื่องานสังคม
3. ความมีน้ำใจ หมายถึง ความปรารถนาดีต่อผู้อื่นในด้านการพูด และการกระทำ
4. การไม่เอาเปรียบผู้อื่น หมายถึง การสละ เท่าหรือมากกว่าผู้อื่น⁵⁸

สรุปได้ว่า ความเสียสละ หมายถึง การให้แบ่งปันสิ่งที่ตนมีอยู่แก่ผู้อื่นและต่อสังคมส่วนรวมเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและเพื่อประโยชน์สุข โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ

10. ความเมตตากรุณา

ประภาศรี สีหอำไพ ได้ให้ความหมายความเมตตากรุณาว่า หมายถึง รู้จักรักและสงสารปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข ด้วยการเผื่อแผ่และช่วยเหลือบำบัดทุกข์ และได้กล่าวถึงพฤติกรรมการแสดงออกถึงความเมตตากรุณาของบุคคล สรุปได้ดังนี้

1. แบ่งปันสิ่งของ ของตนให้
2. เสียสละในสิ่งที่ตนมีอยู่ หรือให้ผู้ที่จำเป็นกว่า
3. ช่วยเหลือเมื่อเห็นผู้ประสบทุกข์ภัย
4. ยินดีกับความสุข ความสำเร็จของผู้อื่น

⁵⁷บุญสม เจนใจ, สามัคคีธรรม, (กรุงเทพมหานคร : การศาสนา, 2530), หน้า 1.

⁵⁸บรรทม มณีโชติ, “ศึกษารูปแบบของข้อความวลักษณ์นิสัยความเสียสละชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ที่มีต่อคุณภาพแบบทดสอบ”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตศึกษา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร), 2530, หน้า 25.

5. เห็นใจ ปล่อยโยนให้กำลังใจ
6. ให้อภัย ไม่ผูกพยาบาท
7. ไม่ขู่วรึคเอาเปรียบ
8. นำเพื่อประโยชน์ เพื่อส่วนรวม โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน⁵⁹

สรุปได้ว่า ความเมตตากรุณา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกทางกายและใจเพื่อให้ผู้อื่นมีความสุขและพ้นทุกข์

11. ความกตัญญูกตเวทิต

กรมวิชาการ ได้กล่าวถึงความกตัญญูว่า หมายถึง รู้คุณของผู้มีคุณต่อตน เช่น กตเวทิต แปลว่า การตอบแทนบุญคุณแก่ผู้มีบุญคุณต่อตน แปลรวมกันว่ารู้บุญคุณและตอบแทนผู้มีบุญคุณต่อตนนั้น คือ เป็นบิดา มารดา ครูอาจารย์ บุคคลทั่วไปที่เคยช่วยเหลือ และรวมถึงชาติบ้านเมืองและได้กล่าวถึงวิธีการแสดงถึงความกตัญญูกตเวทิต สรุปได้ดังนี้

1. การตอบแทนด้วยผลประโยชน์ทางวัตถุ คือ การให้การเลี้ยงดู ดำรงตนอยู่ในโอวาท เชื่อฟังพ่อแม่ครูบาอาจารย์
2. การตอบแทนด้วยวิธีที่สูงส่ง คือ ทำให้ผู้มีพระคุณซึ่งยังไม่พร้อมด้วยคุณธรรม ได้ตั้งอยู่ในธรรม เช่น ไม่มีศีลให้มีศีล ไม่มีปัญญาให้มีปัญญาเห็นแจ้ง การตอบแทนต่อผู้มีพระคุณ ถ้าไม่อยู่บนหลักแห่งศีลธรรมที่ดีแล้ว ก็ไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นความกตัญญูกตเวทิต⁶⁰

สรุปได้ว่า ความกตัญญูกตเวทิต หมายถึง การระลึกถึงในบุญคุณต่อทุกสิ่งที่มีคุณต่อเรา และได้ตอบแทนคุณนั้นในทางที่ถูกต้องเหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อผู้รับ

12. ความยุติธรรม

นพนิธิ สุริยะ ได้กล่าวถึงความยุติธรรมว่า หมายถึง การที่บุคคลได้ปฏิบัติตนและได้รับการปฏิบัติอย่างถูกต้อง เท่าเทียมกัน ในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และความเสมอภาคในทางกฎหมาย ซึ่งสิทธิและเสรีของบุคคลที่ต้องได้รับการคุ้มครอง มีดังนี้

1. ศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์
2. ความเสมอภาคในสิทธิตามกฎหมาย
3. ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน
4. การไม่ใช้กฎหมายย้อนหลัง
5. ภายในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และความเป็นอยู่ส่วนตัว

⁵⁹ประภาศรี สีหอำไพ, พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม, อ่างแล้ว, หน้า 63.

⁶⁰กรมวิชาการ, การบริหารทางจิตสำหรับเด็กเล็ก, อ่างแล้ว, หน้า 164.

6. การสอดแทรกภายในสถาน ครอบครัว การส่งข่าวสาร
7. การเดินทาง และการเลือกที่อยู่
8. การศึกษา การพูด การเขียน การพิมพ์
9. ทางการเมือง
10. การประกอบอาชีพ

12. การเสนอ การร้องทุกข์
13. สิทธิประโยชน์จากข้อสันนิษฐานทางกฎหมาย⁶¹

สรุปได้ว่า ความยุติธรรม หมายถึง การปฏิบัติตนและได้รับการปฏิบัติต่อตามสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย รวมไปถึงความเป็นผู้ดำรงตนอยู่ในความเป็นธรรม ไม่อคติด้วยความลำเอียง

13. ความเป็นผู้มีวัฒนธรรมและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ได้ให้ความหมายและเนื้อหาสาระของกิจกรรมในทางปฏิบัติต่อการส่งเสริมวัฒนธรรม สรุปได้ดังนี้

1. รู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย
2. รู้จักรักษาความสะอาดบ้านเรือนและชุมชน
3. เป็นผู้ปฏิบัติตนตามหลักเบญจศีล เบญจธรรมหรือหลักศาสนาที่นับถือ
4. เป็นผู้ปฏิบัติตนได้เหมาะสมเป็นผู้มีมารยาทแบบไทย เช่น

4.1 รู้จักใช้กริยาอาการหรือประพฤติกรรมปฏิบัติอย่างมีขอบเขต หรือมีระเบียบแบบแผนแบบไทย ที่บรรพบุรุษของเราได้กำหนดขึ้น และดัดแปลงแก้ไขใช้สืบทอดกันมา เช่น การอยู่ในกริยาอาการสำรวม สุภาพเรียบร้อย หรือนอบน้อม

4.2 รู้จักมารยาทการเดินทาง เช่น เดินผ่านผู้ใหญ่ เดินเข้า เดินนำหรือตามผู้ใหญ่

4.3 มีกริยามารยาทในการยื่นต่อหน้าผู้ใหญ่ การเข้าหา การรับสิ่งของ การรับฟังหรือ การพูดเจรจากับผู้ใหญ่

4.4 มีมารยาทและกริยาท่าทางที่ถูกต้องและสุภาพ ในการนั่ง เช่น การนั่งต่อหน้าผู้ใหญ่ การนั่งกับพื้น การนั่งเก้าอี้ การนั่งพนมมือ การนั่งในพิธีการ การนั่งเล่นพักผ่อน

4.5 มีมารยาทการพูด เช่น กริยาอาการรับฟังการพูดกับผู้ใหญ่ การใช้คำทักทายการแสดง ความยินดี การขออนุญาตพูดในที่ประชุม ในห้องเรียน การใช้คำสุภาพ

⁶¹ นพนิธิ สุริยะ, สิทธิมนุษยชน, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทธรรมสารจำกัด, 2537), หน้า 1.

4.6 รู้จักการแสดงความเคารพ เช่น วิธีการไหว้หรือการรับไหว้ ตามวัย ฐานะและโอกาสต่าง ๆ หรือ การกราบ การไหว้ การคำนับ และการแสดงความเคารพต่อพระมหากษัตริย์

4.7 รู้จักมารยาทในการ รับ-ส่ง สิ่งของกับบุคคลวัยและฐานะต่าง ๆ

4.8 เป็นผู้ที่มีมารยาททางสังคม เช่น รู้จักการแต่งกายในพิธีการ หรือ โอกาสต่างๆการแสดง ความยินดี เช่น การปรบมือ ฯลฯ

4.9 รู้จักการปฏิบัติในการเข้าแถวก่อน-หลังเพื่อรับบริการ

4.10 รู้จักมารยาทในการ ขอเข้าพบผู้ใหญ่ ครูอาจารย์

4.11 รู้จักการขออนุญาตเข้าห้องเรียน ขณะที่มิครูหรือมีกิจกรรมการเรียนการสอน

4.12 มีมารยาทการเข้าสู่สถาน สถานที่สำคัญ หรือ สถานที่ราชการต่าง ๆ⁶²

สรุปได้ว่า ความเป็นผู้มีวัฒนธรรมและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี หมายถึง การปฏิบัติตนเป็นผู้อนุรักษ์ไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่สั่งมาของสังคม เช่น ความเป็นผู้มีมารยาท ความเคารพใน ประเพณีความเชื่อของท้องถิ่น ความเป็นผู้รู้จักสัมมาคารวะ เป็นต้น

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จรัส ถาวร ได้ทำการวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมของนักเรียนที่ผ่านการอบรม โครงการพัฒนา และ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม” ผลการวิจัยพบว่า “1) ด้านการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความ รับผิดชอบ การปฏิบัติของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนดูแลรักษาเครื่องใช้ ส่วนตัวด้วยตนเอง ตั้งใจเรียนทุกวิชาและติดตามแก้ผลการเรียนในกรณีที่สอบไม่ผ่านส่วนความ คิดเห็นของครูผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยนักเรียนช่วยเหลือครอบครัวหารายได้ ระหว่างเรียน และปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ 2) ด้านการประหยัดและออม การปฏิบัติของนักเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียนและครูผู้สอนสอดคล้องกันในภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง โดยนักเรียนปิดไฟ พัดลม เครื่องปรับอากาศ เมื่อเลิกใช้แล้ว และใช้วัสดุ-อุปกรณ์ การเรียนเหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมาย 3) ด้านความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย การ ปฏิบัติของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับ โดยนักเรียนแต่งกายสะอาดถูกต้องตามระเบียบของ โรงเรียน และสนใจเรียนไม่หนีเรียนหรือขาดเรียน โดยไม่มีเหตุผล ส่วนความคิดเห็นของครูผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยนักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของ โรงเรียนและแต่งกาย

⁶²สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี, คู่มือจัดกิจกรรมโครงการเยาวชนคนดี ศรีสุพรรณ, อ้างแล้ว, หน้า 13.

เรียบร้อยเหมาะสมกับสถานที่และโอกาส 4) ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา การปฏิบัติของนักเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียนและครูผู้สอนมีความสอดคล้องกันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนทำความเคารพพระภิกษุหรือนักบวช และร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่โรงเรียนที่จัดขึ้น 5) ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ การปฏิบัติของนักเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียนและครูผู้สอนมีความสอดคล้องกัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนร่วมมือในการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียนและนักเรียนเข้าใจความหมายของเพลงชาติไทย และสามารถร้องได้ถูกต้อง และแสดงความจงรักภักดีต่อชาติโดยการยืนตรงเมื่อมีการชักธงชาติขึ้น-ลง”⁶³

สุชีรา บุญทัน ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยบางประการของครอบครัวที่สัมพันธ์กับจริยธรรมด้านความกตัญญูทวดเทีของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า “ปัจจัยทางครอบครัวที่สัมพันธ์กับจริยธรรมด้านความกตัญญูทวดเที คือ ลักษณะครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับจริยธรรมด้านความกตัญญูทวดเที อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนบทบาทของครอบครัวมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยทางด้านครอบครัวทั้ง 3 ด้าน คือ ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู อาชีพของผู้ปกครอง และประเภทของครอบครัวสามารถพยากรณ์จริยธรรมด้านความกตัญญูทวดเทีได้ทั้งหมด โดยปัจจัยด้านลักษณะการเลี้ยงดูสามารถพยากรณ์จริยธรรมด้านความกตัญญูทวดเทีได้ดีที่สุด”⁶⁴

สมเชาว์ ศรีศักดิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี” ผลการวิจัยพบว่า “1) นักเรียนมีพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความใฝ่รู้ ความขยัน ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา ความกตัญญูทวดเที ความยุติธรรม และความเป็นผู้มีวัฒนธรรม และปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความประหยัด นักเรียนชายอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนหญิงอยู่ระดับน้อย ด้านความสามัคคี ความเสียสละ และความเมตตา กรุณา ชายและหญิงอยู่ในระดับน้อย กรณีจำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย ส่วนใหญ่มีพฤติกรรม

⁶³ จรัส ถาวร, “พฤติกรรมของนักเรียนที่ผ่านการอบรม โครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย เชียงใหม่), 2547, 86 หน้า.

⁶⁴ สุชีรา บุญทัน, “ปัจจัยบางประการของครอบครัวที่สัมพันธ์กับจริยธรรมด้านความกตัญญูทวดเทีของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), 2541, 121 หน้า.

ทางจริยธรรมในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านความสามัคคี ความเสียสละ และความเมตตากรุณาอยู่ในระดับน้อย และ 2) นักเรียนชายและหญิง และนักเรียนที่มีสถานภาพทางครอบครัวแตกต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05”⁶⁵

เรณู จันทร์กฤษ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” ผลการวิจัยพบว่า “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับปานกลางกับพฤติกรรมทางจริยธรรมและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอยู่ในระดับที่สูง ปานกลางและต่ำ มีความแตกต่างกับพฤติกรรมทางจริยธรรมในด้านความเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์สุจริตและความขยันหมั่นเพียรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001”⁶⁶

อำนาจ จันทร์มหา ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนนักศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า “นักเรียนนักศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด มีจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแยกตามกรมที่สังกัดพบว่า นักเรียนนักศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดกรมสามัญศึกษา สังกัดกรมศิลปากร และสังกัดกรมการศาสนา ต่างก็มีจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักเรียนนักศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษาและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีจริยธรรมอยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายได้พบว่า ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความตรงต่อเวลา และด้านความเสียสละ นักเรียนนักศึกษาทุกสังกัด ต่างมีจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และด้านความเป็นผู้นำพบว่า นักเรียนนักศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีจริยธรรมอยู่ในระดับต่ำ นักเรียนนักศึกษาในสังกัดกรมอื่น ๆ มีจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความตั้งใจ ด้านความอดทน และด้านการปฏิบัติ ตามกฎเกณฑ์ของสังคม พบว่านักเรียนนักศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

⁶⁵สมเชาว์ ศรีศักดิ์ดา, “พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), 2546, 103 หน้า.

⁶⁶เรณู จันทร์กฤษ, “ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2538, 102 หน้า.

และสังกัดกรมอาชีวศึกษามีจริยธรรมอยู่ในระดับต่ำ นักเรียนนักศึกษาในสังกัดกรมอื่น ๆ มีจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง”⁶⁷

ถวิล ถูณเศรษฐ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม และแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี” ผลการวิจัยพบว่า “พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมด้านความยุติธรรม นักเรียนแสดงออกมากที่สุด ด้านความเมตตากรุณาแสดงออกน้อยที่สุด นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่างกันและนักเรียนที่มีอาชีพหลักของครอบครัวต่างกันมีพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้าน นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านความซื่อสัตย์ ด้านความยุติธรรม ด้านสามัคคี และพฤติกรรมจริยธรรมด้านอื่น ๆ นักเรียนที่มีสถานภาพครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านความยุติธรรม ตัวแปรที่มีอิทธิพลน้อยที่สุดคือ สถานภาพของครอบครัว ในด้านแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม นักเรียนแสดงออกมากที่สุด นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้าน นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านการเห็นประโยชน์ส่วนรวม ด้านความสามัคคี และพฤติกรรมจริยธรรมด้านอื่น ๆ”⁶⁸

บำเพ็ญ วงษ์เงิน ได้ทำการวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนกันทรวิชัย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า “พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน โรงเรียนกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม แยกได้ 7 ประการ คือ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ประกอบด้วยพฤติกรรมไม่ทำการบ้าน เกียจคร้าน ไม่ทำงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่สนใจการเรียนและสอบตกเสมอ, ปัญหาด้านความประพฤติที่ไม่เหมาะสมกับครูอาจารย์ ประกอบด้วยพฤติกรรมไม่เชื่อฟัง ก้าวร้าว และนินทา, ปัญหาก่อวินใน

⁶⁷อำนาจ จันทร์มหา, “การศึกษาจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนนักศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด”, วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), 2542, 160 หน้า.

⁶⁸ถวิล ถูณเศรษฐ์, “พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม และแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2549, 104 หน้า.

ชั้นเรียน ประกอบด้วยพฤติกรรมคุยกับเพื่อนและเดินไปมาในห้องเรียน, ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ คือ เจ็บป่วยบ่อย ๆ และร่างกายพิการ, ปัญหาบุคลิกภาพ ประกอบด้วยพฤติกรรมการเก็บตัว ซึมเหงา และปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ยาก, ปัญหาความก้าวร้าวและปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอื่น ๆ คือ ทำผิดวินัยของทาง โรงเรียน ทำผิดเกี่ยวกับทางเพศ สูบบุหรี่และสิ่งเสพติด อิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนประกอบด้วยอิทธิพลด้านต่าง ๆ 3 ด้าน คือ อิทธิพลด้านเศรษฐกิจของครอบครัว ได้แก่ รายได้เปลี่ยนแปลง การย้ายถิ่นที่อยู่และการประกอบอาชีพของผู้นำครอบครัว, อิทธิพลด้านโครงสร้างทางสังคมของครอบครัว ได้แก่ การนอกใจคู่สมรส การหย่าร้าง ความชราภาพ การตาย, อิทธิพลด้านโครงสร้างทางด้านวัฒนธรรม คือ การอบรมเลี้ยงดู สัมพันธภาพของคนในครอบครัวการให้เวลา การตอบสนองความต้องการ การขัดแย้ง”⁶⁹

ทวี ทิวาวัฒน์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยทางครอบครัวที่มีต่อความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อำเภอเสลภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต3” ผลการวิจัยพบว่า “นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความรับผิดชอบต่อการเรียนเมื่อจำแนกตามปัจจัยทางครอบครัวที่แตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง ส่วนปัจจัยทางครอบครัวที่มีลักษณะครอบครัวบิดามารดาแยกทางกัน ระดับการศึกษาของบิดามารดา ระดับอุดมศึกษา อาชีพของบิดามารดา รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนที่มีลักษณะครอบครัว บุคคลที่อบรมเลี้ยงดูหรือผู้ปกครอง และจำนวนบุตรในครอบครัวแตกต่างกัน มีความรับผิดชอบต่อการเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่มีบิดามารดา มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความรับผิดชอบต่อการเรียนแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่บิดามารดา มีอาชีพแตกต่างกัน มีความรับผิดชอบต่อการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีความรับผิดชอบต่อการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสรุป ผลการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยทางครอบครัวมีผลต่อความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน ดังนั้นผู้มีส่วน

⁶⁹ บำเพ็ญ วังเงิน, “อิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนกันทรวิชัย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), 2541, 147 หน้า.

เกี่ยวข้องกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ควรรหาแนวทางพัฒนาปัจจัยทางครอบครัวให้สมบูรณ์เพื่อนำไปสู่การสร้างเสริมและพัฒนาความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนในโอกาสต่อไป”⁷⁰

อารมณ สุตม ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7” ผลการวิจัยพบว่า “พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสนใจมากที่สุด การพัฒนาคน หรือการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เป็นกระบวนการทางการศึกษา สร้างขึ้นได้ในครอบครัว โรงเรียน สถาบันศาสนาและสื่อมวลชนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันทางการศึกษา เพราะคุณธรรมจริยธรรมมิได้เกิดขึ้นในตัวบุคคลโดยธรรมชาติ แต่เกิดจากการอบรมสั่งสอน”⁷¹

พรทิพย์ คลโสภณ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ตัวแปรทางจริยธรรมที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุคุณนารี จังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการวิจัยพบว่า “นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ความมีวินัยในตนเอง ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านความซื่อสัตย์ ด้านการพึ่งตนเอง ด้านความเสียสละอยู่ในระดับมาก ตัวแปรทางจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความมีวินัยในตนเอง ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านความซื่อสัตย์ ด้านการพึ่งตนเองและด้านความเสียสละ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ตัวแปรเหล่านี้ ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง มีความขยันหมั่นเพียร มีความซื่อสัตย์ มีการพึ่งตนเอง มีความเสียสละ ไม่แตกต่างกัน”⁷²

ปิยะวรรณ อุปละ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า “1) การศึกษา

⁷⁰ ทวี ทิวาพัฒน์, “ปัจจัยทางครอบครัวที่มีต่อความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อำเภอเสลภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3”, วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), 2547, 147 หน้า.

⁷¹ อารมณ สุตม, “ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7”, ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร), 2537, 124 หน้า.

⁷² พรทิพย์ คลโสภณ, “ตัวแปรทางจริยธรรมที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุคุณนารี จังหวัดกาฬสินธุ์”, ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), 2542, 93 หน้า.

พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ในด้านความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความกตัญญูทเวที ด้านความเมตตากรุณา ด้านความประหยัด ด้านการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ส่วนรวม และโดยรวมทุกด้าน พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมทางจริยธรรมอยู่ในระดับมาก 2) นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์ และด้านความกตัญญูทเวที แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน 3) นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเมตตากรุณา และด้านการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่ต่างกัน 4) นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความกตัญญูทเวที และด้านความเมตตากรุณา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน 5) นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์ และด้านความกตัญญูทเวที แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน”⁷³

ผ่องศรี สามศรีทอง ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนธัญรัตน์ จังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัยพบว่า “1) คุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนธัญรัตน์ โดยรวมในทุกด้านอยู่ในระดับสูง ส่วนในรายด้าน ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความประหยัด และความซื่อสัตย์ มีคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับสูง สำหรับด้านความมีน้ำใจ-เสียสละ และการมีส่วนร่วม มีคุณธรรมจริยธรรมระดับปานกลาง 2) การเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนธัญรัตน์ จังหวัดปทุมธานีตามตัวแปร เพศ ระดับช่วงชั้น รายได้ผู้ปกครองต่อเดือน อาชีพผู้ปกครอง และแหล่งที่พักอาศัย ผลการวิจัยพบว่า 2.1) เปรียบเทียบตามตัวแปรเพศ พิจารณาโดยรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนหญิงมีระดับคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชาย พิจารณารายด้าน พบว่า ความซื่อสัตย์ ความประหยัด ความเสียสละ และมีสมาธิ การระ แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่าง

⁷³ปิยะวรรณ อุปละ, “การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2549, 104 หน้า.

ไม่มีสำคัญทางสถิติ 2.2) เปรียบเทียบตามตัวแปร ระดับช่วงชั้น รายได้ผู้ปกครองต่อเดือน อาชีพผู้ปกครอง และแหล่งที่พักอาศัย พิจารณาโดยรวมและรายด้านทุกด้าน พบว่า มีระดับคุณธรรมจริยธรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ”⁷⁴

สมนึก แกระหัน ได้ทำการวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอคำชะอี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร” ผลการวิจัยพบว่า “1) พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคำชะอี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับสูงทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านความสามัคคี ความเมตตา กรุณา ความมีระเบียบวินัยในตนเอง ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร และความเสียสละ เมื่อพิจารณาตามเพศพบว่า 1.1) พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคำชะอี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับสูง 1.2) พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคำชะอี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง 2) พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนหญิงมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชายทุกด้าน”⁷⁵

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพอสรุปได้ว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนแต่ละคน มีพฤติกรรมแตกต่างกันออกไป ได้แก่ นักเรียนบางคนสามารถนำหลักจริยธรรมไปใช้ใน ชีวิตประจำวันของนักเรียน และสามารถที่จะรู้ว่าสถานการณ์ใดควรปฏิบัติ และไม่ควรปฏิบัติ สามารถให้เหตุผลถึงประโยชน์ของการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ และสามารถประยุกต์ใช้หลักจริยธรรมได้อย่างถูกต้อง ส่วนปัจจัยที่ทำให้ให้นักเรียนมีพฤติกรรมจริยธรรมที่ไม่พึง

⁷⁴ ผ่องศรี สามศรีทอง, “การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนชัยรัตน์ จังหวัดปทุมธานี”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2548, 95 หน้า.

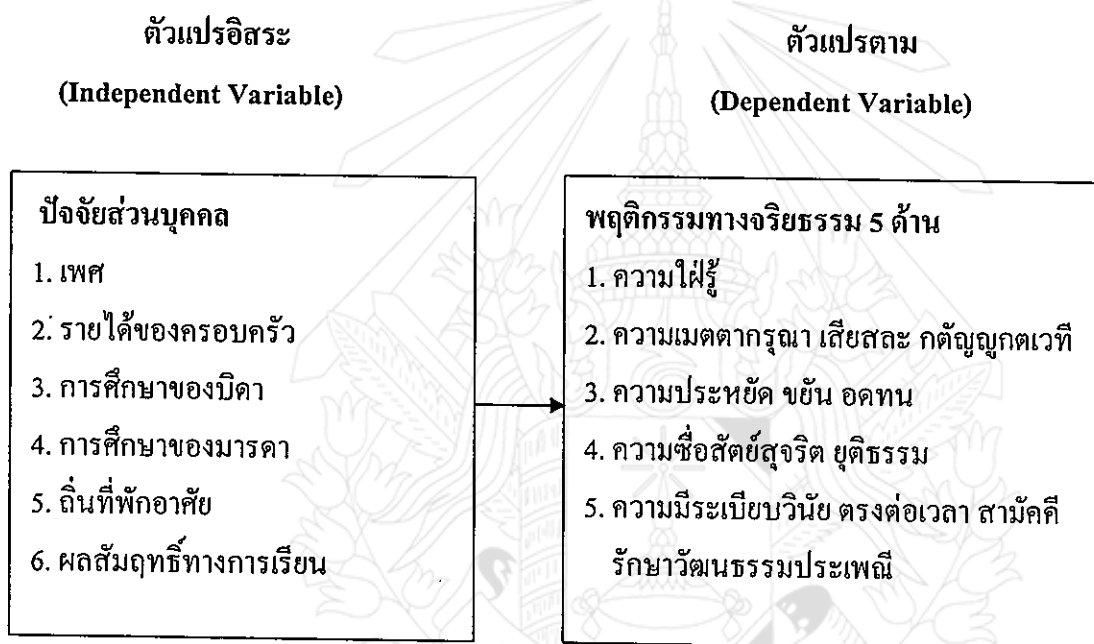
⁷⁵ สมนึก แกระหัน, “พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอคำชะอี สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดมุกดาหาร”, ปริญาการศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), 2541, 123 หน้า.

ประสงค์ ได้แก่ อาชีพของผู้ปกครอง ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เช่น ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู และประเภทของครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อิทธิพลทางด้านเศรษฐกิจของครอบครัว การย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย อิทธิพลด้าน โครงสร้างทางสังคมของครอบครัว ได้แก่ การนอกใจ คู่สมรส การหย่าร้าง ตลอดจนการที่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ไม่ให้ความสนใจใส่ดูแลเด็กเท่าที่ควรจึง เป็นปัจจัยที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมทางจริยธรรมแตกต่างกันออกไป

2.6 โครงกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในตำบลช้างเผือก และตำบลป่าตัน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเรื่องพฤติกรรมทางจริยธรรมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545⁷⁶ และ พฤติกรรมทางจริยธรรมตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)⁷⁷ จำนวน 13 ประการ และผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบคำถาม สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อตอบวัตถุประสงค์ และสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสามารถเขียนเป็นแผนภูมิกอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังนี้

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงโครงกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

⁷⁶สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, อ้างแล้ว, หน้า 1.

⁷⁷กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533), อ้างแล้ว, หน้า 29.

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในตำบลข้างเขื่อน และตำบลป่าตัน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่” ในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามประเด็นดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2551 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านท่าเมืองล้ง โรงเรียนวัดป่าตัน โรงเรียนวัดช่วงสิงห์ โรงเรียนวัดช่างเคียน และโรงเรียนวัดเจ็ดยอด รวมทั้งหมด จำนวน 195 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านท่าเมืองล้ง โรงเรียนวัดป่าตัน โรงเรียนวัดช่วงสิงห์ โรงเรียนวัดช่างเคียน และโรงเรียนวัดเจ็ดยอด รวมทั้งหมด จำนวน 195 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan¹ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 131 คน

¹บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 6, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2543), หน้า 40 - 41.

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) ดังนี้

3.2.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนตำบลช้างเผือก และตำบลป่าตัน ที่เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2551 ซึ่งมีอยู่ 5 โรงเรียน

3.2.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ 131 ตัวอย่าง

3.2.3 ผู้วิจัยคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้นแบบสัดส่วน จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดคูณด้วยจำนวนนักเรียนทั้งหมดแต่ละโรงเรียน หาค่าด้วยจำนวนนักเรียนทั้งหมด ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในตำบลช้างเผือก และตำบลป่าตัน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ที่	จำนวนโรงเรียน	จำนวนนักเรียน	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง (n)
1	โรงเรียนบ้านท่าเมืองล่าง	43	$\frac{131(43)}{195} = 28.88 \approx 29$
2	โรงเรียนวัดป่าตัน	39	$\frac{131(39)}{195} = 26.20 \approx 26$
3	โรงเรียนวัดช่างสิงห์	32	$\frac{131(32)}{195} = 21.49 \approx 21$
4	โรงเรียนวัดช่างเคี่ยน	46	$\frac{131(46)}{195} = 30.90 \approx 31$
5	โรงเรียนวัดเจ็ดยอด	35	$\frac{131(35)}{195} = 23.51 \approx 24$
รวม		195	131

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สร้างขึ้นเอง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ถิ่นที่พักอาศัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวน 25 ข้อ โดยแบบออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความใฝ่รู้ 2) ความเมตตา กรุณา เสียสละ

กตัญญูทเวที 3) ความประหยัด ขยันอดทน 4) ความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม และ 5) ความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี ผู้วิจัยใช้คำถามลักษณะแบบมาตราส่วน 5 ระดับ โดยใช้หลักของ Likert Scale คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดเป็นตัวเลข และความหมาย คือ

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

การแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยซึ่งใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับค่าคะแนนที่คำนวณได้ตามขั้นตอนที่ระบุไว้โดยเกณฑ์ ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย
4.50 - 5.00	พฤติกรรมในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	พฤติกรรมในระดับมาก
2.50 - 3.49	พฤติกรรมในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	พฤติกรรมในระดับน้อย
1.00 - 1.49	พฤติกรรมในระดับน้อยที่สุด ²

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวน 5 ข้อ

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้มีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

3.4.1 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารตำราวิชาการ แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งเป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

3.4.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตการศึกษาวิจัย โดยใช้คำถาม 2 ประเภท คือ แบบสอบถามปลายเปิดและแบบสอบถามปลายปิด

²บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, อ่างแล้ว, หน้า 43.

3.4.3 นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องและชัดเจน เหมาะสม ทั้งเนื้อหาสาระ และการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา แล้วนำมา จัดทำเป็นแบบสอบถาม

3.4.4 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน คือ

1. พระปลัด บุญธรรม บุญธรรมโม
2. พระครูปลัด จิตติชัย จิตติชโย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัครชัย ชัยแสง

เพื่อตรวจสอบหรือปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหา เพื่อให้ได้แบบสอบถาม ที่มีความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของคำถาม โดยใช้แบบวัด ดัชนีความสอดคล้อง (Index of consistency: IOC)

3.4.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ไปปรับปรุงแก้ไขแล้วไป ทดสอบ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่าง ในการ วิจัยนี้ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน จากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้ มีความสมบูรณ์ นำข้อมูลที่ได้ไปทดสอบวัดความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.92

3.4.6 ผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะที่ได้จากการทดลองใช้พร้อม จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริง เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือ คือ แบบสอบถาม ไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวางแผนและปฏิบัติการ ดังนี้

3.5.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาทั้ง 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านท่าเมืองล่าง โรงเรียนวัดป่าตัน โรงเรียนวัดช่วงสิงห์ โรงเรียนวัดเจ็ดยอด และ โรงเรียนวัดช่างเคี่ยน

3.5.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเอง จากประชากรกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบแบ่งชั้นตามโรงเรียน (Stratified Sampling) กำหนดจากตารางการสุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan ซึ่งกำหนดประชากรจากจำนวน 195 คน และจะได้ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 131 คน จากนั้นจึงได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

3.5.3 ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล และประมวลผล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาประมวลผลข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสถิติคอมพิวเตอร์ สถิติสำเร็จรูปทางการวิจัยทางสังคมศาสตร์ มาประมวลผลข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าสถิติความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) S.D. ค่า t - test และ F -test เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์กับแบบสอบถามโดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐานหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วเสนอแบบความเรียง

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม เกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน เป็นการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับปัจจัยที่มีจำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ และถิ่นที่พำอาศัย ใช้ค่า t - test และใช้ค่า F - test (One - way Analysis of Variance) สำหรับปัจจัยที่มีจำนวนมากกว่า 2 กลุ่ม ได้แก่ รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 4 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วรวบรวมข้อมูลตามประเด็น นำมาเรียบเรียงนำเสนอในรูปแบบการบรรยาย โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) แล้วนำเสนอแบบบรรยายตามตาราง

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยเรื่องนี้ มีสถิติที่ใช้ในการทำวิจัยอยู่ 2 ประเภท ได้แก่

3.7.1 สถิติการบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับบรรยายปัจจัยส่วนบุคคล

3.7.2 สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t - test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least-Significant Different)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

วิทยานิพนธ์เรื่อง “พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในตำบลช้างเผือก และตำบลป่าตัน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ 3 ประการดังนี้คือ

- 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- 2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีเพศรายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ถิ่นที่พักอาศัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน
- 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือแบบสอบถาม จำนวน 131 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลเพื่อคำนวณหาค่าสถิติต่าง ๆ สำหรับตอบปัญหาการวิจัย และวัตถุประสงค์การวิจัย พร้อมทั้งนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ T (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F-distribution)

df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2 ขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ถิ่นที่พักอาศัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least-Significant Different)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ถิ่นที่พักอาศัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
หญิง	74	56.5
ชาย	57	43.5
รวม	131	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 131 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 และเพศชาย จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้ของครอบครัว

รายได้ของครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน	84	64.1
10,001-20,000 บาทต่อเดือน	35	26.7
20,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป	8	6.1
อื่นๆ ระบุ	4	3.1
รวม	131	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 131 คน รายได้ของครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 64.1 รองลงมารายได้ของครอบครัวต่อเดือน 10,001-20,000 บาท จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 และน้อยที่สุดรายได้ต่อเดือน 20,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 6.1

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

ระดับการศึกษาของบิดา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	65	49.6
มัธยมศึกษา	42	32.1
อนุปริญญา หรือ ปริญญาตรี	19	14.5
สูงกว่าปริญญาตรี	5	3.8
รวม	131	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับการศึกษาของบิดาส่วนใหญ่ อยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 49.6 รองลงมาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 32.1 อนุปริญญา หรือปริญญาตรี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ระดับการศึกษาของมารดา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	79	60.3
มัธยมศึกษา	33	25.2
อนุปริญญา หรือ ปริญญาตรี	16	12.2
สูงกว่าปริญญาตรี	3	2.3
รวม	131	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับการศึกษาของมารดาส่วนใหญ่ อยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 60.3 รองลงมาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 25.2 อนุปริญญา หรือปริญญาตรี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย

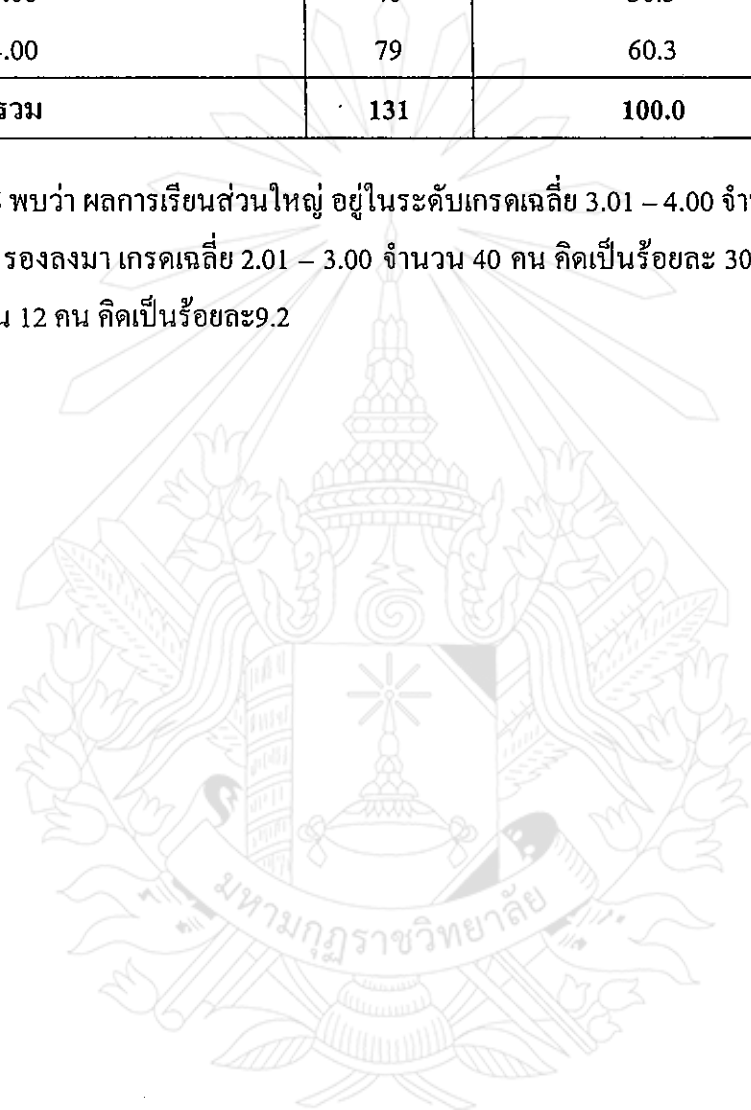
ถิ่นที่พักอาศัย	จำนวน	ร้อยละ
ในเขตเทศบาล	112	85.5
นอกเขตเทศบาล	19	14.5
รวม	131	100.0

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ถิ่นที่พักอาศัยส่วนใหญ่ อยู่เขตเทศบาล จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 85.5 รองลงคือ นอกเขตเทศบาล จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	จำนวน	ร้อยละ
เกรดเฉลี่ย 1.00 – 2.00	12	9.2
เกรดเฉลี่ย 2.01 – 3.00	40	30.5
เกรดเฉลี่ย 3.01 – 4.00	79	60.3
รวม	131	100.0

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผลการเรียนส่วนใหญ่ อยู่ในระดับเกรดเฉลี่ย 3.01 – 4.00 จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 60.3 รองลงมา เกรดเฉลี่ย 2.01 – 3.00 จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 เกรดเฉลี่ย 1.00 – 2.00 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 9.2

ตอนที่ 2 พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การวิเคราะห์พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน 5 ด้าน คือ ด้านความใฝ่รู้ ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตา ด้านความประหยัด ขยันอดทน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม และด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปრაกฏ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน โดยรวม 5 ด้าน

ที่	พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ด้านความใฝ่รู้	3.31	.621	ปานกลาง
2	ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตา	3.62	.605	มาก
3	ด้านความประหยัด ขยันอดทน	3.37	.614	ปานกลาง
4	ความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม	3.83	.762	มาก
5	ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี	3.67	.665	มาก
	รวม	3.56	.492	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน โดยรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อันดับแรกได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต รองลงมาคือ ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านความใฝ่รู้

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้

ที่	พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	นักเรียนมักใช้เวลาว่างในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดหรือแหล่งเรียนรู้อื่นๆ	3.31	.615	ปานกลาง
2	นักเรียนจะเลือกดูรายการ โทรทัศน์ที่เป็นข่าวสารคดี มากกว่ารายการอื่น	3.15	.725	ปานกลาง
3	นักเรียน มักซักถามหรือพูดคุยในเรื่องการเรียนและความรู้ทั่วไป	3.31	.887	ปานกลาง
4	นักเรียนตั้งใจเรียนหนังสือ เพื่อ โตขึ้นจะได้เป็นผู้มีความรู้ และมีหน้าที่การงานที่ดีๆ ทำ	3.76	.812	มาก
5	นักเรียนสนใจแสวงหาความรู้ ความเป็นไปต่างๆ ในหมู่บ้านหรือชุมชนของตนเอง	3.06	1.028	ปานกลาง
	รวม	3.31	.621	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อันดับแรกได้แก่ นักเรียนตั้งใจเรียนหนังสือ เพื่อ โตขึ้นจะได้เป็นผู้มีความรู้ และมีหน้าที่การงานที่ดี ๆ ทำ รองลงมา คือนักเรียนมักใช้เวลาว่างในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดหรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ นักเรียนมักซักถามหรือพูดคุยในเรื่องการเรียนและความรู้ทั่วไป และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนสนใจแสวงหาความรู้ ความเป็นไปต่าง ๆ ในหมู่บ้านหรือชุมชนของตนเอง

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตะ

ที่	พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตะ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	นักเรียนช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียน	3.21	.794	ปานกลาง
2	นักเรียนแบ่งปันขนม อาหาร อุปกรณ์การเรียน ให้เพื่อน	3.53	.853	มาก
3	นักเรียนชอบการร่วมกิจกรรมพัฒนาของโรงเรียน	3.89	.787	มาก
4	นักเรียนชอบช่วยเหลือทำงานบ้าน	3.64	.977	มาก
5	นักเรียนเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดาและครูบาอาจารย์	3.85	.937	มาก
รวม		3.62	.605	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงอันดับแรกได้แก่ นักเรียนชอบการร่วมกิจกรรมพัฒนาของโรงเรียน รองลงมา คือ นักเรียนเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดาและครูบาอาจารย์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียน

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความประหยัด ขยัน อดทน

ที่	พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความประหยัด ขยันอดทน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	นักเรียนไม่ใช้เงินจนหมดต่อวัน เพราะจะเก็บออมไว้	3.29	.980	ปานกลาง
2	นักเรียนใส่ใจ ช่วยดูแลปิดพัดลม ปิดไฟเมื่อเลิกใช้	3.50	.880	มาก
3	เมื่อเลิกเรียนกลับถึงบ้านนักเรียนจะขยันทำการบ้าน และอ่านหนังสือ	3.08	.903	ปานกลาง
4	นักเรียนทำงานที่ต้องใช้ระยะเวลานานๆ ได้ จนงาน สำเร็จ	3.56	.921	มาก
5	เมื่อนักเรียนพบอุปสรรคปัญหาในการทำงาน นักเรียนจะหาทางแก้ปัญหาด้วยตนเองก่อน	3.43	.724	ปานกลาง
รวม		3.37	.614	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความประหยัด ขยันอดทน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงอันดับแรกได้แก่ นักเรียนทำงานที่ต้องใช้ระยะเวลานาน ๆ ได้ จนงานสำเร็จ รองลงมาคือนักเรียนใส่ใจ ช่วยดูแลปิดพัดลม ปิดไฟเมื่อเลิกใช้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เมื่อเลิกเรียนกลับถึงบ้านนักเรียนจะขยันทำการบ้าน และอ่านหนังสือ

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม

ที่	พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	นักเรียนเก็บของได้ จะส่งครูเพื่อตามหาเจ้าของ	3.98	.928	มาก
2	นักเรียนจะยอมรับความจริงเมื่อกระทำผิดต่อผู้อื่น	3.81	.869	มาก
3	นักเรียนไม่เคยเป็นพยานเท็จ กรณีมีเรื่องการทำผิดเกิดขึ้น	4.02	1.049	มาก
4	นักเรียนมักยอมรับความจริงเมื่อกระทำผิดต่อผู้อื่น	3.62	.980	มาก
5	นักเรียนให้ความยุติธรรมกับคนถูกทำร้ายหรือโดนรังแก	3.73	1.094	มาก
รวม		3.83	.762	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงอันดับแรกได้แก่ นักเรียนไม่เคยเป็นพยานเท็จ กรณีมีเรื่องการทำผิดเกิดขึ้น รองลงมา คือ นักเรียนเก็บของได้ จะส่งครูเพื่อตามหาเจ้าของ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนมักยอมรับความจริงเมื่อกระทำผิดต่อผู้อื่น

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี

ที่	พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้องเรียนและ กฎระเบียบของโรงเรียน	3.56	.869	มาก
2	นักเรียนมาทันเข้าแถวเคารพธงชาติและทำกิจกรรม ตอนเช้า	4.05	1.037	มาก
3	นักเรียนส่งงานครุตรงเวลาตามที่ครูกำหนด	3.34	.781	ปานกลาง
4	นักเรียนช่วยทำงานกลุ่มอย่างแข็งขัน ไม่เอาเปรียบ เพื่อน	3.48	.871	ปานกลาง
5	เมื่อพบผู้ใหญ่หรือพบครู นักเรียนจะไหว้และกล่าวคำ สวัสดิ์	3.92	.856	มาก
รวม		3.67	.665	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับแรกได้แก่ นักเรียนมาทันเข้าแถวเคารพธงชาติและทำกิจกรรมตอนเช้า รองลงมา คือ เมื่อพบผู้ใหญ่หรือครู นักเรียนจะไหว้และกล่าวคำสวัสดิ์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดนักเรียนส่งงานครุตรงเวลาตามที่ครูกำหนด

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีเพศ รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ถิ่นที่พักอาศัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งพฤติกรรมทางจริยธรรม มี 5 ด้าน คือ (1) ด้านใฝ่รู้ (2) ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตะ และ (3) ด้านความประหยัด ขยันอดทน (4) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม และ (5) ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี มีผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรม โดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
หญิง	57	3.35	.528	ปานกลาง
ชาย	74	3.72	.392	มาก
รวม	131	3.54	.460	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามเพศ มีพฤติกรรมทางจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.14 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรม โดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	p
หญิง	57	3.35	.528	-4.512	.000*
ชาย	74	3.72	.392		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม โดยรวม ทั้ง 5 ด้านต่างกัน

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
หญิง	57	3.10	.685	ปานกลาง
ชาย	74	3.48	.516	ปานกลาง
รวม	131	3.29	.600	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.15 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามเพศ มีพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความใฝ่รู้ อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.16 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	p
หญิง	57	3.10	.685	-3.425	.001*
ชาย	74	3.48	.516		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.16 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความใฝ่รู้ ต่างกัน

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตาที่ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
หญิง	57	3.42	.681	ปานกลาง
ชาย	74	3.78	.491	มาก
รวม	131	3.60	.586	มาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามเพศ มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตาที่ อยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 4.18 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตาที่ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	p
หญิง	57	3.42	.681	-3.338	.001*
ชาย	74	3.78	.491		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตาที่ ต่างกัน

ตารางที่ 4.19 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความประหยัด ขยัน อดทน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
หญิง	57	3.15	.686	ปานกลาง
ชาย	74	3.54	.496	มาก
รวม	131	3.34	.593	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.19 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามเพศ มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความประหยัด ขยัน อดทน อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.20 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความประหยัด ขยัน อดทน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	p
หญิง	57	3.15	.686	-3.554	.001*
ชาย	74	3.54	.496		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง ที่ 4.20 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความประหยัด ขยัน อดทน ต่างกัน

ตารางที่ 4.21 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
หญิง	57	3.65	.972	มาก
ชาย	74	3.97	.516	มาก
รวม	131	3.81	.744	มาก

จากตารางที่ 4.21 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามเพศ มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.22 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	p
หญิง	57	3.65	.972	-2.211	.030*
ชาย	74	3.97	.516		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.22 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม ต่างกัน

ตารางที่ 4.23 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
หญิง	57	3.41	.714	ปานกลาง
ชาย	74	3.87	.551	มาก
รวม	131	3.64	.632	มาก

จากตารางที่ 4.23 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามเพศ มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.24 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	p
หญิง	57	3.41	.714	-4.022	.000*
ชาย	74	3.87	.551		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.24 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี ต่างกัน

ตารางที่ 4.25 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน โดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

รายได้ของครอบครัว	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน	84	3.55	.540	มาก
10,001 – 20,000 บาทต่อเดือน	35	3.54	.394	มาก
20,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป	8	3.57	.423	มาก
อื่นๆ.....	4	3.90	.280	มาก
รวม	131	3.56	.492	มาก

จากตารางที่ 4.25 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามรายได้ของครอบครัว มีพฤติกรรมทางจริยธรรม โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามรายได้ของครอบครัว มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.26 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน โดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

รายได้ของครอบครัว	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	.475	3	.158	.649	.585
ภายในกลุ่ม	31.000	127	.244		
รวม	31.475	130			

จากตารางที่ 4.26 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.27 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้ จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

รายได้ของครอบครัว	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน	84	3.29	.676	ปานกลาง
10,001 – 20,000 บาทต่อเดือน	35	3.38	.535	ปานกลาง
20,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป	8	3.25	.533	ปานกลาง
อื่นๆ.....	4	3.31	.315	ปานกลาง
รวม	131	3.31	.621	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.27 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามรายได้ของครอบครัว มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความใฝ่รู้ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกตามรายได้ของครอบครัว มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.28 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้ จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

รายได้ของครอบครัว	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	.225	3	.075	.190	.903
ภายในกลุ่ม	50.013	127	.394		
รวม	50.238	130			

จากตารางที่ 4.28 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความใฝ่รู้ ไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.29 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู ทศเวที จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

รายได้ของครอบครัว	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน	84	3.65	.664	มาก
10,001 – 20,000 บาทต่อเดือน	35	3.53	.472	มาก
20,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป	8	3.50	.512	มาก
อื่นๆ.....	4	4.00	.432	มาก
รวม	131	3.62	.605	มาก

จากตารางที่ 4.29 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามรายได้ของครอบครัว มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู ทศเวที อยู่ในระดับมากและเมื่อแยกตามรายได้ของครอบครัว มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.30 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู ทศเวที จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

รายได้ของครอบครัว	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	1.044	3	.348	.947	.420
ภายในกลุ่ม	46.667	127	.367		
รวม	47.712	130			

จากตารางที่ 4.30 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู ทศเวที ไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.31 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความประหยัด ขยัน อดทน จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

รายได้ของครอบครัว	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน	84	3.32	.662	ปานกลาง
10,001 – 20,000 บาทต่อเดือน	35	3.41	.457	ปานกลาง
20,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป	8	3.62	.736	ปานกลาง
อื่นๆ.....	4	3.60	.489	ปานกลาง
รวม	131	3.37	.614	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.31 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามรายได้ของครอบครัว มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความประหยัด ขยัน อดทน อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกตามรายได้ของครอบครัว มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.31

ตารางที่ 4.32 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความประหยัด ขยัน อดทน จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

รายได้ของครอบครัว	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	.969	3	.323	.853	.468
ภายในกลุ่ม	48.103	127	.379		
รวม	49.072	130			

จากตารางที่ 4.32 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความประหยัด ขยัน อดทนไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.33 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

รายได้ของครอบครัว	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน	84	3.86	.875	มาก
10,001 – 20,000 บาทต่อเดือน	35	3.72	.525	มาก
20,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป	8	3.77	.446	มาก
อื่นๆ.....	4	4.20	.230	มาก
รวม	131	3.83	.762	มาก

จากตารางที่ 4.33 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามรายได้ของครอบครัว มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามรายได้ของครอบครัว มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.34 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

รายได้ของครอบครัว	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	1.122	3	.374	.637	.592
ภายในกลุ่ม	74.491	127	.587		
รวม	75.612	130			

จากตารางที่ 4.34 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรมไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.35 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

รายได้ของครอบครัว	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน	84	3.62	.707	มาก
10,001 – 20,000 บาทต่อเดือน	35	3.68	.509	มาก
20,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป	8	3.70	.807	มาก
อื่นๆ.....	4	4.40	.365	มาก
รวม	131	3.67	.665	มาก

จากตารางที่ 4.35 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามรายได้ของครอบครัว มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามรายได้ของครอบครัว มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.35

ตารางที่ 4.36 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

รายได้ของครอบครัว	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	2.286	3	.762	1.750	.160
ภายในกลุ่ม	55.307	127	.435		
รวม	57.594	130			

จากตารางที่ 4.36 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณีไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.37 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน โดยรวม 5 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

ระดับการศึกษาของบิดา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	65	3.53	.523	มาก
มัธยมศึกษา	42	3.57	.475	มาก
อนุปริญญา หรือ ปริญญาตรี	19	3.68	.424	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	5	3.33	.460	ปานกลาง
รวม	131	3.56	.492	มาก

จากตารางที่ 4.37 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามระดับการศึกษาของบิดา มีพฤติกรรมทางจริยธรรม โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามระดับการศึกษาของบิดา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.37

ตารางที่ 4.38 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน โดยรวม 5 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

ระดับการศึกษาของบิดา	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	.589	3	.196	.807	.492
ภายในกลุ่ม	30.886	127	.243		
รวม	31.475	130			

จากตารางที่ 4.38 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ระดับการศึกษาของบิดาต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.39 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้ จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

การศึกษาบิดา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	65	3.29	.687	ปานกลาง
มัธยมศึกษา	42	3.25	.577	ปานกลาง
อนุปริญญา หรือ ปริญญาตรี	19	3.56	.405	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	5	3.24	.702	ปานกลาง
รวม	131	3.31	.621	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.39 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามระดับการศึกษาของบิดา มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความใฝ่รู้ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกตามระดับการศึกษาของบิดา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.39

ตารางที่ 4.40 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้ จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

ระดับการศึกษาของบิดา	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	1.372	3	.457	1.189	.317
ภายในกลุ่ม	48.866	127	.385		
รวม	50.238	130			

จากตารางที่ 4.40 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ระดับการศึกษาของบิดาต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความใฝ่รู้ ไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.41 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตา จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

ระดับการศึกษาของบิดา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	65	3.56	.608	มาก
มัธยมศึกษา	42	3.71	.629	มาก
อนุปริญญา หรือ ปริญญาตรี	19	3.66	.529	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	5	3.56	.726	มาก
รวม	131	3.62	.605	มาก

จากตารางที่ 4.41 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามระดับการศึกษาของบิดา มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตา อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามระดับการศึกษาของบิดา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.41

ตารางที่ 4.42 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความเมตตา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตา จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

ระดับการศึกษาของบิดา	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	.633	3	.211	.569	.636
ภายในกลุ่ม	47.079	127	.371		
รวม	47.712	130			

จากตารางที่ 4.42 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ระดับการศึกษาของบิดาต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตา ไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.43 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความประหยัด ขยัน อดทน จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

ระดับการศึกษาของบิดา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	65	3.32	.613	ปานกลาง
มัธยมศึกษา	42	3.41	.612	ปานกลาง
อนุปริญญา หรือ ปริญญาตรี	19	3.56	.566	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	5	3.00	.734	ปานกลาง
รวม	131	3.37	.614	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.43 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามระดับการศึกษาของบิดา มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความประหยัด ขยัน อดทน อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกตามระดับการศึกษาของบิดา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.43

ตารางที่ 4.44 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความประหยัด ขยัน อดทน จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

ระดับการศึกษาของบิดา	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	1.675	3	.558	1.496	.219
ภายในกลุ่ม	47.396	127	.373		
รวม	49.072	130			

จากตารางที่ 4.44 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ระดับการศึกษาของบิดาต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความประหยัด ขยัน อดทนไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.45 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

ระดับการศึกษาของบิดา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	65	3.88	.917	มาก
มัธยมศึกษา	42	3.77	.557	มาก
อนุปริญญา หรือ ปริญญาตรี	19	3.91	.578	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	5	3.32	.540	ปานกลาง
รวม	131	3.83	.762	มาก

จากตารางที่ 4.45 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามระดับการศึกษาของบิดา มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามระดับการศึกษาของบิดา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.45

ตารางที่ 4.46 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

ระดับการศึกษาของบิดา	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	1.765	3	.588	1.012	.390
ภายในกลุ่ม	73.847	127	.581		
รวม	75.612	130			

จากตารางที่ 4.46 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ระดับการศึกษาของบิดาต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรมไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.47 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

ระดับการศึกษาของบิดา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	65	3.63	.771	มาก
มัธยมศึกษา	42	3.71	.567	มาก
อนุปริญญา หรือ ปริญญาตรี	19	3.72	.550	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	5	3.56	.357	มาก
รวม	131	3.67	.665	มาก

จากตารางที่ 4.47 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามระดับการศึกษาของบิดา มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามระดับการศึกษาของบิดา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.47

ตารางที่ 4.48 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

ระดับการศึกษาของบิดา	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	.288	3	.096	.213	.887
ภายในกลุ่ม	57.306	127	.451		
รวม	57.594	130			

จากตารางที่ 4.48 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ระดับการศึกษาของบิดาต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี ไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.49 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน โดยรวม 5 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ระดับการศึกษาของมารดา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	79	3.52	.536	มาก
มัธยมศึกษา	33	3.62	.405	มาก
อนุปริญญา หรือ ปริญญาตรี	16	3.65	.431	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	3	3.36	.481	ปานกลาง
รวม	131	3.56	.492	มาก

จากตารางที่ 4.49 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามระดับการศึกษาของมารดา มีพฤติกรรมทางจริยธรรม โดยรวม 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามระดับการศึกษาของมารดา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.49

ตารางที่ 4.50 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน โดยรวม 5 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ระดับการศึกษาของมารดา	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	.491	3	.164	.671	.571
ภายในกลุ่ม	30.984	127	.244		
รวม	31.475	130			

จากตารางที่ 4.50 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ระดับการศึกษาของมารดาต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม โดยรวมไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.51 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้ จำแนกตามระดับการศึกษาของมรรดา

ระดับการศึกษาของมรรดา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	79	3.27	.672	ปานกลาง
มัธยมศึกษา	33	3.34	.601	ปานกลาง
อนุปริญญา หรือ ปริญญาตรี	16	3.49	.364	ปานกลาง
สูงกว่าปริญญาตรี	3	3.08	.519	ปานกลาง
รวม	131	3.31	.621	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.51 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามระดับการศึกษาของมรรดา มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความใฝ่รู้ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกตามระดับการศึกษาของมรรดา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.51

ตารางที่ 4.52 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้ จำแนกตามระดับการศึกษาของมรรดา

ระดับการศึกษาของมรรดา	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	.823	3	.274	.705	.551
ภายในกลุ่ม	49.415	127	.389		
รวม	50.238	130			

จากตารางที่ 4.52 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ระดับการศึกษาของมรรดาต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านใฝ่รู้ไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.53 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตาที่ จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ระดับการศึกษาของมารดา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	79	3.61	.570	มาก
มัธยมศึกษา	33	3.65	.709	มาก
อนุปริญญา หรือ ปริญญาตรี	16	3.71	.584	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	3	3.13	.305	ปานกลาง
รวม	131	3.62	.605	มาก

จากตารางที่ 4.53 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามระดับการศึกษาของมารดา มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความใฝ่รู้ อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามระดับการศึกษาของมารดา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.53

ตารางที่ 4.54 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตาที่ จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ระดับการศึกษาของมารดา	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	.823	3	.274	.705	.551
ภายในกลุ่ม	49.415	127	.389		
รวม	50.238	130			

จากตารางที่ 4.54 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ระดับการศึกษาของมารดาต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านใฝ่รู้ไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.55 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความประหยัด ขยัน อดทน จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ระดับการศึกษาของมารดา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	79	3.32	.581	ปานกลาง
มัธยมศึกษา	33	3.43	.676	ปานกลาง
อนุปริญญา หรือ ปริญญาตรี	16	3.51	.495	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	3	3.26	1.361	ปานกลาง
รวม	131	3.37	.614	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.55 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามระดับการศึกษาของมารดา มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความประหยัด ขยัน อดทน อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกตามระดับการศึกษาของมารดา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.55

ตารางที่ 4.56 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความประหยัด ขยัน อดทน จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ระดับการศึกษาของมารดา	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	.624	3	.208	.545	.652
ภายในกลุ่ม	48.448	127	.381		
รวม	49.072	130			

จากตารางที่ 4.56 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ระดับการศึกษาของมารดาต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความประหยัด ขยัน อดทนไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.57 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ระดับการศึกษาของมารดา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	79	3.75	.658	มาก
มัธยมศึกษา	33	4.00	1.028	มาก
อนุปริญญา หรือ ปริญญาตรี	16	3.88	.610	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	3	3.66	.642	มาก
รวม	131	3.83	.762	มาก

จากตารางที่ 4.57 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามระดับการศึกษาของมารดา มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามระดับการศึกษาของมารดา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.57

ตารางที่ 4.58 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ระดับการศึกษาของมารดา	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	1.478	3	.493	.844	.472
ภายในกลุ่ม	74.135	127	.584		
รวม	75.612	130			

จากตารางที่ 4.58 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ระดับการศึกษาของมารดาต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม ไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.59 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ระดับการศึกษาของมารดา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	79	3.65	.729	มาก
มัธยมศึกษา	33	3.69	.538	มาก
อนุปริญญา หรือ ปริญญาตรี	16	3.68	.644	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	3	3.66	.503	มาก
รวม	131	3.67	.665	มาก

จากตารางที่ 4.59 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามระดับการศึกษาของมารดา มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามระดับการศึกษาของมารดา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.59

ตารางที่ 4.60 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ระดับการศึกษาของมารดา	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	.030	3	.010	.022	.995
ภายในกลุ่ม	57.564	127	.453		
รวม	57.594	130			

จากตารางที่ 4.60 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ระดับการศึกษาของมารดาต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณีไม่แตกต่างกันต่างกัน

ตารางที่ 4.61 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรม โดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย

ถิ่นที่พักอาศัย	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ในเขตเทศบาล	112	3.54	.497	มาก
นอกเขตเทศบาล	19	3.65	.464	มาก
รวม	131	3.60	.481	มาก

จากตารางที่ 4.61 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามถิ่นที่พักอาศัย มีพฤติกรรมทางจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามถิ่นที่พักอาศัย มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.61

ตารางที่ 4.62 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรม โดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย

ถิ่นที่พักอาศัย	n	\bar{X}	S.D.	t	p
ในเขตเทศบาล	112	3.54	.497	-0.865	.395
นอกเขตเทศบาล	19	3.65	.464		

จากตารางที่ 4.62 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ถิ่นที่พักอาศัยต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม โดยรวมไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.63 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความใฝ่รู้ จำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย

ถิ่นที่พักอาศัย	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ในเขตเทศบาล	112	3.32	.598	ปานกลาง
นอกเขตเทศบาล	19	3.27	.762	ปานกลาง
รวม	131	3.30	.680	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.63 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามถิ่นที่พักอาศัย มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความใฝ่รู้ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกตามถิ่นที่พักอาศัย มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.63

ตารางที่ 4.64 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความใฝ่รู้ จำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย

ถิ่นที่พักอาศัย	n	\bar{X}	S.D.	t	p
ในเขตเทศบาล	112	3.32	.598	.282	.780
นอกเขตเทศบาล	19	3.27	.762		

จากตารางที่ 4.64 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ถิ่นที่พักอาศัยต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความใฝ่รู้ไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.65 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวที จำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย

ถิ่นที่พักอาศัย	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ในเขตเทศบาล	112	3.62	.595	มาก
นอกเขตเทศบาล	19	3.65	.682	มาก
รวม	131	3.63	.638	มาก

จากตารางที่ 4.65 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามถิ่นที่พักอาศัย มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวที อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามถิ่นที่พักอาศัย มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.65

ตารางที่ 4.66 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวที จำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย

ถิ่นที่พักอาศัย	n	\bar{X}	S.D.	t	p
ในเขตเทศบาล	112	3.6214	.59509	-.188	.853
นอกเขตเทศบาล	19	3.6526	.68262		

จากตารางที่ 4.66 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ถิ่นที่พักอาศัยต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวที ไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.67 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความประหยัด ขยัน อดทน จำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย

ถิ่นที่พักอาศัย	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ในเขตเทศบาล	112	3.37	.555	ปานกลาง
นอกเขตเทศบาล	19	3.36	.907	ปานกลาง
รวม	131	3.37	.731	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.67 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามถิ่นที่พักอาศัย มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความประหยัด ขยัน อดทน อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกตามถิ่นที่พักอาศัย มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.67

ตารางที่ 4.68 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความประหยัด ขยัน อดทน จำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย

ถิ่นที่พักอาศัย	n	\bar{X}	S.D.	t	p
ในเขตเทศบาล	112	3.3750	.55548	.043	.966
นอกเขตเทศบาล	19	3.3684	.90741		

จากตารางที่ 4.68 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ถิ่นที่พักอาศัยต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความประหยัด ขยัน อดทนไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.69 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม จำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย

ถิ่นที่พักอาศัย	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ในเขตเทศบาล	112	3.77	.622	มาก
นอกเขตเทศบาล	19	4.15	1.297	มาก
รวม	131	3.96	0.959	มาก

จากตารางที่ 4.69 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามถิ่นที่พักอาศัย มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.69

ตารางที่ 4.70 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม จำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย

ถิ่นที่พักอาศัย	n	\bar{X}	S.D.	t	p
ในเขตเทศบาล	112	3.7786	.62232	-1.250	.226
นอกเขตเทศบาล	19	4.1579	1.29714		

จากตารางที่ 4.70 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ถิ่นที่พักอาศัยต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรมไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.71 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี จำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย

ถิ่นที่พักอาศัย	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ในเขตเทศบาล	112	3.64	.664	มาก
นอกเขตเทศบาล	19	3.80	.676	มาก
รวม	131	3.72	.670	มาก

จากตารางที่ 4.71 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามถิ่นที่พักอาศัย มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.71

ตารางที่ 4.72 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี จำแนกตามถิ่นที่พักอาศัย

ถิ่นที่พักอาศัย	n	\bar{X}	S.D.	t	p
ในเขตเทศบาล	112	3.64	.664	-907	.374
นอกเขตเทศบาล	19	3.80	.676		

จากตารางที่ 4.72 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ถิ่นที่พักอาศัยต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณีไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.73 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน โดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.00 - 2.00	12	3.40	.680	ปานกลาง
2.01 - 3.00	40	3.47	.488	ปานกลาง
3.01 - 4.00	79	3.63	.453	มาก
รวม	131	3.56	.492	มาก

จากตารางที่ 4.73 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.73

ตารางที่ 4.74 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน โดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	1.067	2	.533	2.245	.110
ภายในกลุ่ม	30.408	128	.238		
รวม	31.475	130			

จากตารางที่ 4.74 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม โดยรวมไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.75 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.00 - 2.00	12	3.03	.703	ปานกลาง
2.01 - 3.00	40	3.24	.556	ปานกลาง
3.01 - 4.00	79	3.39	.631	ปานกลาง
รวม	131	3.31	.621	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.75 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความใฝ่รู้ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.75

ตารางที่ 4.76 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	1.615	2	.808	2.126	.123
ภายในกลุ่ม	48.622	128	.380		
รวม	50.238	130			

จากตารางที่ 4.76 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความใฝ่รู้ไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.77 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตาที่ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.00 - 2.00	12	3.58	.981	มาก
2.01 - 3.00	40	3.50	.518	มาก
3.01 - 4.00	79	3.69	.572	มาก
รวม	131	3.62	.605	มาก

จากตารางที่ 4.77 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตาที่ อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.77

ตารางที่ 4.78 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตาที่ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	1.046	2	.523	1.435	.242
ภายในกลุ่ม	46.666	128	.365		
รวม	47.712	130			

จากตารางที่ 4.78 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตาที่ ไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.79 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความประหยัด ขยัน อดทน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.00 - 2.00	12	3.31	.828	ปานกลาง
2.01 - 3.00	40	3.39	.606	ปานกลาง
3.01 - 4.00	79	3.37	.589	ปานกลาง
รวม	131	3.37	.614	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.79 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความประหยัด ขยัน อดทน อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.79

ตารางที่ 4.80 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความประหยัด ขยัน อดทน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	.057	2	.029	.075	.928
ภายในกลุ่ม	49.014	128	.383		
รวม	49.072	130			

จากตารางที่ 4.80 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความประหยัด ขยัน อดทนไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.81 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.00 - 2.00	12	3.70	.726	มาก
2.01 - 3.00	40	3.70	.572	มาก
3.01 - 4.00	79	3.92	.843	มาก
รวม	131	3.83	.762	มาก

จากตารางที่ 4.81 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.81

ตารางที่ 4.82 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	1.539	2	.769	1.330	.268
ภายในกลุ่ม	74.073	128	.579		
รวม	75.612	130			

จากตารางที่ 4.82 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรมไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.83 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.00 - 2.00	12	3.38	.700	ปานกลาง
2.01 - 3.00	40	3.51	.682	มาก
3.01 - 4.00	79	3.79	.628	มาก
รวม	131	3.67	.665	มาก

จากตารางที่ 4.83 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.83

ตารางที่ 4.84 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	3.243	2	1.622	3.819	.024*
ภายในกลุ่ม	54.351	128	.425		
รวม	57.594	130			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.84 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least-Significant Different) ดังตารางที่ 4.85

ตารางที่ 4.85 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี จำแนกตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยวิธีการ LSD (Least-Significant Different)

ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน		1.00 - 2.00	2.01 - 3.00	3.01 - 4.00
	\bar{X}			
1.00 - 2.00	3.38	-	-1.267	-4.116*
2.01 - 3.00	3.51			-2.849*
3.01 - 4.00	3.79	-	-	-

จากตารางที่ 4.85 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี มีความแตกต่าง ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 1.00 – 2.00 มีความแตกต่างกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3.01 – 4.00 อีกกลุ่มหนึ่งคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.01–3.00 มีความแตกต่างกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3.01 – 4.00

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขพฤติกรรมทางจริยธรรม ของนักเรียน

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) สำหรับให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้นำเสนอข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางแก้ไขพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน และใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปრაกฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.86 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน
ด้านความใฝ่รู้

ที่	ปัญหาด้านความใฝ่รู้	ความถี่
1	ชอบเลือกดูรายการโทรทัศน์ที่ไม่มีสาระ	31
2	ไม่ค่อยที่จะใช้เวลาว่างในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม	21
3	เมื่อไม่เข้าใจบทเรียนไม่กล้าที่จะถามครู	13
4	หมู่บ้านหรือชุมชนไม่มีแหล่งความรู้ เช่น ห้องสมุดชุมชน	9

จากตารางที่ 4.86 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านความใฝ่รู้ คือ นักเรียนส่วนใหญ่เลือกดูรายการโทรทัศน์ที่ไม่มีสาระมากที่สุด จำนวน 31 คน รองลงมาคือ นักเรียนไม่ค่อยที่จะใช้เวลาว่างในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม จำนวน 21 คน และอันดับที่ 3 เมื่อไม่เข้าใจบทเรียน นักเรียนไม่กล้าที่จะถามครู จำนวน 13 คน

ตารางที่ 4.87 แสดงค่าความถี่ (Frequency) แนวทางแก้ไขปัญหเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรม
ของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้

ที่	แนวทางแก้ไขปัญหาด้านความใฝ่รู้	ความถี่
1	ต้องการให้รายการโทรทัศน์มีสาระมากขึ้น	20
2	ต้องการให้ห้องสมุดจัดซื้อหนังสือใหม่ๆ และจัดห้องสมุดให้สวยงามน่าเข้าไปอ่านหนังสือ	15
3	นักเรียนควรจะมีควมกล้าในการที่จะถามครู	10
4	จัดหาแหล่งความรู้ให้เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน	8

จากตารางที่ 4.87 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้นำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้านความใฝ่รู้ คือ ต้องการให้รายการโทรทัศน์มีสาระมากขึ้นมากที่สุด จำนวน 20 คน รองลงมา คือ ต้องการให้ห้องสมุดจัดซื้อหนังสือใหม่ๆ และจัดห้องสมุดให้สวยงามน่าเข้าไปอ่านหนังสือ จำนวน 15 คน และอันดับที่ 3 นักเรียนควรที่จะมีความกล้าในการที่จะถามครู จำนวน 10 คน

ตารางที่ 4.88 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน
ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตะ

ที่	ปัญหาด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตะ	ความถี่
1	ไม่ช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียน	11
2	ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา	9
3	ไม่ชอบช่วยเหลืองานบ้าน	8

จากตารางที่ 4.88 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้นำเสนอปัญหาด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตะ คือ ไม่ช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียนมากที่สุด จำนวน 11 คน รองลงมา คือ ไม่ชอบการร่วมกิจกรรมพัฒนาของโรงเรียน จำนวน 9 คน และอันดับสุดท้าย ไม่ชอบช่วยเหลืองานบ้าน จำนวน 8 คน

ตารางที่ 4.89 แสดงค่าความถี่ (Frequency) แนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรม
ของนักเรียนด้านเมตตากรุณา เสียสละ กตัญญูกตเวที

ที่	แนวทางแก้ไขปัญหาด้านเมตตากรุณา เสียสละ กตัญญูกตเวที	ความถี่
1	ควรที่จะมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น	10
2	ควรที่จะเชื่อฟังคำสั่งสอนบิดามารดา	8
3	ควรที่จะช่วยทำงานบ้านเพราะเป็นหน้าที่	7

จากตารางที่ 4.89 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้นำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้านเมตตากรุณา เสียสละ กตัญญูกตเวที คือ ควรที่จะมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นมากที่สุด จำนวน 10 คน รองลงมา คือ ควรที่จะเชื่อฟังคำสั่งสอนบิดามารดา จำนวน 8 คน และอันดับสุดท้าย ควรที่จะช่วยเหลืองานบ้าน เพราะเป็นหน้าที่ จำนวน 7 คน

ตารางที่ 4.90 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน
ด้านความประหยัด ขยัน อดทน

ที่	ปัญหาด้านความประหยัด ขยัน อดทน	ความถี่
1	ใช้เงินที่ผู้ปกครองให้จนหมดไม่ได้เก็บออม	15
2	ไม่ทำความสะอาดอาคาร สถานที่ในโรงเรียน	9
3	เมื่อใช้ระยะเวลาในการทำงานนานๆ มักจะทำไม่สำเร็จ	8

จากตารางที่ 4.90 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้นำเสนอปัญหาด้านความประหยัด ขยัน อดทน คือ ใช้เงินที่ผู้ปกครองให้จนหมดไม่ได้เก็บออมมากที่สุด จำนวน 15 คน รองลงมา คือ ไม่สามารถที่จะแก้ไขอุปสรรคปัญหาด้วยตนเอง จำนวน 9 คน และอันดับสุดท้ายคือ เมื่อใช้ระยะเวลาในการทำงานนานๆ มักจะทำไม่สำเร็จ จำนวน 8 คน

ตารางที่ 4.91 แสดงค่าความถี่ (Frequency) แนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรม
ของนักเรียนด้านความประหยัด ขยัน อดทน

ที่	แนวทางแก้ไขปัญหาด้านความประหยัด ขยัน อดทน	ความถี่
1	ควรที่จะเหลือเงินไว้ออมบ้าง	14
2	พยายามใช้ความสามารถตนเองในการแก้ไขอุปสรรคปัญหา	8
3	ควรมีความอดทนในการทำงานให้มากขึ้น	7

จากตารางที่ 4.91 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้นำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้านประหยัด
ขยัน อดทน คือ ควรที่จะเหลือเงินไว้ออมบ้างมากที่สุด จำนวน 14 คน รองลงมา คือ พยายามใช้
ความสามารถตนเองในการแก้ไขอุปสรรคปัญหา จำนวน 8 คน และอันดับสุดท้าย ควรมีความอดทน
ในการทำงานให้มากขึ้น จำนวน 7 คน

ตารางที่ 4.92 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน
ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม

ที่	ปัญหาด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม	ความถี่
1	ชอบลอกข้อสอบเพื่อน และการบ้านเพื่อน	11
2	ชอบทะเลาะตบตีกัน	9
3	เก็บสิ่งของได้ ไม่ยอมคืนเจ้าของ	8
4	ไม่รับผิดชอบความผิดที่ตนทำ	5

จากตารางที่ 4.92 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้นำเสนอปัญหาด้านความซื่อสัตย์ สุจริต
ยุติธรรม คือ ชอบลอกข้อสอบ และการบ้านเพื่อนมากที่สุด จำนวน 11 คน รองลงมา คือ ชอบทะเลาะ
ตบตีกัน จำนวน 9 คน และอันดับสุดท้าย คือ เก็บสิ่งของได้ ไม่ยอมคืนเจ้าของ จำนวน 8 คน

ตารางที่ 4.93 แสดงค่าความถี่ (Frequency) แนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรม
ของนักเรียนด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม

ที่	แนวทางแก้ไขปัญหาด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม	ความถี่
1	เวลาสอบครูควรที่จะตรวจตราให้เข้มงวด	10
2	ควรที่จะมีการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างเคร่งครัด	8
3	ควรที่จะเอาของคืนให้เจ้าของเพราะไม่ใช่ของเรา	7

จากตารางที่ 4.93 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้นำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม คือ เวลาสอบครูควรที่จะตรวจตราให้เข้มงวดมากที่สุด จำนวน 10 คน รองลงมา คือ ควรที่จะมีการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างเคร่งครัด จำนวน 8 คน และอันดับสุดท้าย ควรที่จะเอาของคืนให้เจ้าของเพราะไม่ใช่ของเรา จำนวน 7 คน

ตารางที่ 4.94 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน
ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี

ที่	ปัญหาด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี	ความถี่
1	มาไม่ทันเข้าแถวเคารพธงชาติและทำกิจกรรมตอนเช้า เพราะผู้ปกครองไม่ให้ความสนใจกับกิจกรรมโรงเรียน	16
2	ไม่ค่อยที่จะช่วยทำงานกลุ่ม	10
3	ไม่ค่อยที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้องเรียนและกฎระเบียบของโรงเรียน	8

จากตารางที่ 4.94 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้นำเสนอปัญหาด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี คือ มาไม่ทันเข้าแถวเคารพธงชาติ และทำกิจกรรมตอนเช้ามากที่สุด จำนวน 16 คน รองลงมาคือ ไม่ค่อยที่จะช่วยทำงานกลุ่ม จำนวน 10 คน และอันดับสุดท้ายคือ ไม่ค่อยที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้องเรียน และกฎระเบียบของโรงเรียน จำนวน 8 คน

ตารางที่ 4.95 แสดงค่าความถี่ (Frequency) แนวทางแก้ไขปัญหาลักษณะเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรม
ของนักเรียนด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี

ที่	แนวทางแก้ไขปัญหาด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี	ความถี่
1	ผู้ปกครองควรที่จะให้ความสนใจกับกิจกรรมของโรงเรียน	13
2	ควรที่จะให้ความร่วมมือกิจกรรมภายในกลุ่มให้มากขึ้น	11
3	นักเรียนควรที่จะตระหนักในเรื่องของความมีระเบียบวินัยให้มาก	10

จากตารางที่ 4.95 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้นำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้านความ
ซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม คือ ผู้ปกครองควรที่จะให้ความสนใจกับกิจกรรมของโรงเรียนมากที่สุด
จำนวน 13 คน รองลงมา คือ ควรที่จะให้ความร่วมมือกิจกรรมภายในกลุ่มให้มากขึ้น จำนวน 11 คน
และอันดับสุดท้าย นักเรียนควรที่จะตระหนักในเรื่องของความมีระเบียบวินัยให้มาก จำนวน 10 คน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในตำบลช้างเผือก และตำบลป่าตัน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีเพศ รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ถิ่นที่พักอาศัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน (3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนที่มีเพศ รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ถิ่นที่พักอาศัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างก็มีพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนแตกต่างกัน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 ภาคเรียนที่ 2 จำนวนรวมทั้งสิ้น 195 คน และได้ใช้วิธีการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากวิธีการจับสลากได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 131 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปลายเปิดมีจำนวน 25 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความใฝ่รู้ 2) ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตะ 3) ด้านความประหยัด ขยัน อดทน 4) ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม 5) ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี ผู้วิจัยใช้ลักษณะคำถามแบบมาตราส่วน 5 ระดับ โดยใช้หลักของ Likert Scale คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และเป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน มีจำนวน 5 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติอนุมานหรืออ้างอิง ได้แก่ ทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least-Significant Different) โดยใช้การ

วิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัยตามข้อค้นพบได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ผลการวิจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 มีรายได้ของครอบครัวต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 61.1 ระดับการศึกษาของบิดาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 49.6 มีระดับการศึกษาของมารดาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 60.3 มีถิ่นที่พำนักอาศัยในเขตเทศบาล จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 60.3 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกรดเฉลี่ย 3.01-4.00 จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 85.5

5.1.2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรมทางจริยธรรม โดยรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกออกเป็นรายด้านพบว่า มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความใฝ่รู้ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรมทางจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 4 มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด คือนักเรียนตั้งใจเรียนหนังสือ เพื่อโตขึ้นจะได้เป็นผู้มีความรู้ และมีหน้าที่การงานที่ดีทำ
2. พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตะ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรมทางจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 3 มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด คือนักเรียนชอบการร่วมกิจกรรมพัฒนาของโรงเรียน
3. พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความประหยัด ขยัน อดทน พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรมทางจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 4 มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด คือนักเรียนทำงานที่ต้องใช้ระยะเวลาานาน ๆ ได้ ใจงานสำเร็จ
4. พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรมทางจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 3 มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด คือนักเรียนไม่เคยเป็นพยานเท็จ กรณีมีเรื่องการทำผิดเกิดขึ้น
5. พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักชาติวัฒนธรรม ประเพณี พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรมทางจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 2 มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด กล่าวคือนักเรียนมาทันเข้าแถวเคารพธงชาติและทำกิจกรรมตอนเช้า

มคอ. 4
308
79 7
54.

5.1.3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจำแนกตาม เพศ รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ถิ่นที่พักอาศัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนโดยรวมทั้ง 5 ด้านต่างกัน แต่นักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ถิ่นที่พักอาศัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนโดยรวมทั้ง 5 ด้าน ไม่ต่างกัน และเมื่อแยกออกเป็นรายด้าน คือ พฤติกรรมด้านความใฝ่รู้ พฤติกรรมด้านความเมตตากรุณา เสียสละ กตัญญูกตเวที พฤติกรรมด้านความประหยัด ขยัน อดทน พฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม และ พฤติกรรมด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความใฝ่รู้ พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมต่างกัน แต่นักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ถิ่นที่พักอาศัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ไม่ต่างกัน

2) พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความเมตตากรุณา เสียสละ กตัญญูกตเวที พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมต่างกัน แต่นักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ถิ่นที่พักอาศัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนไม่ต่างกัน

3) พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความประหยัด ขยัน อดทน พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมต่างกัน แต่นักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ถิ่นที่พักอาศัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนไม่ต่างกัน

4) พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมต่างกัน แต่นักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ถิ่นที่พักอาศัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนไม่ต่างกัน

5) พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี พบว่า นักเรียนที่มีเพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรม

ต่างกัน แต่นักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา และ ถิ่นที่พักอาศัย ต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนไม่ต่างกัน

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน

พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้นำเสนอปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน เรียงตามลำดับดังนี้

- 1) ขอบเลือกดูรายการ โทรทัศน์ที่ไม่มีสาระ
- 2) ใช้เงินที่ผู้ปกครองให้จนหมดไม่ได้เก็บออม
- 3) ลอกข้อสอบเพื่อนเสมอ
- 4) ไม่ช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียน

5.1.5 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน

- 1) ต้องการให้รายการ โทรทัศน์มีสาระมากขึ้น
- 2) นักเรียนควรที่จะใช้จ่ายอย่างประหยัดเพื่อที่จะได้เหลือเงินไว้สำหรับออม
- 3) เมื่อถึงเวลาสอบครูควรที่จะตรวจตราให้นักเรียนให้เข้มงวด
- 4) นักเรียนควรที่จะมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นให้มากกว่านี้

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวม 5 ด้าน คือ พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความใฝ่รู้ พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตะ พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความประหยัด ขยัน อดทน พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม และพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 การวิเคราะห์พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

พบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน คือ พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความใฝ่รู้ พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตะ พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความประหยัด ขยัน อดทน พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม และพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กได้ถูกปลูกฝังมาตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน โดยเริ่มตั้งแต่สถาบันครอบครัว ซึ่งถือได้ว่าเป็น

สถาบันที่สำคัญที่สุดทางสังคมสถาบันหนึ่ง ได้มีการสอดแทรกจริยธรรมให้กับเด็ก เช่น การกิน การนอน หรือการดำรงชีวิตในสังคม เด็กจะได้รับการปลูกฝังอยู่ตลอดเวลา โดยอาจจะสื่อให้รู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ตลอดจนจนสถาบันการศึกษาก็ได้จัดการเรียนการสอนหลักสูตรจริยธรรมให้กับเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และเมื่อตนเองมีความสุขแล้ว ย่อมที่จะไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะวรรณ อุปละ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า “การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ในด้านความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความกตัญญูกตเวที ด้านความเมตตากรุณา ด้านความประหยัด ด้านการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และโดยรวมทุกด้านพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมทางจริยธรรมอยู่ในระดับมาก”

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมทางจริยธรรม โดยรวมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า เด็กไทยได้รับการปลูกฝังอบรมมาจากครอบครัวและสังคมที่มีความรักความเอาใจใส่ ไม่ทอดทิ้งเด็ก ปลูกฝังให้เด็กได้รู้จักบาปบุญคุณโทษ สอนให้เด็กประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสม และตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น รวมตลอดทั้งต่อหน้าที่การงานและคำมั่นสัญญา ความประพฤติที่ตรงไปตรงมา ในสิ่งที่ถูกที่ควร ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม รวมไปถึงการไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกงและไม่หลอกลวง รวมไปถึง การรักษาคำพูดหรือคำมั่นสัญญา และการปฏิบัติหน้าที่การงานของตนเองด้วยความรับผิดชอบ ซึ่งความซื่อสัตย์สุจริตนี้จะดำเนินไปด้วยความตั้งใจจริงเพื่อทำหน้าที่ของตนเองให้สำเร็จลุล่วง ด้วยความระมัดระวัง และเกิดผลดีต่อตนเองและสังคม และเด็กไม่กล้าที่จะทำผิดเพราะเกรงกลัวต่อคำกล่าวหาของผู้ใหญ่และการลงโทษ จึงทำให้เด็กมีความซื่อสัตย์สุจริต สอดคล้องกับงานวิจัยของถวิล คุณเศรษฐ์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม และแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี” ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านความซื่อสัตย์”

เมื่อแยกเป็นรายด้านเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านความใฝ่รู้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรมจริยธรรม ด้านความใฝ่รู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 4 คือ นักเรียนตั้งใจเรียนหนังสือเพื่อโตขึ้นจะได้เป็นผู้ที่มีความรู้ และมีหน้าที่การงานที่ดีทำ มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การศึกษาถือได้ว่าเป็นรากฐานของชีวิตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และผู้ที่มีการศึกษาที่จะถูกยกย่องในสังคม ตลอดจนถึงการมีหน้าที่การงานที่ดีทำ การที่จะประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงานในอนาคตสำหรับตัวของเด็กแล้ว ประการแรกก็คือจะต้องตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ปัจจุบันคนในสังคมส่วนใหญ่ที่จะประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงาน ล้วนแล้วแต่เป็นผลมาจากการที่มีการศึกษาทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรณู จันทร์ถุญ ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” ผลการวิจัยพบว่า “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับปานกลางกับพฤติกรรมทางจริยธรรม ซึ่งเด็กที่มีการเรียนที่ดีย่อมที่จะมีโอกาสที่จะได้ศึกษาต่อในสถาบันที่มีคุณภาพมากกว่า และมีโอกาสที่จะมีหน้าที่การงานทำที่ดีกว่า เด็กที่ไม่มีโอกาสเรียน หรือแม้แต่กระทั่งเด็กที่ไม่มีความรู้ในได้เรียน ตรงกันข้ามเด็กเหล่านี้ก็จะเป็ปัญหาของสังคม”

ส่วนพฤติกรรมจริยธรรม ด้านใฝ่รู้ข้อที่ 5 คือ นักเรียนสนใจแสวงหาความรู้ ความเป็นไปต่างๆ ในหมู่บ้าน หรือชุมชนของตนเอง มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า สังคมปัจจุบันมีสื่อต่างๆ มากมายที่มอมเมาเด็กนักเรียน จนลึ้มสนใจว่าสื่อเหล่านั้นได้ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของเด็กนักเรียนอย่างไรบ้าง และไม่สนใจว่าชุมชน หรือหมู่บ้านที่ตนเองอาศัยอยู่นั้นมีสภาพการณ์เปลี่ยนแปลงไปเช่นไร เพราะปัจจุบันเด็กจะสนใจสื่อเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก เช่น เกมคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น สิ่งเหล่านี้บางอย่างอาจจะมีประโยชน์ต่อตัวเด็กอย่างมาก แต่ในทางกลับกันก็อาจจะทำให้เด็กได้รับโทษจากเทคโนโลยีเหล่านี้ก็เป็นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอินเทอร์เน็ต เป็นสื่อที่ทุกคนในสังคมปัจจุบัน ไม่มีใครที่จะปฏิเสธได้ว่าไม่รู้จัก และเด็กส่วนใหญ่ก็หลงไปกับสื่อนี้ จนลึ้มสนใจแสวงหาความรู้ ความเป็นไปต่างๆ ในชุมชนของตนเอง

2. ด้านความเมตตาการุณา เสียสละ กตัญญูกตเวที นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรมจริยธรรม ด้านความเมตตาการุณาเสียสละ กตัญญูกตเวที โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 3 คือ นักเรียนชอบการร่วมกิจกรรมพัฒนาของโรงเรียน มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า พฤติกรรมเหล่านี้เป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความกตัญญูกตเวที เป็นหลักธรรมนำพาคนให้ไปสู่ชีวิตที่สดใส เพราะคนถ้ามีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณแล้วย่อมแสดงให้เห็นว่าเป็นคนที่มีคุณธรรมจริยธรรม และในทางพระพุทธศาสนาได้ยกย่องว่าผู้ที่มีความกตัญญูกตเวทีเป็นคนดี หรือเป็นเครื่องหมายของคนดี การที่เด็กจะมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเช่นนี้ครอบครัวจะต้องมีความสัมพันธ์ต่อตัวเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของสุชิรา บุญทัน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยบางประการของครอบครัวที่สัมพันธ์กับจริยธรรมด้านความกตัญญูทวดเทีของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู สามารถพยากรณ์จริยธรรมด้านความกตัญญูทวดเทีได้ดีที่สุด

ส่วนพฤติกรรมจริยธรรม ด้านความเมตตากรุณา เสียสละ กตัญญูทวดเที ข้อที่ 1คือนักเรียนช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียน มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมจริยธรรมดังกล่าวก็เพราะว่าขาดจริยธรรมในเรื่องของการเสียสละ การมีน้ำใจซึ่งกันและกัน ตลอดจนถึงการมีพฤติกรรมที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน สอดคล้องกับงานวิจัยของอำนาจ จันทร์มหา ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนนักศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนนักศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษาและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีจริยธรรมอยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านความเสียสละ นักเรียนทุกสังกัดมีจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของฉวีล คุณเศรษฐ์ ได้ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม และแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี” ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีแนวโน้ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ด้านความสามัคคีและพฤติกรรมจริยธรรมด้านอื่น ๆ

3. ด้านความประหยัด ขยัน อดทน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความประหยัด ขยัน อดทน โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 4 คือ นักเรียนทำงานที่ต้องใช้ระยะเวลาานาน ๆ ได้จนงานสำเร็จ มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การที่นักเรียนทำงานที่ต้องใช้ระยะเวลาานาน ๆ แล้วมีความอดทน มุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นั้น สะท้อนให้เห็นถึงการที่เด็กมีพัฒนาการที่ดีในเรื่องของการใช้ความอดทน มีสติจดจ่อกับสิ่งนั้นซึ่งทางพุทธศาสนาก็ให้ความสำคัญในเรื่องของความอดทน หรือศัพท์ทางพุทธศาสนาใช้คำว่าขันติ การที่พระพุทธองค์ได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั้น ท่านได้ทรงใช้ธรรมะข้อที่ว่าขันติ คือ ความอดทนในการที่จะกำจัดกิเลสให้หลุดพ้น สอดคล้องกับแนวคิดของพระสมชาย ฐานวุฑฺโฒ ที่ได้กล่าวถึงความอดทนว่าความอดทนเป็นความยากลำบากในการทำงาน การศึกษาเล่าเรียน เป็นความพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับชีวิตของเรา และความอดทนยังสามารถที่จะทำให้เราเข้มแข็งทั้งทางกาย และจิตใจที่จะดำเนินการกิจการใด ๆ หรือต่อสู้กับอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ อย่างไม่ย่อท้อ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาวี ศรีศักดิ์ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี” ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมทาง

จริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณด้านความอดทนอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนพฤติกรรมจริยธรรม ด้านความประหยัด ขยัน อดทน ข้อที่ 3 คือ เมื่อเลิกเรียนกลับถึงบ้านนักเรียนจะขยันทำการบ้าน และอ่านหนังสือ มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า พฤติกรรมจริยธรรมด้านความขยันในตัวเด็กมีน้อยลง ในที่นี้ก็จะคงจะมองได้หลายประเด็นคือ ประเด็นแรกคือผู้ปกครอง ไม่ให้ความสนใจ เอาใจใส่กับเด็กเท่าที่ควร ปล่อยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ประเด็นต่อมาอาจเป็นเพราะความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนในครอบครัว เช่นพ่อแม่อาจมีทำงานจนไม่มีเวลาที่จะคอยอบรมเลี้ยงดูบุตร สอดคล้องกับงานวิจัยของ บำเพ็ญ วังเงิน ได้ทำการวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนกันทรวิชัย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ประกอบด้วยพฤติกรรมที่ไม่ทำการบ้าน เกียจคร้าน มาจากอิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน ตลอดจนโครงสร้างทางสังคมของครอบครัว ได้แก่ การนอกใจ คู่สมรส การหย่าร้าง ความชราภาพ การตาย อิทธิพลด้านโครงสร้างทางด้านวัฒนธรรม คือ การอบรมเลี้ยงดู สัมพันธภาพของคนในครอบครัว การให้เวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของทวี ทิวาพัฒนา ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยทางครอบครัวที่มีต่อความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อำเภอเสลภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต3” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางครอบครัวมีผลต่อความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนควรรหาแนวทางพัฒนาปัจจัยทางครอบครัวให้สมบูรณ์ เพื่อนำไปสู่การสร้างเสริมและพัฒนาความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน

4. ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรมจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 3 คือ นักเรียนไม่เคยเป็นพยานเท็จ กรณีมีเรื่องการทำผิดเกิดขึ้น มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การที่นักเรียนมีพฤติกรรมทางจริยธรรมในข้อนี้มาก เพราะนักเรียนสามารถที่จะวิเคราะห์ได้ว่าพฤติกรรมไหนที่นักเรียนควรจะเอาเป็นแบบอย่าง และพฤติกรรมไหนที่นักเรียนไม่ควรเป็นแบบอย่าง ส่วนการที่เป็นพยานเท็จถือได้ว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่ควรเป็นแบบอย่างเพราะมีความผิดทั้งทางโลก และทางธรรม ทางโลกนักเรียนที่พูดเท็จ เมื่อเขาจับได้ก็จะถูกดำเนินคดี เช่นถูกปรับ ถูกจำคุก ทำให้นักเรียนหมดอนาคตในการศึกษาเล่าเรียน และที่สำคัญทำให้บิดามารดาต้องได้รับความทุกข์ใจ ที่มีบุตรแล้วบุตรประพฤติตนไม่เหมาะสม ส่วนในทางพุทธศาสนาถือว่าการพูดเท็จเป็นสิ่งที่ผิดศีลธรรมจริยธรรม ข้อที่ 4 ซึ่งถือถือเป็นข้อที่เราทุกคนที่นับถือพุทธศาสนาจะต้องให้

การประพฤติปฏิบัติ เพราะถ้าบุคคลใดมีศีลอยู่ในตัวแล้ว บุคคลนั้นก็จะมีความสุข ทั้งทางร่างกาย และจิตใจ สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ที่ได้กล่าวถึง พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนในด้านของความซื่อสัตย์ว่า คือ ความประพฤติที่เหมาะสมต่อความเป็นจริง ความถูกต้องดีงาม คนที่มีความซื่อสัตย์ย่อมประพฤติตรงไปตรงมาทั้งกาย วาจา และใจ

ส่วนพฤติกรรมจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม ข้อที่ 4 คือนักเรียนมักยอมรับความจริงเมื่อกระทำผิดต่อผู้อื่น มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า จริยธรรมในข้อนี้ นักเรียนยังไม่รู้คุณค่าของจริยธรรม เพราะการที่นักเรียนไม่ยอมรับความจริงเมื่อนักเรียนได้กระทำ ความผิดต่อผู้อื่น มันแสดงให้เห็นถึงความไม่มีภาวะของการยอมรับความเป็นจริง หรือไม่ยอมรับ ความผิดที่ตนเองได้กระทำ มันเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเห็นแก่ตัว แล้วส่งผลกระทบต่อบุคคล อื่น ทำให้บุคคลอื่นได้รับความเดือดร้อน ทั้งนี้พฤติกรรมทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กนั้น ส่วนหนึ่งก็มาจากสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ที่ไม่สนใจพฤติกรรมของเด็กเท่าที่ควร บางครั้ง ครอบครัวก็จะมอบภาระให้กับทางโรงเรียนเป็นผู้อบรมสั่งสอนแต่เพียงอย่างเดียว โดยที่ครอบครัว ไม่สนใจเด็ก ปัญหาพฤติกรรมของเด็กจึงเกิดขึ้น เพราะไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัว ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของอารมณ สุดมี้ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7” ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสนใจมากที่สุด การพัฒนาคน หรือ การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เป็นกระบวนการทางการศึกษา สร้างขึ้นได้ในครอบครัว โรงเรียน สถาบัน ศาสนาและสื่อมวลชนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันทางการศึกษา เพราะคุณธรรม จริยธรรมมิได้เกิดขึ้นในตัวบุคคลโดยธรรมชาติ แต่เกิดจากการอบรมสั่งสอน

5. ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรมจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษา วัฒนธรรมประเพณี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 2 คือ นักเรียนมา ทันเช้าแถวเคารพธงชาติ และทำกิจกรรมตอนเช้า มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะมาทันเช้าแถวเคารพธงชาติ และมาทำกิจกรรมของ โรงเรียนใน ตอนเช้า โดยการมาให้ทันเช้าแถวเคารพธงชาติ และทำกิจกรรมตอนเช้าของโรงเรียนนั้น ถือว่าเป็น ส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน และแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนในด้าน ของความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา ว่าอยู่ในระดับที่สูงสอดคล้องกับงานวิจัยของจรัส ถาวร ได้ ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมของนักเรียนที่ผ่านการอบรม โครงการพัฒนาและส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม” ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนด้านความมีระเบียบ

วินัย ของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนแต่งกายสะอาดถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน และสนใจเรียนไม่หนีเรียนหรือขาดเรียน โดยไม่มีเหตุผล

ส่วนพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี ข้อที่ 3 คือ นักเรียนส่งงานครุตรงเวลาตามที่ครูกำหนดมีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนในข้อนี้สื่อให้เห็นว่า นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจากครู ถึงแม้ว่างานบางอย่างที่ครูได้มอบหมายอาจจะไม่มีความสำคัญต่อผู้เรียนเท่าที่ควร แต่เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนในด้านของความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ถ้าสะสมมาก ๆ เมื่อนักเรียนโตขึ้นก็จะนำพฤติกรรมเหล่านี้ติดตัวมาใช้ โดยอาจจะมีพฤติกรรมเป็นคนไม่ตรงเวลา แล้วเมื่ออยู่ในสังคมคนจำนวนมากพฤติกรรมนี้ ก็จะส่งผลให้เกิดความเสียหายกับนักเรียน เพราะฉะนั้น ควรที่จะมีการปรับพฤติกรรมด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา เพื่อที่จะเกิดผลดีกับตัวนักเรียนในการทำงานทั้งปัจจุบัน และอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ได้กล่าวไว้ว่า การตรงต่อเวลา เป็นการแสดงถึงความมีวินัยในตนเอง ทำให้กิจการงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีตามกำหนด และทำให้มีเวลาว่างสามารถปฏิบัติภาระอื่น ให้เกิดประโยชน์ เป็นประสิทธิภาพในการบริหารเวลา

5.2.2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจำแนกตาม เพศ รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ถิ่นที่พักอาศัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ถิ่นที่พักอาศัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนโดยรวมทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ถิ่นที่พักอาศัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่มีผลต่อพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน เพราะนักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมทางจริยธรรมอยู่แล้ว จึงทำให้พฤติกรรมทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ คลไธภณ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ตัวแปรทางจริยธรรมที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุกุลนารี จังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการวิจัยพบว่า “นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง มีความขยันหมั่นเพียร มีความซื่อสัตย์ มีการพึ่งตนเอง มีความเสียสละ ไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะวรรณ อูปละ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า “การศึกษาพฤติกรรม

ทางจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ในด้านความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความกตัญญูกตเวที ด้านความเมตตากรุณา ด้านความประหยัด ด้านการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และโดยรวมทุกด้าน พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมทางจริยธรรมอยู่ในระดับมาก” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของผ่องศรี สามศรีทอง ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนชัชวรัตน์ จังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัยพบว่า “ตัวแปรเพศ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนหญิงมีระดับคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชาย พิจารณารายด้าน พบว่า ความซื่อสัตย์ ความประหยัด ความมีน้ำใจเสียสละและมีสัมมาคารวะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ”

แต่นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนโดยรวมทั้ง 5 ด้านแตกต่างกัน ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก เพศ มีผลต่อพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน เพราะเพศหญิงเป็นเพศที่มีอารมณ์ความรู้สึกอ่อนไหวง่าย และที่สำคัญเป็นเพศที่มีความอ่อนแอ ดังนั้น จึงต้องให้ความดูแลเอาใจใส่เด็กเพศหญิงเป็นพิเศษ ส่วนเด็กชายนั้นจะถูกลืมจากสังคมทั้งในอดีตและปัจจุบันว่าเป็นเพศที่เข้มแข็ง มักจะใช้ความรุนแรง จึงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมที่แตกต่างไปจากเพศหญิงซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมนึก แกระหัน ได้ทำการวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอคำชะอี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร” ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชายทุกด้าน

5.3 ข้อเสนอแนะ

สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นข้อเสนอแนะที่ได้จากการค้นพบ (Fact Finding) จากผลการวิจัยทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านความใฝ่รู้ ด้านความเมตตากรุณา เสียสละ กตัญญูกตเวที ด้านความประหยัด ขยัน อดทน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม และด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี เพื่อที่จะได้นำข้อเสนอแนะทั้งหมดไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่จะทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมทางจริยธรรมมากที่สุด จึงได้นำมาเป็นข้อเสนอแนะเป็น 2 ระดับ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความใฝ่รู้ ข้อที่ 5 มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนสนใจแสวงหาความรู้ ความเป็นไปต่าง ๆ ในหมู่บ้าน หรือชุมชนของ

ตนเอง ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องแก้ไขปรับปรุง โดยการให้ความสนใจในพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กไม่ควรปล่อยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จะต้องทำให้เด็กได้สังเกตเห็นคุณค่าของชุมชนว่ามีความสำคัญอย่างไร และชุมชนต้องมีการพัฒนาให้เป็นที่สนใจต่อตัวเด็กให้มากยิ่งขึ้น

2) ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความประหยัด ขยัน อดทน ข้อที่ 3 มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เมื่อเลิกเรียนกลับถึงบ้านนักเรียนจะขยันทำการบ้าน และอ่านหนังสือ ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้ปกครองจะต้องเร่งปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ทำการบ้าน และอ่านหนังสือ เพราะพฤติกรรมเหล่านี้จะทำให้เด็กไม่พัฒนาศักยภาพได้ดีเท่าที่ควร และพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกมานั้นจะติดตัวเด็กไปจนกระทั่งเด็กโตขึ้น และจะส่งผลถึงอนาคตเด็กเมื่อโตขึ้นอีกด้วย

3) ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวที ข้อที่ 1 มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียน ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องหาแนวทางแก้ไขพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนโดยเร็ว เพราะการที่ไม่ช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียนถือได้ว่าไม่มีความเสียสละทั้งที่นักเรียนเองก็จะต้องใช้ห้องเรียนนี้ในการเรียนการสอน ซึ่งถ้าไม่ปรับพฤติกรรมแล้วก็จะส่งผลกระทบต่อตัวนักเรียนในอนาคตข้างหน้า

4) ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา รักษาวัฒนธรรมประเพณี ข้อที่ 3 มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนส่งงานครูตรงเวลาตามที่ครูกำหนด ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องหาแนวทางแก้ไขให้เด็กได้ตระหนักรู้ในเรื่องของการตรงต่อเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงานส่งครู เพราะถือว่าพฤติกรรมเหล่านี้ถ้าไม่เร่งแก้ไขก็จะส่งผลกระทบต่อตัวเด็กในอนาคต

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1) ควรวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความใฝ่รู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในตำบลช้างเผือก และตำบลป่าตัน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

2) ควรวิจัยเรื่อง อิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมทางจริยธรรมที่เป็นปัญหาด้านความประหยัด ขยัน อดทน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในตำบลช้างเผือก และตำบลป่าตัน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

3) .ควรวิจัยเรื่อง การพัฒนาเสริมสร้างด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในตำบลข้างเผือก และตำบลป่าตัน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

4) ควรวิจัยเรื่อง การส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในตำบลข้างเผือก และตำบลป่าตัน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

การประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี, สำนักงาน. คู่มือจัดกิจกรรมโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ.
สระบุรี : ศ.ศิริชัยการพิมพ์, 2544.

โกศล มีคุณ. การวัดจริยธรรม. ราชบุรี : วิทยาลัยครูจอมบึง, 2533.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. สำนักนายกรัฐมนตรี. พระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพริก
หวานกราฟฟิค, 2545.

_____ . มาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอกระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วน จำกัด วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น, 2544.

คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. คู่มือครูชุดเตรียมความพร้อมด้านจริยศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : อรุณลาดพร้าว, 2535.

จ่านงค์ อติวัฒน์สิทธิ์. สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, 2548.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม : การวิจัยและพัฒนาบุคคล. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2544.

_____ . ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม : การวิจัยและพัฒนาบุคลากร. กรุงเทพมหานคร : โครงการ
ส่งเสริมเอกสารวิชาการสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538.

_____ . การพัฒนาจริยธรรม . กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2524.

นพนิธิ สุริยะ. สิทธิมนุษยชน. กรุงเทพมหานคร : บริษัทธรรมสารจำกัด, 2537.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. สภาพเศรษฐกิจสังคมไทยยุคใหม่จริยธรรมในการศึกษาสำหรับอนาคต.
กรุงเทพมหานคร : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2536.

น้ออน พิณประดิษฐ์. จริยธรรม : ทฤษฎีและการพัฒนา. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น, 2542.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2543.

บุญสม เจนใจ. สามัคคีธรรม. กรุงเทพมหานคร : การศาสนา, 2530.

- ประกาศรี สีสำไฟ. พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- _____. พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). ถึงเวลาเมื่อปรับระบบพัฒนาคนกันใหม่. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2543.
- _____. พุทธธรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2542.
- พระเมธีขรรฆมารภรณ์ (ประยูร ชุ่มมจิตฺโต). พุทธศาสนากับปรัชญา. กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์ พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด, 2537.
- _____. ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรม จริยศาสตร์ และจริยศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- พรณี ช. เจนจิต. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร : บริษัทคอมแพคท์พริ้นท์ จำกัด, 2538.
- พนัส หันนาครินทร์. การสอนค่านิยม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2523.
- พระสมชาย ชานวฑฺฒโ. มงคลชีวิต ฉบับธรรมทายาท. ปทุมธานี : บริษัทฐานการพิมพ์, 2541.
- ไพฑูรย์ สีนลาร์ตน์. ความรู้คู่คุณธรรม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. การสอนกลุ่มทักษะ (ภาษาไทย) หน่วยที่ 1-8. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2528.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์ จำกัด, 2546.
- วงพัศกร์ ภูพันธ์ศรี และศิรินันท์ คำรงผล. จิตวิทยาพัฒนาการและการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : บริษัทประชาชน, 2530.
- วสิน อินทสระ. พุทธจริยศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณาคาร, 2539.
- วิชาการ, กรม. การบริหารทางจิตสำหรับเด็กเล็ก. กรุงเทพมหานคร : คูรุสภาลาดพร้าว, 2544.
- _____. คำบรรยายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เน้นความมีวินัยและความเป็นประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : คูรุสภาลาดพร้าว, 2541.
- วิทย์ วิศทเวทย์. จริยศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2528.
- สีวลี ศิริโล. จริยศาสตร์สำหรับพยาบาล. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม : ปริดาการพิมพ์, 2528.
- สุชา จันทร์เอี่ยม. จิตวิทยาเด็กเกร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2544.

- สุชีพ ปุญญานุภาพ. พระไตรปิฎกฉบับประชาชน. กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัยใน
พระบรมราชูปถัมภ์, 2524.
- สุภา ศิริमानนท์. จริยธรรมของหนังสือพิมพ์. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด,
2530.
- สุรางค์ โคว์ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2544.
- สำเนา ขจรศิลป์. มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2 : การพัฒนานักศึกษา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย
เกษมบัณฑิต, 2538.
- สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. คู่มือการประเมินมาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2544.
- ไสว มาลาทอง. การศึกษาจริยธรรมสำหรับนักเรียน นักศึกษา นักบริหาร นักปกครองและ
ประชาชนผู้สนใจทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2542.
- ศึกษาศึกษา, กระทรวง. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง
พ.ศ. 2533). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2533.
- _____. คู่มือหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพมหานคร :
การศาสนา, 2534.
- อาภา จันทรสกุล. คำบรรยายวิชาสารัตถทางจิตวิทยาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล. จริยธรรมกับบุคคล. กรุงเทพมหานคร : บริษัทไทยร่มเกล้าจำกัด, 2535.

2) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

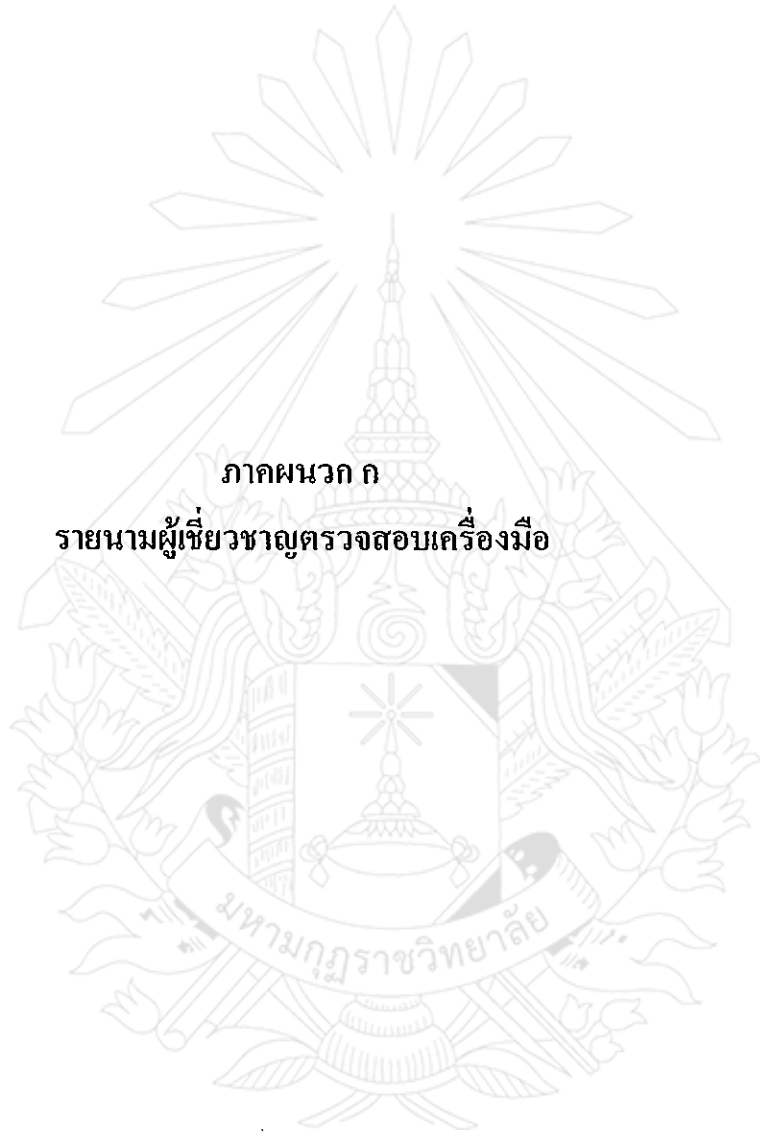
- การะเกด ดวงดาว. “การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคอนมุด (สุวรรณสารราษฎร์บำรุง) จังหวัดแพร่”.
การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546.
- จรัส ถาวร. “พฤติกรรมของนักเรียนที่ผ่านการอบรมโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม
จริยธรรม”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่, 2547.
- จันตะนา วงศ์ตะนา. “ความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมของนักเรียนชั้นต้น 1 ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนา
วันอาทิตย์ เขตอำเภอเมืองเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.

- ถวิล คุณเศรษฐ์. “พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม และแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี”.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549.
- ทวี ทิวาพัฒน์. “ปัจจัยทางครอบครัวที่มีต่อความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อำเภอเสลภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต3”.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- เทพวิกรณ์ มณีวิง. “การสร้างเครื่องมือวัดจริยธรรมของผู้ปกครองและนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น”.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538.
- ธัญญารัตน์ พงษ์พิตรทาน. “การศึกษารูปแบบและวิธีการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม”.
รายงานการวิจัย. สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน : สำนักงาน ก.พ., 2542.
- บรรทม มณีโชติ. “ศึกษารูปแบบของข้อคำถามวัดลักษณะนิสัยความเสียสละชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ที่มีต่อคุณภาพแบบทดสอบ”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.
บัณฑิตศึกษา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2530.
- บำเพ็ญ วังเงิน. “อิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนกันทรวิชัย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2541.
- ปิยะวรรณ อุปละ. “การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549.
- ปริญดา ตีด้วง. “การศึกษาเชิงจริยธรรมของมารดาที่มีแนวโน้มทอดทิ้งบุตร”. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2543.
- ผ่องศรี สามศรีทอง. “การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนธัญรัตน์ จังหวัดปทุมธานี”.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2548.
- พรทิพย์ คล โสภณ. “ตัวแปรทางจริยธรรมที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุคุณนารี จังหวัดกาฬสินธุ์”. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2542.
- พระมหานภชล โฆสิตเมธี. “จริยธรรมสำหรับผู้เฝ้าตามหลักพระพุทธศาสนา”. วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2550.

- เรณู จันทร์ก้อย. “ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538.
- วิชาการ, กรม. “การศึกษาแนวทางการพัฒนาวินัยและจริยธรรมของข้าราชการครู”. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.
- สมนึก แกะหั่น. “พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอคำชะอี สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดมุกดาหาร”. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2541.
- สมบูรณ์ ศาตยาวันและคณะ. “พัฒนาการใช้เหตุผลทางจริยธรรม”. รายงานการวิจัย. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2526.
- สุจิรา บุญทัน. “ปัจจัยบางประการของครอบครัวที่สัมพันธ์กับจริยธรรมด้านความกตัญญูตเวทีของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดขอนแก่น”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2541.
- สมเชาว์ ศรีศักดิ์. “พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.
- อารมณ สุคมี. “ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7”. ปรินญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2537.
- อานาจ จันทร์มหา. “การศึกษาจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนนักศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด”. วิทยานิพนธ์ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2542.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. พระปลัด บุญธรรม บุญธรมุโม

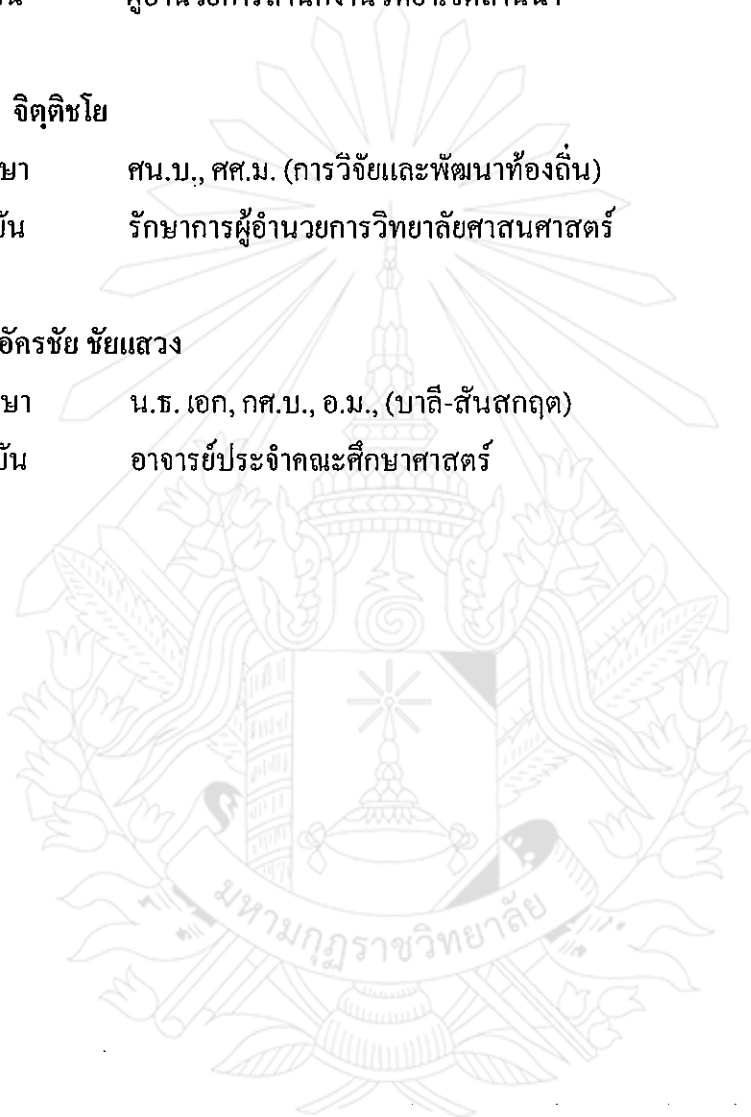
วุฒิทางการศึกษา พธ.บ., กศ.ม.(บริหารการศึกษา)
ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขตล้านนา

2. พระครูปลัด จิตติชัย จิตติชโย

วุฒิทางการศึกษา ศน.บ., ศศ.ม. (การวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น)
ตำแหน่งปัจจุบัน รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

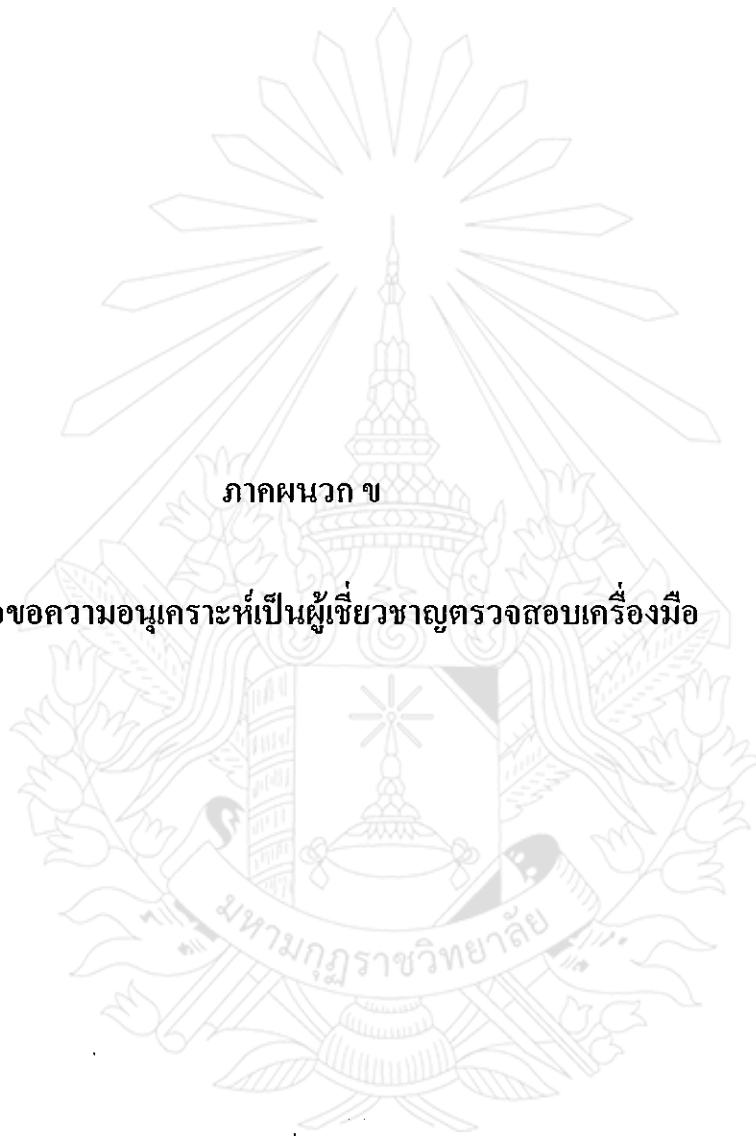
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัครชัย ชัยแสงวง

วุฒิทางการศึกษา น.ธ. เอก, กศ.บ., อ.ม., (บาลี-สันสกฤต)
ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา โทร. 0-5327-0975-6 ต่อ 14

ที่ ศธ 6013(1.9)/664 วันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2551

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้ใช้วิชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน พระปลัดบุญธรรม ปุณฺณธมฺโม

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ขอรับรองว่า พระนรินทร์ กิตติโสภโณ (ชมเพชร) เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท รหัสนักศึกษา 5012203002 สาขาวิชาสังคมวิทยา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

นักศึกษาผู้นี้มีความประสงค์ขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในตำบลข้างเขือก และตำบลป่าตัน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ นักศึกษาผู้นี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ ดร.สงเสริม แสงทอง และ ดร.ตระกูล ชำนาญ อาจารย์ที่ปรึกษา

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ที่ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่ นักศึกษาผู้นี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระมหาวิรัชศักดิ์ สุรเมธี)

เลขาธิการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา โทร. 0-5327-0975-6 ต่อ 14

ที่ ศธ 6013(1.9)/665 วันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน พระครูปลัดจิตติชัย จิตติชัย

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ขอเรียนว่า พระนรินทร์ กิตติโสภโณ (ชมเพชร) เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท รหัสนักศึกษา 5012203002 สาขาวิชาสังคมวิทยา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

นักศึกษาผู้ที่มีความประสงค์จะขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในตำบลช้างเผือก และตำบลต้น อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้นักศึกษาผู้นี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ ดร.สงเสริม แสงทอง และ ดร.ตระกูล ชำนาญ อาจารย์ที่ปรึกษา

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นักศึกษาผู้นี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระมหาวิรัตน์ศักดิ์ สุรเมธี)

เลขาธิการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา โทร. 0-5327-0975-6 ต่อ 14

ที่ ศธ 6013(1.9)/666 วันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2551

เรื่อง ขออนุมัติขอพระราชทานเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัครชัย ชัยแสง

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ขอรับทราบว่า พระนริเทร กิตติโสภโณ (ชมเพชร) เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท รหัสนักศึกษา 5012203002 สาขาวิชาสังคมวิทยา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

นักศึกษาผู้มีความประสงค์ขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในตำบลช้างเผือก และตำบลป่าตัน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ นักศึกษาผู้นี้ อยู่ในความควบคุมดูแลของ ดร.สงเสริม แสงทอง และ ดร.ตระกูล ชำนาญ อาจารย์ที่ปรึกษา

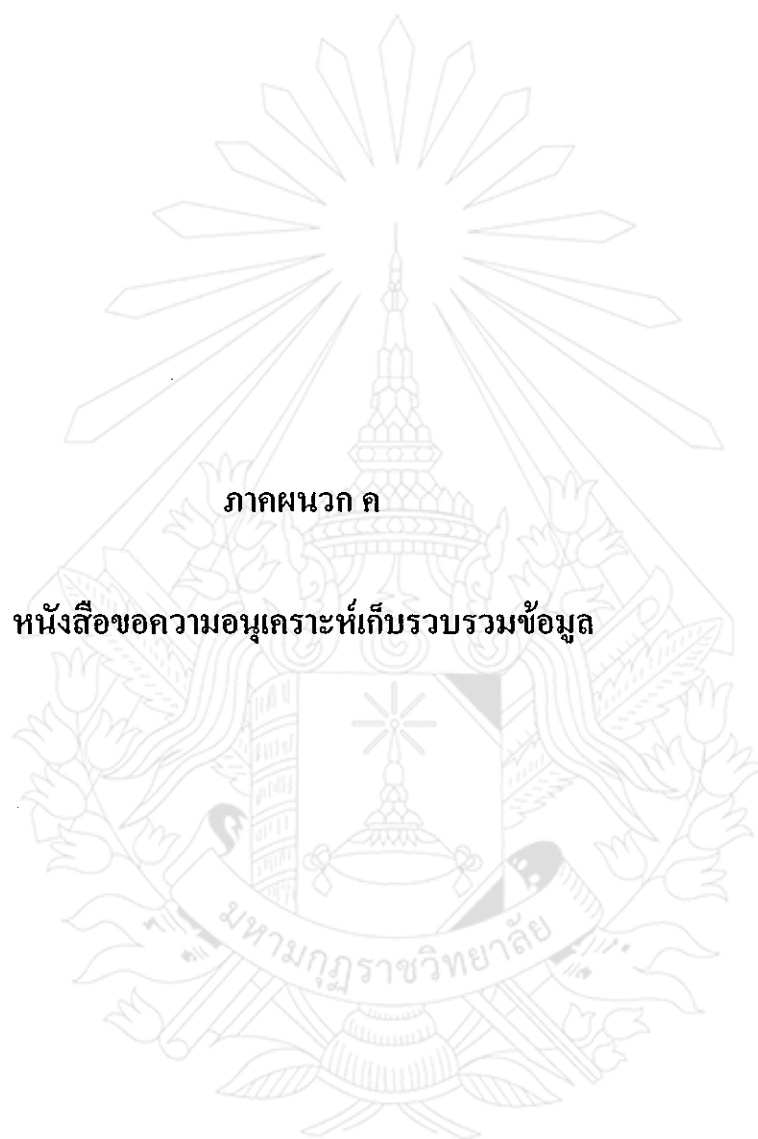
ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่ นักศึกษาผู้นี้ด้วย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระมหาวิรัตน์ สุเมธ)

เลขาธิการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

14 มกราคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่อ-เมืองลับ ตำบลป่าตัน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ด้วย พระนรินทร์ กิตติโสภโณ (ชมเพชร) นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในตำบลช้างเผือกและตำบลป่าตัน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ศนม) โดยมี ดร.สงเสริม แสงทอง และ ดร.ตระกูล ชำนาญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ พระนรินทร์ กิตติโสภโณ (ชมเพชร) ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำการวิจัยต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรขอพิจารณา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขออโนโมทนามา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิรัตน์ สุรมณี)

เลขานุการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ที่ ศธ 6013(1.9)/042

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา¹⁴¹
๑๐๓ วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร ถนนพระปกเกล้า ตำบลพระสิงห์
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๐๐
โทรศัพท์ : ๐-๕๓๒๗-๐๙๗๕-๖ โทรสาร : ๐-๕๓๔๑-๙๗๕๒
www.lanna.mbu.ac.th

14 มกราคม 2552

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดป่าตัน ตำบลป่าตัน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ด้วย พระนรินทร์ กิตติโสภโณ (ชมเพชร) นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในตำบลช้างเผือกและตำบลป่าตัน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต (ศนบ.) โดยมี ดร.สงเสริม แสงทอง และ ดร.ตระกูล ชำนาญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ พระนรินทร์ กิตติโสภโณ (ชมเพชร) ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำการวิจัยต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรเพื่อพิจารณา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขออโมทนามา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิรัชกิติ์ สุธเมธี)

เลขานุการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

14 มกราคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดช่วงสิงห์ ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ด้วย พระนรินทร์ กิตติโสภโณ (ชมเพชร) นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในตำบลช้างเผือกและตำบลป่าตัน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต (ศนบ.) โดยมี ดร.สังเสริม แสงทอง และ ดร.ตระกูล ชำนาญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ พระนรินทร์ กิตติโสภโณ (ชมเพชร) ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำการวิจัยต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพวมเพื่อพิจารณา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขออโมทนามา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิฑฐกิตติ์ สุระเมธี)

เลขานุการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

14 มกราคม 2552

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเจ็ดยอด ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ด้วย พระนรินทร์ กิตติโสภโณ (ชมเพชร) นักศึกษาริษยาโท สาขาวิชาสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในตำบลช้างเผือกและตำบลป่าตัน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (คณม) โดยมี ดร.สงเสริม แสงทอง และ ดร.ตระกูล ชำนาญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความ อนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ พระนรินทร์ กิตติโสภโณ (ชมเพชร) ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่เพื่อนำข้อมูล ที่ได้ไปดำเนินการทำการวิจัยต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรขอพิจารณา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขออโมทนามา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิรัชศักดิ์ สุรมณี)

เลขาธิการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

14 มกราคม 2552

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนช่างเคี่ยน ตำบลช่างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ด้วย พระนรินทร์ กิตติโสภโณ (ชมเพชร) นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในตำบลช่างเผือกและตำบลป่าตัน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ศน.ม.) โดยมี ดร.สงเสริม แสงทอง และ ดร.ตระกูล ชำนาญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนั้น

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ พระนรินทร์ กิตติโสภโณ (ชมเพชร) ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำการวิจัยต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมเพื่อพิจารณา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขออโนโมทนามา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิฑฐกิตติ์ สุรเมธี)

เลขานุการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ที่ ศธ 6013(1.9)/004

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา 45
๑๐๓ วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร ถนนพระปกเกล้า ตำบลพระสิงห์
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๐๐
โทรศัพท์ : ๐-๕๓๒๗-๐๙๗๕-๖ โทรสาร : ๐-๕๓๘๑-๔๗๕๒
www.lanna.mbu.ac.th

6 มกราคม 2552

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย (Try out)

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดร่องกล้า ตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ด้วย พระนรินทร์ กิตติโสภโณ (ชมเพชร) นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในตำบลช้างเผือกและตำบลป่าตัน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ศนม.) โดยมี ดร.สงเสริม แสงทอง และ ดร.ตระกูล ชำนาญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ พระนรินทร์ กิตติโสภโณ (ชมเพชร) ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (Try out) ในเขตพื้นที่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำการวิจัยต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรเพื่อพิจารณา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขออโนโมทนามา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิรัชศักดิ์ สุรมณี)

เลขานุการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ภาคผนวก ง

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษาเฉพาะกรณี
โรงเรียนในตำบลข้างเขือก และตำบลป่าตัน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อการศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีเพศ รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ถิ่นที่พักอาศัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. การตอบแบบสอบถามนี้จะมีส่วนสำคัญทำให้การวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ในการศึกษาถึงพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนในตำบลข้างเขือก และตำบลป่าตัน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ขอความกรุณานักเรียนได้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพราะข้อมูลที่ตรงกับความจริงจะทำให้ผลการวิจัยเป็นไปอย่างถูกต้อง คำตอบของท่านจะไม่มีผลต่อการศึกษาใดๆทั้งสิ้น และการแปรผลการวิจัยจะเป็นในลักษณะส่วนรวม

3. แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open – ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขอเจริญพรขอบคุณทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ขอเจริญพร

พระนรินทร์ กิตติโสภ โณ (ชมเพชร)

นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาสังคมวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหน้าคำตอบที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

- () หญิง
() ชาย

2. รายได้ของครอบครัว

- () ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน () 10,001-20,000 บาทต่อเดือน
() 20,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป () อื่นๆ.....

3. ระดับการศึกษาของบิดา หรือ (ผู้ปกครองชาย)

- () ประถมศึกษา () มัธยมศึกษา
() อนุปริญญา หรือ ปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี

4. ระดับการศึกษาของมารดา หรือ (ผู้ปกครองหญิง)

- () ประถมศึกษา () มัธยมศึกษา
() อนุปริญญา หรือ ปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี

5. ถิ่นที่พักอาศัย

- () ในเขตเทศบาล () นอกเขตเทศบาล

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคเรียนที่ผ่านมา

- () เกเรเฉลี่ย 1.00 – 2.00
() เกเรเฉลี่ย 2.01 – 3.00
() เกเรเฉลี่ย 3.01 – 4.00

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่นักเรียนมีความคิดเห็นว่าตรงกับความเป็นจริงมาก

ที่สุดเพียงข้อเดียว ซึ่งแต่ละข้อจะมี 5 ระดับ คือ

- มากที่สุด หมายความว่า มีพฤติกรรมทางจริยธรรมมากที่สุด
 มาก หมายความว่า มีพฤติกรรมทางจริยธรรมมาก
 ปานกลาง หมายความว่า มีพฤติกรรมทางจริยธรรมปานกลาง
 น้อย หมายความว่า มีพฤติกรรมทางจริยธรรมน้อย
 น้อยที่สุด หมายความว่า มีพฤติกรรมทางจริยธรรมน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการ	ระดับของพฤติกรรมทางจริยธรรม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความใฝ่รู้ นักเรียนมักใช้เวลาว่างในการค้นคว้าหา ความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดหรือแหล่ง เรียนรู้อื่นๆ					
2	นักเรียนจะเลือกดูรายการ โทรทัศน์ที่เป็น ข่าว สารคดี มากกว่ารายการอื่น					
3	นักเรียน มักซักถามหรือพูดคุยในเรื่องการ เรียนและความรู้ทั่วไป					
4	นักเรียนตั้งใจเรียนหนังสือ เพื่อโตขึ้นจะได้ เป็นผู้มีความรู้ และมีหน้าที่การงานที่ดีๆ ทำ					
5	นักเรียนสนใจแสวงหาความรู้ ความเป็นไป ต่างๆ ในหมู่บ้านหรือชุมชนของตนเอง					
6	พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญูกตเวที นักเรียนช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียน					
7	นักเรียนแบ่งปันขนม อาหาร อุปกรณ์การ เรียน ให้เพื่อน					

ข้อที่	รายการ	ระดับของพฤติกรรมทางจริยธรรม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8	นักเรียนชอบการร่วมกิจกรรมพัฒนาของโรงเรียน					
9	นักเรียนชอบช่วยเหลือทำงานบ้าน					
10	นักเรียนเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดาและครูบาอาจารย์					
11	พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความประหยัด ขยัน อดทน นักเรียนไม่ใช้เงินจนหมดต่อวัน เพราะจะเหลือไว้เก็บออม					
12	นักเรียนใส่ใจ ช่วยดูแลปิดพัดลม ปิดไฟเมื่อเลิกใช้					
13	เมื่อเลิกเรียนกลับบ้านนักเรียนจะขยันทำการบ้าน และอ่านหนังสือ					
14	นักเรียนทำงานที่ต้องใช้ระยะเวลาต่างๆ ได้จนงานสำเร็จ					
15	เมื่อนักเรียนพบอุปสรรคปัญหาในการทำงาน นักเรียนจะหาทางแก้ปัญหาด้วยตนเองก่อน					
16	พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม นักเรียนเก็บของได้ จะส่งครูเพื่อตามหาเจ้าของ					
17	นักเรียนจะยอมรับความจริงเมื่อกระทำผิดต่อผู้อื่น					
18	นักเรียนมักยอมรับความจริงเมื่อกระทำผิดต่อผู้อื่น					

ข้อที่	รายการ	ระดับของพฤติกรรมทางจริยธรรม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
19	นักเรียนจะตักเตือนและให้สติแก่เพื่อนหรือน้องที่กระทำผิด					
20	นักเรียนให้ความยุติธรรมกับคนถูกทำร้ายหรือโดนรังแก					
21	พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรม ประเพณี นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้องเรียนและกฎระเบียบของโรงเรียน					
22	นักเรียนมาทันเข้าแถวเคารพธงชาติและทำกิจกรรมตอนเช้า					
23	นักเรียนส่งงานครุตรงเวลาตามที่ครูกำหนด					
24	นักเรียนช่วยทำงานกลุ่มอย่างแข็งขัน ไม่เอาเปรียบเพื่อน					
25	เมื่อพบผู้ใหญ่หรือพบครู นักเรียนจะไหว้และกล่าวคำสวัสดิ์					

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open – ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน

1.ด้านความใฝ่รู้

ปัญหา คือ.....

.....

แนวทางแก้ไขคือ.....

.....

2. ด้านความเมตตา กรุณา เสียสละ กตัญญู กตเวทิตะ

ปัญหา คือ.....

.....

แนวทางแก้ไข คือ.....

.....

3. ด้านความประหยัด ขยัน อดทน

ปัญหา คือ

.....

แนวทางแก้ไข คือ.....

.....

4. ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม

ปัญหา คือ

.....

แนวทางแก้ไข คือ.....

.....

5. ด้านความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี รักษาวัฒนธรรมประเพณี

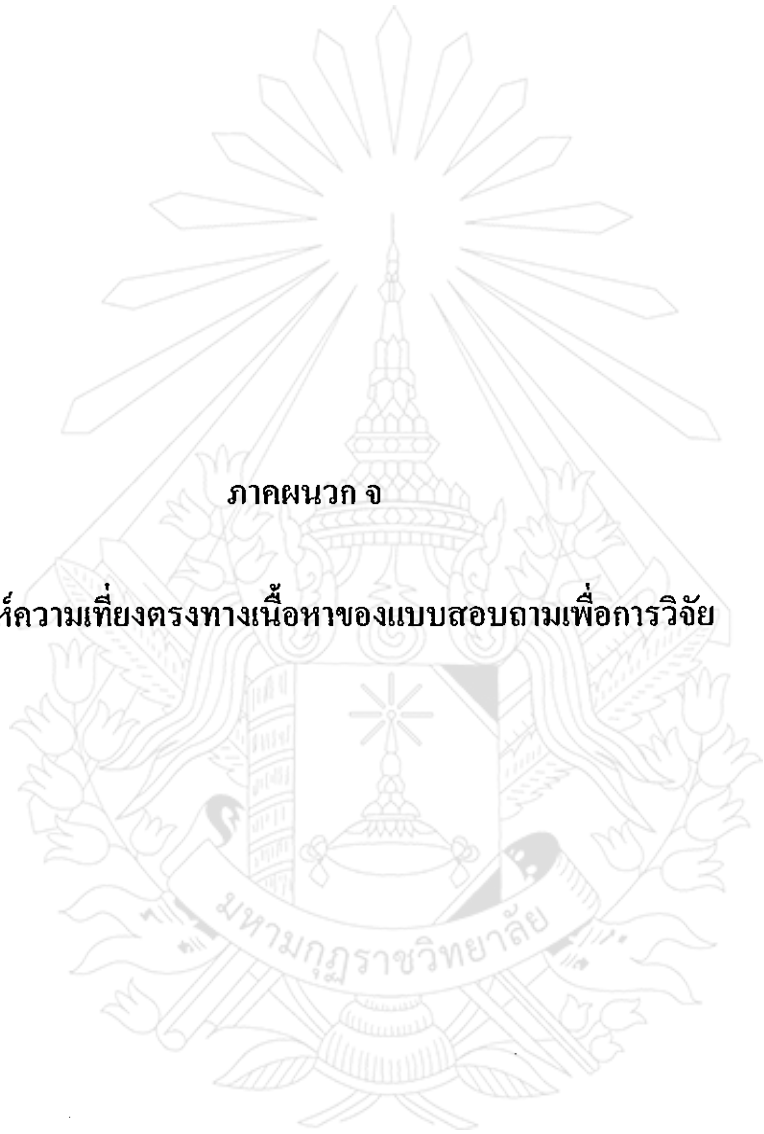
ปัญหา คือ

.....

แนวทางแก้ไข คือ.....

.....

ขออนุโมทนา ขอบคุณ

ภาคผนวก จ

วิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

วิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (IOC)

ชื่อเรื่อง “พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในตำบลช้างเผือก และตำบลป่าตัน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่” รหัส 50 ชื่อนักศึกษา พระนรินทร์ กิตติโสภโณ (ชมเพชร) รุ่นที่ 5/2550 สาขาวิชา สังคมวิทยา

1. ชื่อสกุล-ของผู้เชี่ยวชาญ พระปลัด บุญธรรม บุญธรรมโม

ตำแหน่งปัจจุบัน : ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขตล้านนา

สถานที่ทำงาน : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

2. ชื่อสกุล-ของผู้เชี่ยวชาญ พระครูปลัด จิตติชัย จิตติชัย

ตำแหน่งปัจจุบัน : ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

สถานที่ทำงาน : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

3. ชื่อสกุล-ของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัครชัย ชัยแสวง

ตำแหน่งปัจจุบัน : อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์

สถานที่ทำงาน : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

คำชี้แจง

แบบวัดของการวิจัยตอนที่ 2 ทำขึ้นเพื่อให้ผู้ตอบได้วัดระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในตำบลช้างเผือก และตำบลป่าตัน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ในแต่ละหัวข้อหากท่านผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเห็นว่าคำถามในข้อใดที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามความคิดเห็นของท่าน โปรดทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องความคิดเห็น

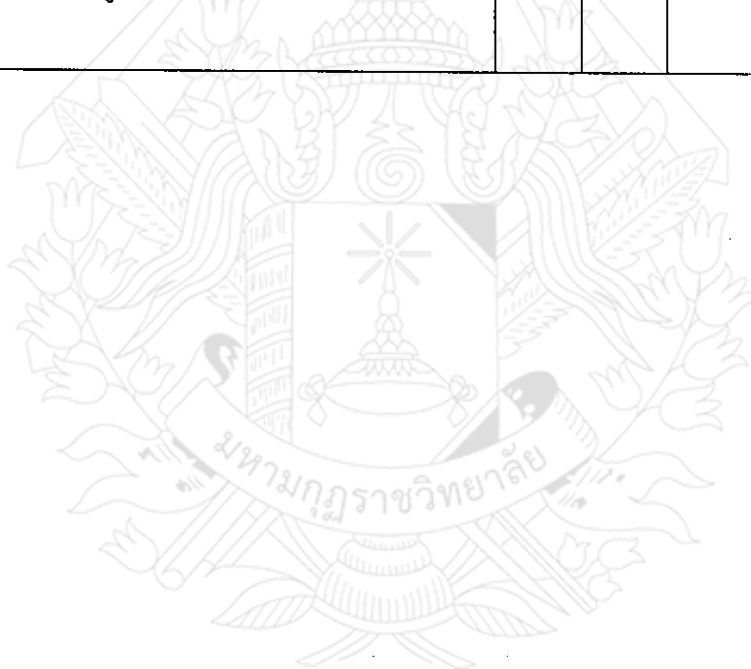
ให้คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ให้คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้ไม่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ข้อความ	การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	
1. นักเรียนมักใช้เวลาว่างในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดหรือแหล่งเรียนรู้อื่นๆ	+1	+1	+1	1
2. นักเรียนจะเลือกดูรายการ โทรทัศน์ที่เป็นข่าว สารคดี มากกว่ารายการอื่น	+1	+1	+1	1
3. นักเรียน มักซักถามหรือพูดคุยในเรื่องการเรียนและความรู้ทั่วไป	+1	+1	+1	1
4. นักเรียนตั้งใจเรียนหนังสือ เพื่อ โตขึ้นจะได้เป็นผู้มีความรู้ และมีหน้าที่การงานที่ดีๆ ทำ	+1	+1	+1	1
5. นักเรียนสนใจแสวงหาความรู้ ความเป็นไปต่างๆ ในหมู่บ้านหรือชุมชนของตนเอง	+1	+1	+1	1
6. นักเรียนช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียน	+1	+1	+1	1
7. นักเรียนแบ่งปันขนม อาหาร อุปกรณ์การเรียน ให้เพื่อน	+1	+1	+1	1
8. นักเรียนชอบการร่วมกิจกรรมพัฒนาของโรงเรียน	+1	+1	+1	1
9. นักเรียนชอบช่วยเหลือทำงานบ้าน	+1	+1	+1	1
10. นักเรียนเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดาและครูบาอาจารย์	+1	+1	+1	1
11. นักเรียนไม่ให้เงินจนหมดต่อวัน เพราะจะเหลือไว้เก็บออม	+1	+1	+1	1
12. นักเรียนใส่ใจ ช่วยดูแลปิดพัดลม ปิดไฟเมื่อเลิกใช้	+1	+1	+1	1
13. เมื่อเลิกเรียนกลับถึงบ้านนักเรียนจะขยันทำการบ้าน และอ่านหนังสือ	+1	+1	+1	1
14. นักเรียนทำงานที่ต้องใช้ระยะเวลาต่างๆ ได้ จนงานสำเร็จ	+1	+1	+1	1
15. เมื่อนักเรียนพบอุปสรรคปัญหาในการทำงาน นักเรียนจะหาทางแก้ปัญหาด้วยตนเองก่อน	+1	+1	+1	1
16. นักเรียนเก็บของได้ จะส่งครูเพื่อตามหาเจ้าของ	+1	+1	+1	1
17. นักเรียนจะยอมรับความจริงเมื่อกระทำผิดต่อผู้อื่น	+1	+1	+1	1
18. นักเรียนมักยอมรับความจริงเมื่อกระทำผิดต่อผู้อื่น	+1	+1	+1	1

ข้อความ	การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	
19. นักเรียนจะดัดเดียนและให้สติแก่เพื่อนหรือน้องที่กระทำ ความผิด	+1	+1	+1	1
20. นักเรียนให้ความยุติธรรมกับคนถูกทำร้ายหรือโดนรังแก	+1	+1	+1	1
21. นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้องเรียนและ กฎระเบียบของโรงเรียน	+1	+1	+1	1
22. นักเรียนมาทันเข้าแถวเคารพธงชาติและทำกิจกรรมตอน เช้า	+1	+1	+1	1
23. นักเรียนส่งงานครูตรงเวลาตามที่ครูกำหนด	+1	+1	+1	1
24. นักเรียนช่วยทำงานกลุ่มอย่างแข็งขัน ไม่เอาเปรียบเพื่อน	+1	+1	+1	1
25. เมื่อพบผู้ใหญ่หรือพบครู นักเรียนจะไหว้และกล่าวคำ สวัสดี	+1	+1	+1	1

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ สกุล : พระนรินทร์ กิตติโสภโณ (ชมเพชร)
- วัน เดือน ปีเกิด : วันศุกร์ที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2522
- ชาติภูมิ : บ้านเลขที่ 92 หมู่ 4 ตำบลแม่แตง อำเภอแม่แตง
จังหวัดเชียงใหม่ 50150
- ที่อยู่ปัจจุบัน : 405 วัดบ้านท่อ ตำบลป่าตัน อำเภอเมืองเชียงใหม่
จังหวัดเชียงใหม่ 50300
- การศึกษา
- พ.ศ. 2541 : สำเร็จมัธยมศึกษาชั้นเอก สำนักเรียนวัดมิ่งวงชุม ตำบลแม่แตง
อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
- พ.ศ. 2544 : สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย (โรงเรียนบาลีสาริต
ศึกษา) มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- พ.ศ. 2549 : สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีพุทธศาสตรบัณฑิตคณะ
มนุษยศาสตร์ สาขาพุทธจิตวิทยา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่
- หน้าที่การงาน
- พ.ศ. 2550-ปัจจุบัน : เป็นครูสอนศีลธรรมในโรงเรียนบ้านท่อเมืองลับ ตำบลป่าตัน
อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่